

Nema pomaka naprijed
bez osvrtnja na prethodno

"CROVE MNE" d.o.o.
Bros. 44/23
Podgorica, 15.03. 2023. god.

Godišnji Izvještaj za 2022. godinu

Addiko Bank

Finansijski Izvještaj

Finansijski Izvještaj	2
I. Izvještaj nezavisnog revizora	4
II. Bilans uspjeha	9
III. Izvještaj o ostalom ukupnom rezultatu	10
IV. Bilans stanja	11
V. Izvještaj o promjenama na kapitalu	12
VI. Izvještaj o tokovima gotovine	13
VII. Napomene za finansijske izvještaje	14
Osnivanje i poslovanje Banke	14
Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza	15
(1) Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza	15
(2) Primjena novih standarda i izmjene na postojećim	16
(3) Korišćenje procjenjivanja	18
(4) Koncept nastavka poslovanja	20
Pregled značajnih računovodstvenih politika	20
(5) Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada	20
(6) Preračunavanje deviznih iznosa	21
(7) Porezi i doprinosi	21
(8) Gotovina i gotovinski ekvivalenti	22
(9) Finansijski instrumenti	22
(10) Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja	28
(11) Stečena aktiva	29
(12) Obaveze po kreditima	29
(13) Obaveze prema zaposlenima	29
(14) Zakupi	30
(15) Kapital	32
(16) Preuzete i potencijale obaveze po vanbilansnim stavkama	32
(17) Transakcije sa povezanim licima	32
Napomene za bilans uspjeha	34
(18) Prihodi i rashodi od kamata i slični prihodi i rashodi	34
(19) Prihodi i rashodi od naknada provizija	35
(20) Neto dobit od kursnih razlika	35
(21) Neto debitak po osnovu prestanka priznavanja imovine	35
(22) Ostali prihodi	35
(23) Troškovi zaposlenih	36
(24) Troškovi amortizacije	36
(25) Opšti administrativni troškovi	36
(26) Neto dobiti / gubici po osnovu modifikacija i reklasifikacije finansijskih instrumenata	37
(27) Neto prihodi / rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	37
(28) Troškovi rezervisanja	39
(29) Ostali rashodi	39
(30) Porez na dobit	39
Napomene za bilans stanja	40
(31) Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih banaka	40
(32) Krediti i potraživanja od banaka	40
(33) Krediti i potraživanja od klijenata	40
(34) Ostala finansijska sredstva	42
(35) Nekretnine, postrojenja i oprema	43
(36) Zakupi - Imovina sa pravom korišćenja	43
(37) Nematerijalna sredstva	44
(38) Tekuća poreska sredstva	44
(39) Ostala finansijska sredstva i ostala sredstva	44

(40)	Depoziti klijenata.....	46
(41)	Obaveze za pozajmljena sredstva.....	47
(42)	Rezerve	48
(43)	Ostale obaveze.....	49
(44)	Subordinisani dugovi	49
(45)	Kapital i ostale rezerve	49
(46)	Vanbilansna evidencija.....	50
(47)	Transakcije sa povezanim licima	50
(48)	Gotovina i gotovinski ekvivalenti (za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine).....	53
Upravljanje rizicima		54
(49)	Koncept i principi upravljanja rizikom.....	54
(50)	Kreditni rizik	56
(51)	Tržišni rizik	80
(52)	Rizik likvidnosti	86
(53)	Operativni rizik	90
(54)	Ostali rizici	91
(55)	Upravljanje kapitalom	92
(56)	Pravična (fer) vrijednost.....	97
(57)	Događaji nakon datuma izvještavanja	98

I. Izvještaj nezavisnog revizora

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Addiko bank AD Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Addiko bank AD Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2022. godine, bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja (u daljem tekstu: „finansijski iskazi“).

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembar 2022. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnove za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih iskaza tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih iskaza kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke</i>	
Na dan 31. decembra 2022. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja od klijenata iznosila je EUR 175.452 hiljada (31. decembra 2021.: EUR 178.790 hiljada), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata iznosio EUR 13.687 hiljada na dan 31. decembra 2022. godine (31. decembra 2021.: EUR 16.590 hiljada).	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja industrije, ispitali smo troškove obezvrjeđenja datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke, i procijenili primjenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizorskog pitanja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke</i>	
<p>Odmjeravanje troškova umanjivanja vrijednosti datih kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke smatra se ključnim revizorskim pitanjem, s obzirom da određivanje iznosa rezervacija za umanjivanje vrijednosti zahtjeva značajnu procjenu od strane rukovodstva koja se odnosi na određivanje trenutka priznavanja umanjivanja vrijednosti kao i iznosa umanjivanja vrijednosti.</p> <p>Najznačajnija rasudjivanja se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretpostavke koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta; • Pravovremena identifikacija izloženosti sa značajnim povećanjem izloženosti kreditnom riziku i kreditnom obezvređenju; • Vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procjenjene izloženosti po kreditima; <p>Rukovodstvo je objelodanilo dodatne informacije o troškovima umanjivanja vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke u napomenama 3.1, 9, 27, 33, 42 i 50 uz finansijske iskaze.</p>	<p>Naše testiranje je obuhvatilo sljedeće elemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta; • detaljno testiranje obračuna parametara rizika, na bazi zvanične metodologije banke koja je predmet ocjene usaglašenosti sa računovodstvenim zahtjevima. Navedeno testiranje podrazumeva i ocjenu pretpostavki modela; • procjena ključnih kontrola i testiranje njihove efikasnosti nad pravovremenom identifikacijom izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti umanjivanja vrijednosti kredita; • prikupljanje i detaljno testiranje dokaza na uzorku koji podržavaju odgovarajuće određivanje pretpostavki za troškove obezvređenja kredita i rezervisanja za garancije, uključujući vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita; • procjena ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke; • procjena adekvatnosti različitih identifikovanih odluka Rukovodstva koji se tiču pretpostavki vezanih za obračun očekivanih kreditnih gubitaka za individualno procjenjivane kredite, kao i odluka o pristupu procjene očekivanih kreditnih gubitaka za kolektivno procjenjivane kredite, kao i evaluacija primjenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji; • procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim izvještajima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta Banke

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta, ali ne uključuje finansijske izvještaje i izvještaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izvještajima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanja donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izvještavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izvještajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izvještajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Banke stečenih u reviziji, izvijestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nijesmo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene. Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza (nastavak)

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)**Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza (nastavak)**

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih iskaza tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izveštaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica
13. mart 2023. godine
Đorđe Dimić, Ovlašćeni revizor
Pero Đuričković, Ovlašćeni revizor
Anastasija Boljević, Ovlašćeni revizor
Vladimir Kavarić, Ovlašćeno lice

II. Bilans uspjeta

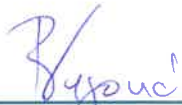
EUR 000

		01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
	Napomene		
Prihodi od kamata i slični prihodi	(5, 18.1)	12,655	12,580
Rashodi od kamata i slični rashodi	(5, 18.2)	-1,813	-2,079
Neto prihodi od kamata		10,842	10,501
Prihodi od naknada i provizija	(5, 19.1)	3,904	3,216
Rashodi naknada i provizija	(5, 19.2)	-2,106	-1,952
Neto prihodi od naknada i provizija		1,798	1,264
Neto dobiti / gubici od kursnih razlika	(6, 20)	290	230
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	(21)	-46	-84
Ostali prihodi	(22)	354	692
Troškovi zaposlenih	(13, 23)	-4,818	-4,311
Troškovi amortizacije	(10, 24)	-926	-1,040
Opšti administrativni troškovi	(25)	-4,409	-4,084
Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	(26)	-109	-44
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjedjenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeta	(9, 27)	1,341	-2,273
Troškovi rezervisanja	(28)	-110	-175
Ostali rashodi	(29)	-42	-320
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		4,165	356
Porez na dobit	(7, 30)	286	0
NETO PROFIT		3,879	356

Napomene na stranama 14 do 98 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 10. marta 2023. godine

Addiko Bank
 d.d.
 Addiko Bank AD Podgorica
 Christoph Schoen
 Predsjednik Upravnog odbora

 Biljana Vujić
 Članica UO nadležna za poslove
 upravljanja rizicima

 Boris Čabrilo
 Direktor Odjeljenja za
 računovodstvo i izvještavanje

III. Izvještaj o ostalom ukupnom rezultatu

EUR 000

	01.01. -	01.01. -
	31.12.2022	31.12.2021
NETO PROFIT	3,879	356
Ukupan ostali rezultat za tekuću godinu	0	0
Ukupni ostali rezultat	3,879	356

Napomene na stranama 14 do 98 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 10. marta 2023. godine

Addiko Bank
 Addiko Bank d.d. Podgorica
 Predsjednik Upravnog odbora

 Biljana Vujović
 Članica UO nadležna za poslove
 upravljanja rizicima

 Boris Čabrilo
 Direktor Odjeljenja za
 računovodstvo i izvještavanje

IV. Bilans stanja

EUR 000

	Napomene	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	(8, 31)	39,860	36,116	30,785
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		169,618	170,583	173,148
Kredit i potraživanja od banaka	(9, 32)	5,662	8,087	4,014
Kredit i potraživanja od klijenata	(9, 33)	161,765	162,200	168,858
Hartije od vrijednosti		1,881	0	0
Ostala finansijska sredstva	(34)	310	296	276
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		300	0	0
Hartije od vrijednosti		300	0	0
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje		18	5	24
Ostala finansijska sredstva		18	5	24
Nekretnine, postrojenja i oprema	(10, 35, 36)	1,631	1,609	1,410
Nematerijalna sredstva	(10, 37)	2,397	2,327	2,281
Tekuća poreska sredstva	(38)	1,598	1,597	1,597
Odložena poreska sredstva		29	0	0
Ostala sredstva	(39.1)	3,090	2,699	2,223
UKUPNA SREDSTVA		218,541	214,936	211,468
OBAVEZE				
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		175,285	176,907	173,686
Depoziti klijenata	(40)	163,518	162,625	156,932
Kredit banaka i centralnih banaka	(12, 41.1)	0	0	3,503
Kredit klijenata koji nisu banke	(12, 41.2)	11,767	14,282	13,251
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja		32	36	49
Ostale finansijske obaveze		32	36	49
Rezerve	(8, 13, 42)	1,102	876	1,151
Tekuće poreske obaveze		315	0	0
Ostale obaveze	(43)	4,335	3,525	3,346
Subordinisani dugovi	(44)	5,502	5,502	5,502
UKUPNE OBAVEZE		186,571	186,846	183,734
KAPITAL				
Aksijski kapital	(15, 45.1)	27,661	27,661	125,100
Dobitak iz prethodnih godina		356	0	-100,564
Dobit tekuće godine		3,879	356	3,125
Ostale rezerve	(45.2)	74	74	74
Ukupan kapital		31,970	28,091	27,735
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		218,541	214,937	211,469
VANBILANSNA EVIDENCIJA	(16, 46)	333,641	332,918	334,490

Napomene na stranama 14 do 98 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 10. marta 2023. godine

Addiko Bank
Addiko Bank AD Podgorica
Christoph Schoen
Predsjednik Upravnog odbora

Biljana Vujović
Članica UO nadležna za poslove
upravljanja rizicima

Boris Čabrilo
Direktor Odjeljenja za
računovodstvo i izvještavanje

V. Izvještaj o promjenama na kapitalu

EUR 000

	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje, 01. januar 2021. godine	125,100	74	-97,439	27,735
Pokriće akumuliranog gubitka	-97,439	0	97,439	0
Dobit tekuće godine	0	0	356	356
Stanje, 31. decembar 2021. godine	27,661	74	356	28,091
Stanje, 01. januar 2022. godine	27,661	74	356	28,091
Dobit tekuće godine			3,879	3,879
Stanje, 31. decembar 2022. godine	27,661	74	4,235	31,970

Napomene na stranama 14 do 98 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 10. marta 2023. godine

Addiko Bank
Addiko Bank AD Podgorica
Christoph Schoen
Predsjednik Upravnog odbora

Biljana Mujović
Članica UO nadležna za poslove
upravljanja rizicima

Boris Čabrilo
Direktor Odjeljenja za
računovodstvo i izvještavanje

VI. Izvještaj o tokovima gotovine

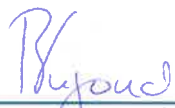
EUR 000

	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	12,778	13,338	13,109
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	- 1,975	-2,098	-2,622
Prilivi po osnovu naknada i provizija	3,470	3,326	2,988
Odlivi po osnovu naknada i provizija	- 2,106	-1,953	-1,732
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	- 9,555	-8,908	-8,272
Povećanje/smanjenje kredita i ostale aktive	1,811	2,769	13,045
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	1,939	5,504	-14,315
Plaćeni porezi	-404	-393	-455
Ostali prilivi	334	664	709
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	6,292	12,249	2,455
Kupovina nekretnina i opreme	-127	-111	-149
Nematerijalna ulaganja	-527	-494	-1,060
Državni zapisi i druge hartije od vrijednosti	-2,117	0	0
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-2,771	-605	-1,209
Povećanje pozajmljenih sredstava	-2,513	-2,471	-5,312
Emisija običnih akcija	0	0	0
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-2,513	-2,471	-5,312
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	290	230	161
Neto povećanje/smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	1,298	9,403	-3,905
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	44,227	34,824	38,729
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	45,525	44,227	34,824

Napomene na stranama 14 do 98 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 10. marta 2023. godine

 Christoph Schoen
 Predsjednik Upravnog odbora

 Biljana Vujović
 Članica UO nadležna za poslove
 upravljanja rizicima

 Boris Čabrilo
 Direktor Odjeljenja za
 računovodstvo i izvještavanje

VII. Napomene za finansijske izvještaje

Osnivanje i poslovanje Banke

Addiko bank AD Podgorica (u daljem tekstu „Banka”) posluje u Crnoj Gori pod datim imenom od 11. jula 2016. godine i to promjenom imena prethodne banke Hypo Alpe-Adria-Bank AD, Podgorica, čija je promjena registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata.

Hypo Alpe-Adria-Bank AD Podgorica osnovana je 6. decembra 2005. godine, Ugovorom o osnivanju banke, od strane Hypo Alpe-Adria-Bank International AG (sa 99% učešća u vlasništvu Banke) i Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o. Podgorica kao akcionarsko društvo na neodređeno vrijeme, radi obavljanja bankarskih poslova.

Centralna banka Crne Gore je 29. decembra 2005. godine izdala odobrenje za rad Banke Rješenjem br. 0101-377/17-6. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Banka je dana 21. februara 2006. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0215615.

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove unutrašnjeg platnog prometa i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata (kreditne kartice) i poslovanje zastupanja u osiguranju.

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Džordža Vašingtona 98.

Na dan 31. decembra 2022. godine Banku čini Centrala, Podružnice - Filijale u Kotoru, Baru i Podgorici i Podružnice - ekspoziture u Bijelom Polju, Nikšiću i Pljevljima.

U okviru Podružnice - Filijale u Podgorici posluje 3 ekspoziture - u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog br. 37, Bulevaru Save Kovačevića br. 74 i Ulici Blaža Jovanovića br. 8.

U okviru Podružnice - Filijale Bar posluje ekspozitura Budva.

U okviru Podružnice - Filijale u Kotoru posluje ekspozitura Herceg Novi, šalter Sutorina u Herceg Novom i šalter Radanovići u Kotoru.

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka ima 169 zaposlenih radnika (31. decembra 2021. godine: 166 zaposlenih).

Banka je članica Addiko Bank AG grupe, sa sjedištem u Beču, Austrija.

Članovi Nadzornog odbora Banke, na dan 31. decembra 2022. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Tadej Krašovec	Predsjednik Supervisory odbora
Mirko Španović	Zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
Alina Czemy	Član Nadzornog odbora
Varja Dolenc	Član Nadzornog odbora
Ivan Jandrić	Član Nadzornog odbora

Članovi Odbora za rizike i reviziju, na dan 31. decembra 2022. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Ivan Jandrić	Predsjednik
Tadej Krašovec	Član
Varja Dolenc	Član
Marlene Scellander-Pinter	Član
Bernadette Afritsch	Član

Članovi Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), na dan 31. decembra 2022. godine, su:

- članovi sa pravom glasa:
  - o predsjednik Upravnog odbora
  - o dva druga člana Upravnog odbora

- ostali članovi Komiteta koji nemaju pravo glasa:
  - o direktor Službe za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
  - o direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
  - o direktor Odjeljenja za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima
  - o direktor Odjeljenja za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslova zastupanja u osiguranju/direktor Sektor prodaje proizvoda na malo
  - o direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
  - o viši specijalista za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu
  - o direktor Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje
  - o zamjene (u slučaju odsustva nekog člana) ili gosti pozvani od strane predsjedavajućeg Komiteta i/ili administratora Komiteta
  - o predstavnici Grupe iz dijela Consumer i Grupnog Biznis Controlling-a koji će biti pozvani tokom pricing dijela

Na dan 31. decembra 2022. godine, predsjednik Upravnog odbora Addiko Bank AD, Podgorica, je gospodin Christoph Schoen.

Direktor Službe interne revizije Addiko Bank AD, Podgorica, je gospođa Aneta Kustudić Vujković.

Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

(1) Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza

Finansijski izvještaji Banke za 2022. godinu su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski izvještaji su pripremljeni u formi propisanoj Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“ br. 034/22).

Finansijski izvještaji koji su sastavljeni za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine su prvi finansijski izvještaji koje je Banka sastavila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Računovodstvene politike i procjene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procjenama primijenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izvještaja Banke za 2021. godinu.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni Pregled značajnih računovodstvenih politika. Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

1.1. Uporedni podaci

Uporedni podaci o vim finansijskim iskazima predstavljaju podatke iz revidiranih finansijskih iskaza Banke na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine.

Ukolike je potrebno, Banka reklasifikuje uporedne podatke kako bi se postigla konzistentnost u podacima iz finansijskih iskaza za tekuću godinu.

(2) Primjena novih standarda i izmjene na postojećim

Novi standardi, interpretacije i njihove izmjene su izlistane ispod.

Sledeći novi standardi, interpretacije i promjene postojećih standarda su obavezni za izvještajne periode počevši od 01. januara 2022. godine:

Standard	Naziv	Opis	Aktivan za sledeću finansijsku godinu
IFRS 16	Promjene na MSFI 16 Zakupi	Ustupci po zakupima u vezi Covid-19	od aprila 2021
MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16, MRS 41	Godišnja unapređenja MSFI u ciklusu od 2018 do 2020. godine	MSFI 1 Prva primjena MSFI, MSFI 9 Finansijski instrumenti, MSFI 16 Zakupi, MRS 41 Agrikultura	2022
MSFI 3	MSFI 3 Poslovne kombinacije	Ažuriranje reference na Konceptualni okvir	2022
MRS 16	MRS 16 Nekretnine, Postrojenja i Oprema	Prihodi prije namjene korišćenja	2022
MRS 37	MRS 37 Rezervisanja, Potencijalne Obaveze i Potencijalna Imovina	Štetni ugovori	2022

2.1. Promjene na MSFI 16 Zakupi: Ustupci po zakupima u vezi Covid-19

Promjene na **MSFI 16 Zakupi** (Ustupci po zakupima u vezi Covid-19) proširuju praktičnu pogodnost u vezi ustupaka povezanih sa Covid-19 za bilo kakvu promjenu u plaćanjima zakupa inicijalno dospjelih na ili prije 30. juna 2022. godine. U pomenutoj praktičnoj pogodnosti, zakupac može izabrati da ne procjenjuje da li je ustupak po zakupima u vezi Covid-19 ugovorna promjena zakupa ili ne. Zakupac koji napravi ovaj izbor, svaku promjenu u plaćanju ugovora koja rezultira iz ustupaka u vezi Covid-19 tretira na način kao da promjena nije modifikacija zakupa. Ova izmjena se odnosi na godišnje izvještaje koji počinju na ili nakon 01. Aprila 2021. Godine. Ranija primjena je dopuštena. Addiko Banka je odabrala da ne koristi ovu praktičnu pogodnost.

2.2. Godišnja unapređenja MSFI u ciklusu od 2018 do 2020. godine

Zbirka godišnjih poboljšanja MSFI-jeva 2018.-2020. uključuje izmjene i dopune sljedećih standarda:

Izmjene MSFI-ja 1 dopuštaju podružnici koja primjenjuje član D16(a) MSFI-ja 1 da mjeri kumulativne kursne razlike korišćenjem iznosa koje je prijavila matica, na temelju datuma matičnog prelaska na MSFI-je.

- Izmjene MSFI-ja 9 pojašnjavaju koje naknade subjekt uključuje kada primjenjuje test "10 posto" u procjeni treba li prestati priznavati finansijsku obvezu. Entitet uključuje samo naknade plaćene ili primljene između entiteta (zajmoprimca) i zajmodavca, uključujući naknade koje je platio ili primio bilo entitet ili zajmodavac u ime drugoga.
- Dodatak MSFI-ju 16 odnosi se samo na izmjene u ilustrativnom primjeru 13 (nije naveden datum stupanja na snagu).
- Izmjene i dopune MRS-a 41 uklanjaju zahtjev za subjekte da isključe novčane tokove od oporezivanja kada mjere fer vrijednost biološke imovine korišćenjem tehnike sadašnje vrijednosti.

Izmjene se primjenjuju na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune ne dovode do značajnih promjena unutar Addiko Banke..

2.3. MSFI 3 Poslovne kombinacije

Izmjene i dopune MSFI-ja 3 ažuriraju zastarjele reference u MSFI-ju 3 bez značajnih promjena njegovih zahtjeva. Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune ne dovode do značajnih promjena unutar Addiko Banke.

2.4. MRS 16 Nekretnine, Postrojenja i Oprema

Izmjene MRS-a 16 odnose se na prihode nastale prije nego što je stavka nekretnina, postrojenja i opreme spremna za upotrebu. Troškovi proba radi provjere funkcionise li stavka nekretnina, postrojenja i opreme ispravno i dalje su troškovi koji se mogu direktno pripisati. Ako je roba već proizvedena kao dio takvih proba, prihod od prodaje i troškovi proizvodnje moraju se priznati u računu dobiti i gubitka u skladu s relevantnim standardima. Stoga više nije dopušteno netirati prihode sa troškovima stavke nekretnina, postrojenja i opreme. Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune ne dovode do značajnih promjena unutar Addiko Banke.

2.5. MRS 37 Rezervisanja, Potencijalne Obaveze i Potencijalna Imovina

Izmjene i dopune MRS-a 37 pojašnjavaju koji se troškovi trebaju smatrati troškovima ispunjenja ugovora kada se procjenjuje je li ugovor štetan. Troškovi ispunjenja ugovora obuhvataju troškove koji se direktno odnose na ugovor. Oni mogu biti inkrementalni troškovi ispunjenja ugovora ili raspodjela drugih troškova koji se direktno odnose na ispunjenje ugovora.

Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune ne dovode do značajnih promjena unutar Addiko Banke.

Addiko Banka nije rano usvojila nove standarde, interpretacije i dopune postojećih standarda koje je izdao IASB, ali koji još nisu stupili na snagu, te se ne očekuje da će primjena ovih standarda, interpretacija i dopuna imati značajan utjecaj na finansijske izvještaje Addiko Banke.

2.6. Novi standardi koji nisu još u primjeni

Sljedeći novi standardi, interpretacije i dopune postojećih standarda koje je izdao IASB i usvojila EU koji još nisu na snazi i koje Addiko Banka nije rano usvojila:

Standard	Name	Opis
MSFI 17	MSFI 17 Ugovori o Osiguranju	Novi standard koji mijenja MSFI 4
MSFI 17	Promjene na MSFI 17 Ugovori o Osiguranju	Inicijalna primjena MSFI 17 i MSFI 9 - Uputne informacije
MRS 1	Promjene na MRS 1 Prezentacija Finansijskih Izvještaja	Objelodanjivanja Računovodstvenih politika
MRS 8	Promjene na MRS 8 Računovodstvene Politike, Promjene u Računovodstvenim procjenama i greškama	Definicija Računovodstvenih procjena
MRS 12	MRS 12 Porezi na dobit	Odloženi porezi u vezi aktive i passive koji nastaju iz jedinstvene transakcije

Novi standard MSFI 17 Ugovori o osiguranju zamijenit će MSFI 4 Ugovori o osiguranju. Primjenjuje se na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. Ranija primjena je dopuštena. Ne očekuje se da će ovaj novi standard kao i njegovi amandmani dovesti do značajnih promjena unutar Addiko Banke.

Izmjene MRS-a 1 pojašnjavaju zahtjeve za objavljivanjem materijalno važnih računovodstvenih politika umjesto značajnih računovodstvenih politika. Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili

nakon 1. januara 2023. Ranija primjena je dopuštena. Ne očekuje se da će ove izmjene rezultirati značajnim promjenama unutar Addiko Banke.

Izmjene MRS-a 8 zamjenjuju definiciju promjena u računovodstvenim procjenama sa definicijom računovodstvenih procjena. Prema novoj definiciji, računovodstvene procjene su "novčani iznosi u finansijskim izvještajima koji su podložni nesigurnost u odmjeravanju". Entiteti razvijaju računovodstvene procjene ako računovodstvene politike zahtijevaju da se stavke u finansijskim izvještajima mjere na način koji uključuje nesigurnost u odmjeravanju. Dodaci pojašnjavaju da promjena računovodstvene procjene koja proizlazi iz novih informacija ili novih događaja nije ispravak pogreške. Nadalje, učinci promjene inputa ili tehnike mjerenja korištene za izradu računovodstvene procjene su promjene u računovodstvenim procjenama ako ne proizlaze iz ispravljanja pogrešaka prethodnih razdoblja. Promjena računovodstvene procjene može uticati samo na dobit ili gubitak tekućeg perioda ili na dobit ili gubitak oba, tekućeg i budućih perioda. Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. Ranija primjena je dopuštena. Ne očekuje se da će ove izmjene rezultirati značajnim promjenama unutar Addiko Banke

Izmjene MRS-a 12 daju dodatne izuzetke od izuzetka početnog priznavanja. Prema izmjenama i dopunama, entitet ne primjenjuje izuzeće od početnog priznavanja za transakcije koje dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. U zavisnosti od poreskog zakona, jednake oporezive i odbitne privremene razlike mogu nastati prilikom početnog priznavanja imovine i obaveza u transakciji koja nije poslovno spajanje i ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit. Nakon izmjena i dopuna MRS-a 12, entitet je dužan priznati povezanu odloženu poresku imovinu i obavezu, pri čemu priznavanje bilo koje odložene poreske imovine podliježe kriterijumima nadoknadivosti u MRS-u 12. Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. Ranija primjena je dopuštena. Ne očekuje se da će ove izmjene rezultirati značajnim promjenama unutar Addiko Banke.

(3) Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na: procjene iznosa ispravke vrijednosti po kreditima i kamatama, ispravke vrijednosti za depozite kod drugih banaka, ispravke vrijednosti za trajne uloge i vanbilansne stavke. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će vrijednosti sredstava i obaveza, iskazanih u finansijskim iskazima, imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na is-torijskom iskustvu i drugim relevantnim faktorima.

Banka na mjesečnom nivou vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvređivanja potraživanja, te vrši klasifikaciju stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku u odgovarajuće klasifikacione grupe, u skladu sa usvojenom metodologijom usklađenom sa zahtjevima MSFI 9. Klasifikacione grupe pokazuju stepen izloženosti kreditnom riziku. U tom procesu, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje u procijenjenim budućim novčanim tokovima od kreditnog portfolija na pojedinačnom nivou izloženosti ili na grupnom nivou (kad ne postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju ili izloženost pojedinačno nije značajna). Procijenjeni iznos obezvređivanja vrijednosti stavki aktive i vanbilansa se priznaje u bilansu uspjeha Banke.

3.1. Obezvredjenje bilanske aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama

Kriterijumi za klasifikaciju aktive uključuju procjenu kreditne sposobnosti dužnika, urednost dužnika u izmirivanju obaveza, procjenu kvaliteta kolaterala i procjenu drugih relevantnih faktora. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, ali stvarni rezultati mogu odstupati od procjena. Rukovodstvo Banke koristi stope rezervisanja utvrđene interno razvijenom metodologijom za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika. Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa rezervisanja u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore objelodanjeni su u Napomeni 9, kao i detaljnije u Napomeni 52.

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj (fer) vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kao i kada se pravična (fer) vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ipak, treba istaći da ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje kredita i ostale finansijske aktive ili pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. S toga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

3.2. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se dobija na osnovu objavljene tržišne cijene na datum odmjeravanja.

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Iako tehnike vrednovanja u dobroj mjeri odražavaju tržišne uslove na dan odmjeravanja, isti se ipak mogu razlikovati od tržišnih uslova prije i poslije toga dana.

Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Promjena procjena tih faktora bi mogla uticati na prikazanu fer vrijednost finansijskih instrumenata.

3.3. Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast plata u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast plata po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu otpremnine. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti.

3.4. Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, nekretnina i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

3.5. Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

(4) Koncept nastavka poslovanja

Finansijski iskazi Banke za 2022. godinu sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka je iskazala pokazatelj ukupnog kapitala u visini od 18,99%, što je znatno iznad propisanog limita.

Imajući u vidu solidnu kapitalnu bazu i stanje likvidnosti, menadžment Banke smatra da ovi finansijski iskazi mogu biti sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja koji podrazumijeva nastavak redovnih poslovnih aktivnosti u doglednoj budućnosti.

Pregled značajnih računovodstvenih politika

(5) Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda uz primjenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva/obaveze.

Metod efektivne kamatne stope je metod kojim se računaju troškovi otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza, kao i troškovi dodjeljivanja prihoda ili rashoda od kamata u određenom periodu. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada se računa efektivna kamatna stopa, Banka procjenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta, ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene ili primljene između dvije ugovorne strane koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge premije ili diskonte. Kamate se priznaju na vremenskoj osnovi tako da visina kamate zavisi od protoka vremena.

Banka ostvaruje prihode i rashode kamate iz poslovanja sa Centralnom bankom, domaćim i stranim bankama i pravnim i fizičkim licima.

Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda i rashoda od kamata. Naknade za odobravanje kredita se obračunavaju i naplaćuju jednokratno i knjiže se kao odloženi prihod, a priznaju se u prihode perioda u srazmjeri sa proteklom vremenom korišćenja kredita.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospjeća za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi i rashodi od naknada uključuju i naknade za garancije i akreditive koje je Banka izdala u korist klijenata, naknade za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknade za posredničke i druge usluge koje Banka pruža. Rashode od naknada čine i rashodi naknada za uzete kredite, naknada za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknada za usluge CBCG i drugih banaka.

(6) Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna monetarnih pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Nemonetrane stavke odmjerene po istorijskom trošku u stranoj valuti, preračunate su u EUR po važećem kursu strane valute na dan transakcije.

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine bili su:

	31/12/2022	31/12/2021
USD	1.1334	1.2281
CHF	1.0363	1.0857
GBP	0.8393	0.9031

(7) Porezi i doprinosi

7.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG” br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG” br. 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16, 146/21, 152/22). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha, uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

7.2. Odloženi porezi

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

7.3. Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja Banke uključuju poreze na imovinu, doprinosi na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

(8) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčanice i kovanice u blagajni i bankomatima, sredstva na računu kod Centralne banke Crne Gore, sredstva na računima kod poslovnih banaka kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospeljećem do tri mjeseca.

8.1. Obavezna rezerva

Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke („Sl. list CG” br. 019/22) propisana je obaveza banaka da vrše izdvajanje obavezne rezerve na račun kod Centralne banke. U skladu sa ovom odlukom, obavezna rezerva se obračunava primjenom stope od:

- 5,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana.
- 4,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.
- 5,5% - na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana.

Obračunatu obaveznu rezervu banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Obavezna rezerva se obračunava i izdvaja jednom mjesečno u EUR.

Na 50% sredstava obavezne rezerve izdvojene po principu iz prethodnog paragrafa, Centralna banka plaća bankama mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

(9) Finansijski instrumenti

Prezentacija stavki u izvještaju o finansijskom stanju kao takvom, odražava prirodu finansijskih instrumenata. Iz tog razloga, klase su definisane prema onim stavkama u Bilansu stanja koje sadrže finansijske instrumente u skladu sa zahtjevima MSFI 9 Finansijski instrumenti.

Finansijski instrument je bilo koji ugovor koji uvećava vrijednost finansijske aktive jedne ugovorne strane i finansijske obaveze ili kapitalnog instrumenta druge ugovorne strane.

9.1. Klasifikacija i mjerenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Na osnovu poslovnog modela i karakteristika novčanih tokova, MSFI 9 definiše tri osnovne kategorije za klasifikaciju finansijskih sredstava:

- Finansijsko sredstvo se mjeri po amortizovanoj vrijednosti samo ako je cilj poslovnog modela da se sredstvo drži radi naplate novčanih tokova, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice („SPPI kriterijum”);
- Finansijsko sredstvo se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. FVOCI) ako se sredstvo drži u poslovnom modelu u kojem se imovina drži kako bi se naplatili ugovoreni novčani tokovi i da bi se imovina prodala, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice (jednostavna karakteristika zajma);
- Finansijska sredstva koja ne ispunjavaju ove kriterijume se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (eng. FVTPL). Pored toga, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnog ugovora o finansijskom sredstvu. Takav finansijski instrument se procjenjuje u cjelosti i mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijski instrumenti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati tim sredstvima (MSFI 9.5.1.). Krediti i pozajmice priznaju se kada se sredstva prenesu korisniku. Fer vrijednost finansijskog instrumenta pri inicijalnom priznavanju je obično cijena transakcije, to jest fer vrijednost date ili dobijene nadoknade (MSFI 9.B5.1.2A i MSFI 13). Medjutim, ukoliko je dio dobijene ili date nadoknade različit od onoga priznatog kao finansijski instrument, Banka će računovodstveno odmjeravati taj instrument po fer vrijednosti.

Na primjer, fer vrijednost dugoročnog zajma ili potraživanja koje ne nosi kamatu može da se odmjeri po sadašnjoj vrijednosti svih budućih dobitaka u gotovini diskontovanih korišćenjem preovladavajućih tržišnih kamatnih stopa za slične instrumente sa sličnom kreditnom sposobnošću. Svaki dodatni pozajmljeni iznos je rashod ili smanjenje prihoda osim ukoliko se ne kvalifikuje za priznavanje kao neka druga vrsta sredstva. Za ulaganja u vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, Banka može pri početnom priznavanju neopozivo odabrati da klasifikuje instrumente po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. FVOCI), pri čemu se sve naknadne promjene u fer vrijednosti priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata (eng. OCI). Ova klasifikacija se može primjeniti na svako pojedinačno ulaganje.

Prema MSFI 9, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnih ugovora o finansijskoj imovini. Finansijski instrument se procjenjuje u cjelosti i mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Promjene fer vrijednosti obaveza koje proizilaze iz promjena sopstvenog kreditnog rizika obaveze priznaju se kroz ostali ukupni rezultat, dok se preostali iznos promjene fer vrijednosti prikazuje kroz bilans uspjeha.

9.2. Utvrđivanje poslovnog modela

Sva finansijska sredstva trebaju biti raspoređena u jedan od poslovnih modela opisanih ispod. Takođe, pri inicijalnom priznavanju, za svako sredstvo treba da se utvrdi da li su ugovoreni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamate (eng. SPPI test). Nakon toga finansijsko sredstvo treba da se svrsta u jednu od kategorija poslovnih modela:

- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.
- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje.
- Ostali poslovni modeli - finansijska aktiva koja se drži sa namjerom trgovine ili koja ne ispunjava kriterijume kategorija iznad.

U rijetkom slučaju da entitet promijeni svoj model upravljanja određenim finansijskim sredstvima, reklasifikacija svih sredstava na koje utiče promjena bi bila potrebna. Takve promjene ne vode do reklasifikacija ili izmjena finansijskih izvještaja prethodnih perioda prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje blizu datuma isteka kredita ili sporadične prodaje koje su proizvod specifičnih događaja nisu u suprotnosti sa poslovnim modelom držanja imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

9.3. Karakteristike ugovorenih novčanih tokova

Za potrebe procjene da li ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate, „glavnica” se definiše kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom početnog priznavanja. „Kamata” se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, za kreditni rizik povezan sa neotplaćenim iznosom glavnice tokom određenog perioda, kao i za druge osnovne kreditne rizike i troškove kreditnog posla (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi) i profitnu maržu.

Prilikom procjene da li su ugovoreni gotovinski tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (eng. „SPPI”), Banka je razmatrala ugovorene uslove instrumenta i analizirala postojeći portfolio na osnovu kontrolne liste za kriterijume isključivog plaćanja glavnice i kamata. To podrazumijeva procjenu da li finansijsko sredstvo sadrži ugovornu odredbu koja može promijeniti vremenski period ili iznos ugovorenih novčanih tokova tako da ne ispunjava ovaj uslov imajući u vidu sljedeće: potencijalne događaje koji bi promijenili iznos ili vremenski okvir novčanih tokova, karakteristike zaduženosti, uslove prijevremene otplate ili produžetka perioda otplate, uslove koji ograničavaju potraživanja Banke za novčanim tokovima navedenih sredstava i karakteristika koje mijenjaju naknadu za vremensku vrijednost novca. Posebna pažnja pri analizi se odnosila na jednostrane promjene marži i kamatnih stopa, klauzule o plaćanju unaprijed, ostala potencijalna plaćanja, projektno finansiranje i benchmark testovi. Uskladenost sa SPPI testom se ocjenjuje na sljedeći način:

- Procjenom jednostranih promjena marži i kamatnih stopa, Banka je zaključila da prenos troškova vezanih za osnovni ugovor o pozajmici, klauzule napravljene da bi se održala stabilan profitna margina, i promjene kamatne stope odražavaju pogoršavanje kreditnog rejtinga ali nisu štetni sa stanovišta SPPI testa;
- Klauzule o plaćanju unaprijed, nisu štetni ukoliko iznos plaćen unaprijed odražava neplaćenu glavnice, kamatu i naknadu povezanom sa prijevremenim vraćanjem kredita. Takva naknada mora biti manja od gubitka nastalog od kamatne margine i gubitka nastalog od kamate;

- Ostala potencijalna plaćanja su tipično klauzule o ostalim poslovnim transakcijama. Naknada za neispunjen-je predstavlja povećani trošak za plaćanje rizika ili nadoknadu za izgubljeni profit koji je povezan sa uzročnim događajem;
- Projektno finansiranje je procijenjeno u skladu sa činjenicom da li postoji povezanost sa učinkovitošću predmetnog poslovnog projekta. Ukoliko nema takve povezanosti i zajmoprimac ima dovoljno kapitala za projekat da apsorbuje gubitke prije nego što isti počnu da utiču na sposobnost plaćanja kredita, mogu proći SPPI test;
- Krediti sa varijabilnom kamatnom stopom mogu sadržati karakteristike kamatne neusklađenosti. Da bi se procijenilo da li je element vremenske vrijednosti novca značajno modifikovan, kvantitativni benchmark test treba da se uradi.

Kada se radi benchmark test, pri inicijalnom priznavanju, ugovorni nediskontovani tokovi gotovine finansijskog instrumenta su upoređeni sa tokom gotovine po benchmarku koji bi nastali da vremenska vrijednost novca nije modifikovana. Efekat modifikovane vremenske vrijednosti novca je razmatran u svakom izvještajnom periodu i kumulativno tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta. Benchmark test je baziran u rasponu razumnih scenarija. Prihvatljivi uporedni finansijski instrument je onaj sa jednakim kreditnim kvalitetom i sa istim ugovornim uslovima osim za modifikacije.

Ukoliko entitet zaključi da bi ugovorni (nediskontovani) tokovi gotovine mogli biti značajno drugačiji (prag od 10%) od (nediskontovanih) tokova gotovine po benchmarku, finansijsko sredstvo ne ispunjava kriterijume definisane po MSFI 9, član 4.1.2 (b) i 4.1.2A(b) i shodno tome ne može biti odmjeravan po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Tokom 2022. godine, nije bilo finansijskih instrumenata kod kojih je identifikovana kamatna neusklađenost što bi dovelo do odmjeravanja tih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. S obzirom na činjenicu da je u internim politikama Banke za odobravanje novih proizvoda definisana obaveza uskladjenosti sa SPPI testom, značajan broj finansijskih instrumenata sa gore pomenutim karakteristikama nije očekivan.

9.4. Klasifikacija i odmjeravanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Umanjenje vrijednosti

MSFI 9 propisuje model „očekivanih kreditnih gubitaka” (eng. ECL) za obračun umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata.

Prilikom primjene ECL modela koji uzima u obzir i informacije o budućim događajima, Addiko banka priznaje očekivani gubitak za svaki izvještajni datum kako bi reflektovala promjene u kreditnom riziku datog finansijskog sredstva. Umanjenje vrijednosti kroz model očekivanog gubitka bazira se na istorijskim, sadašnjim i prognozama o budućim događajima, samim tim uzima u obzir različita scenarija o događajima koji mogu da prouzrokuju kreditni gubitak u budućnosti.

Prema MSFI 9, očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta, se računaju kao očekivana sadašnja vrijednost gubitaka koji nastaju ako dužnici ne ispune svoje obveze u određeno vrijeme tokom čitavog vijeka trajanja finansijskog instrumenta uz istovremeno razmatranje vjerovatnoće neispunjavanja obaveza kao i kreditnih gubitaka (gubitak zbog neispunjavanja obaveza).

9.5. Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani gubitak se definiše kao razlika između tokova gotovine koji Banci pripadaju prema ugovornim uslovima finansijskog instrumenta i tokova gotovine koje Banka očekuje da će primiti (uzimajući u obzir vjerovatnoću nastanka statusa neizvršenja i očekivanu naplatu). Iako MSFI 9 uvodi ovaj zahtjev, isti ne propisuje detaljne metode i tehnike koje treba primijeniti.

Prilikom određivanja novčanih tokova koje banka očekuje da će primiti, Addiko banka koristi pristup marginalnih gubitaka, pri čemu se ukupan očekivani gubitak računa kao zbir marginalnih gubitaka koji se pojavljuju u svakom trenutku od datuma izvještavanja. Marginalni gubici proizlaze iz pojedinačnih parametara koji procjenjuju izloženosti i gubitke u slučaju neispunjavanja obaveza i uslovne vjerovatnoće neispunjavanja obaveza za svaki period. Očekivani

kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta (eng. Lifetime ECL) računaju se posebno za različite scenarije, uzimajući u obzir sadašnje i prognoziranje informacije o budućnosti. Ukupni očekivani kreditni gubici na kraju se ponderišu vjerovatnoćom pojedinačnih scenarija. Banka razmatra tri scenarija: osnovni scenario, optimistični scenario i pesimistični scenario, a povremeno se simuliraju i neki nepovoljniji scenariji kako bi se razumjela dinamika i potencijalni portfolio rizici (vidi poglavlje Informacije o budućim događajima).

Posmatrani period i primijenjeni parametri u obračunu ECL-a zavise od datuma dospjeća finansijskog instrumenta, MSFI 9 faze finansijskog instrumenta i primijenjenog makro scenarija. Za fazu 1 treba uzeti u obzir očekivani kreditni gubitak od jedne godine, dok se za faze 2 i 3 priznaje očekivani životni gubitak.

Procjena vjerovatnoće neizvršenja (eng. PD) su procjene na određeni datum, koje će se izračunati na osnovu statističkih modela rejtinga. Generalno, ovi modeli su prilagođeni različitim segmentima. Ovi statistički modeli uzimaju u obzir interne raspoložive kvantitativne i kvalitativne podatke. Tamo gde je dostupno, mogu se koristiti i podaci dobijeni sa tržišta/eksterni podaci.

Banka je odabrala pristup indirektnog modeliranja. Odnosno, iskorištena je postojeća Basel II metodologija kao polazna tačka i prilagođena na način da bude u potpunosti usaglašena sa MSFI- 9 standardom. To uključuje uklanjanje bilo kakvog konzervativizma iz modela, uvrštavanje informacija o budućim događajima, kao i procjenu očekivane vjerovatnoće neizvršenja tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta (eng. Lifetime PD).

Izloženost u trenutku neizvršenja obaveza (eng. exposure at default - EAD) je procjena izloženosti, uključujući otplate glavnice i kamate i očekivana povlačenja za okvire i garancije. EAD je bruto knjigovodstvena vrijednost u trenutku diskontovana na sadašnju vrijednost na datum izvještavanja koristeći efektivnu kamatnu stopu. U slučajevima u kojima nisu definisana ugovorna dospjeća, primjenjuju se kvantitativni i/ili kvalitativni kriterijumi za određivanje strukture novčanog toka (npr. Okviri).

Gubitak u trenutku neizvršenja obaveza (eng. LGD) je procjena ekonomskog gubitka pod uslovom neizvršenja obaveza. Za parametar LGD Banka primjenjuje interno razvijen empirijski model u segmentima sa statistički značajnim brojem klijenata u statusu neizvršenja obaveza. Za preostale segmente koristi se pojednostavljeni pristup. U okviru istog, Addiko banka koristi stručno utvrđene ukupne vrijednosti LGD-a u okviru MSFI 9 ECL obračuna. Te vrijednosti su interno usklađene, a vrše se kvalitativne i / ili kvantitativne provjere kako bi se osigurala adekvatnost procjene.

9.6. Znatno povećanje kreditnog rizika

Addiko banka obračunava očekivani kreditni gubitak za tri faze usljed pogoršanja kreditnog kvaliteta u skladu sa MSFI 9 standardom. Naime, za fazu 1 obračunava se 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak, a za 2. i 3. fazu se priznaje očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta.

Faza 1 počinje u trenutku izdavanja finansijskog instrumenta, a 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak se priznaje kao trošak. Za finansijske instrumente prihod od kamata se obračunava u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrijednost. Osim ako se kreditni kvalitet datog instrumenta ne promijeni, isti tretman vrijedi do dospjeća.

Kada se utvrdi da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, finansijski instrument će biti prenešen u fazu 2, a na bazi već definisanih kriterijuma (kao što je detaljnije opisano u nastavku). U tom trenutku obračunava se očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka instrumenta, što rezultira značajnim povećanjem ispravke vrijednosti.

Faza 3 nastaje kada se kreditni kvalitet finansijskog instrumenta pogorša do tačke u kojoj nastaju kreditni gubici ili ako je sredstvo već obezvrijeđeno u trenutku početnog priznavanja. Očekivani kreditni gubici tokom životnog vijeka instrumenta kontinuirano se primjenjuju za kredite u ovoj fazi, dok se prihod od kamata izračunava na bazi neto knjigovodstvene vrijednosti amortizovanog troška.

Banka će uzeti u obzir da je finansijski instrument u statusu neizvršenja kada:

- Se ne očekuje da će klijent ispuniti svoje kreditne obaveze u potpunosti, bez uzimanja u obzir prodaju kolaterala od strane Banke; ili
- Klijent kasni više od 90 dana sa plaćanjem materijalno značajnog iznosa.

Banka uključuje kvantitativne i kvalitativne informacije kako bi utvrdila da li je kreditni rizik nekog određenog finansijskog instrumenta značajno povećan u odnosu na početno priznavanje i samim tim klasifikovala finansijski instrument u fazu 2. Ovaj pristup je u skladu sa internim procesom upravljanja kreditnim rizikom. Kriterijumi za utvrđivanje da li se kreditni rizik značajno povećao zavisiće od portfolia gdje je kao krajnja tačka priznavanja značajnog povećanja kreditnog rizika definisano kašnjenje preko 30 dana. Banka će odrediti dane kašnjenja računajući broj dana od najranijeg dana dospijeca za koji nije primljena puna isplata. Dodatno, klijenti kojima je banka odobrila posebne mjere usljed finansijskih poteškoća (eng. Forborne) su predmet posebnog praćenja i kao takvi kvalifikovani u fazu 2. Ukoliko klijent ne ispoštuje dogovorene mjere biće kvalifikovan u fazu 3.

Dalji kvalitativni kriterijumi ranog upozoravanja odražavaju se u PD-u putem automatskog snižavanja rejtinga klijenta (uključeno u samom rejting modelu).

Kvantitativni kriterijumi primjenjuju se na bazi vjerovatnoće neizvršenja obaveza, odnosno značajnih nepovoljnih promjena u 12-mjesečnoj vjerovatnoći neizvršenja obaveza na datum izvještavanja u odnosu na početno priznavanje izloženosti. Da li je došlo do značajnih nepovoljnih promjena se određuje na osnovu različitih pragova promjene PD-a za različite segmente u okviru portfolia. Ti se pragovi redovno ocjenjuju s kvalitativnog i/ili kvantitativnog stanovništva kako bi se osigurala razumna klasifikacija finansijskih instrumenata u okviru odgovarajućih faza. Zbog ograničenih vremenskih serija postoje slučajevi gdje rejting na dan početnog priznavanja nije dostupan. U takvim slučajevima koristi se pojednostavljeni pristup baziran na istorijskim simuliranim rejtingzima (PD u određenom trenutku se koristi kao zamjena za PD pri početnom priznavanju).

I kvalitativni i kvantitativni kriterijumi koji se koriste za određivanje faza prolaze kroz stalni postupak validacije i praćenja kako bi se osigurala njihova adekvatnost i primjenjivost tokom vremena.

9.7. Informacije o budućim događajima

U skladu sa MSFI 9, Banka je uvrstila informacije o budućim događajima u svoju procjenu o tome da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika po nekom instrumentu od početnog priznavanja i isto uzeti u obzir prilikom obračuna očekivanog kreditnog gubitka. Banka je identifikovala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika za svaki portfolio kreditnih instrumenata oslanjajući se na istorijske veze između makro ekonomskih varijabli i kreditnog rizika. Ovi ključni pokretači uključuju uz ostale važne faktore sledeće značajne faktore: stopu nezaposlenosti, stopu rasta BDP, cijene nekretnina i industrijsku proizvodnju. Sve varijable su uključene na nivou segmenta gdje god je to opravdano i moguće.

Prognoze kretanja makro ekonomskih varijabli za naredne godine se dobijaju na bazi interno i eksterno raspoloživih podataka. Posebna pažnja se posvećuje provjeri i prilagođavanju ovih podataka (ako je potrebno) kako bi se osiguralo da ove prognoze reflektuju očekivanja Banke za naredni period. Ovo takođe uključuje definisanje budućih scenarija sa pripadajućim vjerovatnoćama, a posebno osnovni, optimistični i pesimistični scenario uz odgovarajuće vjerovatnoće za svaki od njih. Prognozirane vrijednosti se konzistentno koriste i za ostale relevantne interne procese.

9.8. Validacija

Metodologija i pretpostavke u obračunu očekivanog kreditnog gubitka uključene su u proces interne validacije. To znači da se neprestano sprovodi kontrola kvaliteta modela i metodologije i predlažu poboljšanja.

Primijenjeni standardi validacije unaprijed su formalizovani kako bi se osigurala konzistentna procjena tokom vremena. Validacija se obično vrši jednom godišnje.

Addiko razlikuje početnu i kontinuiranu validaciju:

- Početna validacija se vrši u slučaju razvoja novog modela, većih promjena u postojećoj metodologiji i/ili značajnih promjena u vrijednostima;
- Kontinuirana validacija predstavlja redovni pregled postojeće metodologije.

Osim godišnjeg procesa uspostavljeno je i mjesečno praćenje kako bi se osiguralo da se promjene u razvoju portfolija i modela blagovremeno identifikuju.

9.9. Interni otpis

Kada Banka nema razumna očekivanja da će potraživanje naplatiti u cjelosti ili djelimično, nastaje događaj internog otpisa.

Otpis se može izvršiti samo na račun već priznatog očekivanog kreditnog gubitka. Otpisani iznos može biti puni otpis ili djelomični otpis.

Osim opštih kriterijuma za prestanak priznavanja (vidi poglavlje "Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora") navedeni kriterijumi dovode do prestanka priznavanja finansijske imovine:

- Neosigurano finansijsko sredstvo ako je dužnik već u stečajnom postupku;
  - Neosigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplata po osnovu tog finansijskog sredstva u periodu od jedne godine;
  - Osigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplate u određenom razdoblju, u zavisnosti od vrste kolaterala;
- A. Nekretnine kao kolateral, ako nije bilo uplate u posljednjih 5 godina
B. Pokretna imovina, ako nije bilo uplate u posljednje 2 godine
C. Ostalo, ako nije bilo uplate u periodu od jedne godine
- Finansijsko sredstvo koje je bilo restrukturirano tri ili više puta i banka je ocijenila da dužnik nije u mogućnosti vratiti svoje obaveze;
  - Finansijsko sredstvo za koje je pravo na podmirenje potraživanja od dužnika u sudskom ili drugom postupku prekinuto odobrenjem prisilne nagodbe;
  - Ostali kriterijumi definisani za finansijsko sredstvo za koje Banka smatra da se ne mogu nadoknaditi.

Definitivni otpis nenaplativih potraživanja se vrši na osnovu odluka suda, poravnanja zainteresovanih strana ili na bazi odluka Odbora direktora uz saglasnost Skupštine akcionara.

9.10. Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora

MSFI 9 obuhvata uslove MRS 39 za prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza bez suštinskih izmjena. Ovaj zahtjev nije imao materijalnog uticaja na Banku.

Finansijsko sredstvo prestaje se priznavati kada su:

- Ugovorna prava na primanje novčanih tokova od imovine istekla; ili
- Kada je Banka prenijela svoja prava na primanje novčanih tokova od imovine ili preuzela obavezu plaćanja primljenog novčanog toka u cjelosti bez značajnog kašnjenja trećoj strani u okviru "pass-through" ugovora; i/ili
- Je prenijela gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom,
- Nije prenijela niti zadržala gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ali je prenijela kontrolu nad imovinom.

Ugovorna usklađivanja koja proizlaze iz pregovora s dužnicima mogu dovesti do dvije vrste izmjena početnih ugovornih novčanih tokova.

9.11. Značajne modifikacije koje vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva bitno modifikuju, to rezultira prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) tog finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9. Novo finansijsko sredstvo s izmijenjenim uslovima priznaje se, a razlika između amortizovanog troška finansijskog sredstva koji se prestao priznavati i fer vrijednosti novog finansijskog sredstva iskazuje se u Bilansu uspjeha. Ako dužnik nije u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija ne dovodi do statusa neizvršenja, tada će novo sredstvo biti klasifikovano u Fazu 1. Ako je dužnik u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija dovodi do statusa neizvršenja, tada će se novo sredstvo tretirati kao kupljena ili nastala kreditno umanjena sredstva (eng. POCI). Za POCI finansijska sredstva se ne priznaju ispravke vrijednosti a očekivani kreditni gubici tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta su uključeni u kreditno usklađenoj efektivnoj kamatnoj stopi pri početnom priznavanju. Nakon toga, iznos promjene očekivanih kreditnih gubitaka tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta od početnog priznavanja POCI finansijskog sredstva se treba priznati kao dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti u Bilansu uspjeha.

Ako se kriterijumi za prestanak priznavanja primjenjuju na dužnike koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama klasifikovanim u Fazi 3, tada se procjena promjena očekivanih novčanih tokova vrši umjesto procjene ugovornih novčanih tokova. Revidirani uslovi ugovora mogu odražavati sposobnost dužnika da otplati inicijalne novčane tokove, kao što je već izraženo u procjeni umanjenja vrijednosti.

Sljedeći glavni kriterijumi su prepoznati kao značajne modifikacije:

- Kvantitativni - značajna promjena ugovornih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontuje koristeći izvornu efektivnu kamatnu stopu i razlikuje se od diskontovane sadašnje vrijednosti izvornog finansijskog instrumenta za najmanje 10%.
- Kvalitativna:
  - promjena dužnika;
  - promjena valute;
  - promjena svrhe finansiranja;
  - SPPI kritične karakteristike su uklonjene ili uključene u novi ugovor o zajmu.

9.12. Neznačajne modifikacije koje ne vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovoreni novčani tokovi finansijskog sredstva modifikuju na način koji ne rezultira prestankom priznavanja tog finansijskog sredstva u skladu s MSFI 9 Finansijski instrumenti, subjekti bi trebali ponovo izračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva na osnovu modifikovanih ugovoreni novčanih tokova primjenom inicijalne efektivne kamatne stope za diskontovanje. Dobitak ili gubitak od modifikacije priznaje se u Bilansu uspjeha.

(10) Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja

Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja su iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i obezvrjeđenje. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog sredstva se isknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja, primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se osnovna sredstva odnosno nematerijalna ulaganja u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Stope amortizacije su definisane na nivou grupe osnovnih sredstava i to:

Kompjuterska oprema	20%
Namještaj i druga oprema	10%
Vozila	15%

Ulaganja na tuđim nekretninama se kapitalizuju i amortizuju se u toku njihovog korisnog vijeka, tj. u toku trajanja zakupa, na osnovu ugovora o dugoročnom zakupu poslovnog prostora. Ova ulaganja se priznaju na poziciji osnovna sredstva-nekretnine, na osnovu propisanog kontnog okvira CBCG. Sva naknadna ulaganja u ove objekte se priznaju kao rashodi perioda. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama se obračunava proporcionalnom metodom u roku korišćenja utvrđenim ugovorom o zakupu.

Obračun amortizacije nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu. Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti.

Nematerijalna ulaganja obuhvataju prava korišćenja licenci i softvera.

10.1. Umanjenje vrijednosti

Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na umanjenje njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

(11) Stečena aktiva

Zemljište, građevinski objekti i oprema nad kojima je Banka stekla vlasništvo po osnovu naplate potraživanja (koja ne ispunjavaju uslove priznavanja u okviru pozicije sredstva namijenjena prodaji u skladu sa zahtjevima MSFI 5) iskazuju se na poziciji „Ostala aktiva” u skladu sa MRS 2 - Zalihe. Stečena aktiva je iskazana po nižoj od nabavne vrijednosti koja uključuje nabavnu cijenu i poreske dažbine koje se mogu pripisati sticanju sredstava i procijenjene tržišne vrijednosti.

(12) Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope. Naknade plaćene pri pribavljanju kredita priznaju se kao transakcioni troškovi do iznosa za koji je vjerovatno da će dio ili cio kredit biti povučen. U tom slučaju, naknada se razgraničava do konačnog povlačenja kredita. Banka ima obaveze po osnovu kratkoročnih i dugoročnih kredita. Dugoročni krediti predstavljaju kredite koji su uzeti na period duži od godinu dana.

(13) Obaveze prema zaposlenima

13.1. Primanja zaposlenih

Kratkoročne naknade zaposlenima uključuju zarade i naknade zarada, kao i doprinose za socijalno osiguranje. Kratkoročne naknade zaposlenima priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastale. Banka i njeni zaposleni su u zakonskoj obavezi da vrše plaćanja u skladu sa definisanim planovima doprinosa Fondu PIO Crne Gore. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Fonda. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

13.2. Otpremnime i jubilarne nagrade

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa od strane Banke prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu. Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih.

Banka je u zakonskoj obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Naknada se isplaćuje u visini šest prosječnih zarada kod poslodavca. Otpremnine koje dopijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrijednost. Procjena i obračun ovih rezervisanja vrši se interno. U skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom, povodom radnog jubileja Banke i zaposlenog, kao i za posebno angažovanje i rezultate rada, zaposlenom se mogu dodjeljivati nagrade. Radnim jubilejom zaposlenog smatra se njegov rad kod istog poslodavca u trajanju od 10, 20 i 30 godina. Odluku o vrsti i visini nagrade zaposlenom za posebno angažovanje i rezultate rada donosi Banka. Jubilarne nagrade nijesu definisane internim politikama Banke.

(14) Zakupi

MSFI 16 "Zakupi" je objavljen od strane IASB-a u Januaru 2016. Primjena ovog standarda je po odluci Centralne Banke Crne Gore otpočela od 01. januar 2020. godine. MSFI 16 mijenja prethodni standard koji se bavio zakupima MRS 17 "Zakupi".

14.1. Finansijski lizing

Pri prijemu ugovora koji počinje da važi na ili nakon 01. januara 2020. godine, Banka vrši procjenu da li isti predstavlja sporazum o zakupu, odnosno da li sadrži elemente zakupa. Sporazum o zakupu, odnosno sporazum koji sadrži elemente zakupa je onaj u kome se ustupa pravo kontrole nad korištenjem određene imovine tokom datog perioda u zamjenu za naknadu.

Ova procjena sadrži prosuđivanje da li ugovor sadrži informacije o jasno identifikovanoj imovini, da li Banka dobija sve ekonomske koristi od korišćenja te imovine tokom cjelokupnog perioda korišćenja, te da li Banka ima pravo direktnog korišćenja te imovine.

Trošak imovine s pravom korištenja uključuje:

- iznos početno mjerene obaveze po osnovu najma
- sva plaćanja po osnovu najma izvršena na ili prije prvog dana trajanja najma, umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi s najmom
- sve početne direktne troškove koje je stvorio najmoprimac; i
- procjenu troškova koje će najmoprimac stvoriti prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, obnavljanja lokacije na kojoj se imovina nalazi ili vraćanja imovine u stanje kakvo iziskuju uslovi sporazuma o najmu, osim ako ti troškovi nisu napravljeni za potrebe proizvodnje zaliha.

Obaveza za navedene troškove po najmoprimca nastaje s prvim danom trajanja najma ili kao posljedica korištenja predmetne imovine tokom određenog perioda.

Pravo korišćenja imovine se inicijalno mjeri po trošku, koji se sastoji od iznosa početno mjerene obaveze po osnovu zakupa, korigovano za sva plaćanja po osnovu zakupa izvršena na ili prije prvog dana trajanja zakupa, uvećano za sve početne direktne troškove i procjenu troškova koje će zakupoprimac stvoriti prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, te umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom.

14.2. Zakoni u kojima je Banka Zakupoprimac

Pravo korišćenja imovine je naknadno amortizovano tokom kraćeg od vremena trajanja zakupa i korisnog vijeka određene imovine koristeći pravolinijsku metodu amortizacije. Banka takodje procjenjuje pravo korišćenja imovine u vezi sa obezvređenjem iste ukoliko takvi indikatori postoje. Obaveza po osnovu zakupa se inicijalno mjeri kao sadašnja vrijednost svih plaćanja po osnovu zakupa određene imovine tokom perioda zakupa, diskontovana koristeći kamatnu stopu navedenu u ugovoru o zakupu, ili ukoliko takva stopa ne može biti jasno određena, Bančinu inkrementalnu stopu pozajmljivanja. Zbog ovoga, obaveze po zakupu su generalno priznate po principu "prava korišćenja" u Bilansu stanja. Jedini izuzetak su zakupi čiji je ukupni period manji od 12 mjeseci kao i za zakupu kod kojih je vrijednost imovine kada je nova, niža od USD 5 hiljada po preporuci IASB-a. U ovim slučajevima ugovori o zakupu se ne priznaju u Bilansu stanja i troškovi zakupa su priznati po pravolinijskoj metodi tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu.

Priznavanje prava korišćenja imovine na strani aktive Bilansa stanja i povezane obaveze po osnovu zakupa na strani pasive, dovodi do povećanja ukupne aktive/pasive. S obzirom na činjenicu da samo obaveze rastu na strani pasive, rasio kapitala se smanjuje. Ova promjena takodje ima uticaja i na Bilans uspjeha. Ukupni iznos troškova koji se knjiže tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu ostaju isti, ali privremena distribucija i alokacija troškova će se promijeniti. U skladu sa MRS 17, troškovi u vezi sa operativnim lizingom (zakupom) su generalno priznavani po pravolinijskom osnovu na stvarni iznos plaćanja u administrativnim troškovima. Medjutim, u skladu sa MSFI 16, kako je ovo već bilo definisano za finansijske lizinge (zakup) - troškovi se dijele između kamatnog troška i troška amortizacije. Kako je kamatni trošak izračunat po osnovu metoda efektivne kamatne stope i smanjuju se tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu, dok se amortizacija priznaje po pravolinijskom osnovu, ovo rezultira digresivnim razvojem troškova sa prenosom troškova u ranije periode ugovora o zakupu. Kamatni troškovi su priznati pod stavkom Neto kamatni prihod. Dodatno, s obzirom da je godišnja amortizacija imovine sa pravom korišćenja pod MSFI 16 manja od rata zakupa a da su ostale stavke ostale iste, administrativni troškovi će se smanjiti. Nastavno na inicijalno mjerenje, obaveze po zakupu se smanjuju za plaćene obaveze i uvećane za kamatu.

Pod MSFI 16, podsticaji u vezi sa zakupom su priznati kao dio mjerenja imovine sa pravom korišćenja i obaveza po osnovu zakupa gdje su po MRS 17 isti priznati kao podsticaji u obavezama i amortizovani kao smanjenje troškova zakupa po pravolinijskom osnovu.

Takodje, pod MSFI 16, imovina sa pravom korišćenja je testirana na obezvređenje u skladu sa MRS 36 - Obezvređenje imovine.

Što se tiče zakupodavca, odredbe MRS 17 su u mnogome prihvaćene u novi MSFI 16. Računovodstvo zakupodavca još uvijek zavisi od činjenice koja strana snosi materijalne prilike i rizike u zakupu imovine.

Za klasifikaciju i priznavanje zakupa kao zakupodavac, ekonomski efekat ugovora o zakupu prevladava u odnosu na zakonsko vlasništvo zakupljene imovine. Finansijski lizing (zakup) po MRS 17 je zakup koji prenosi sve rizike i prilike povezane sa vlasništvom imovine na zakupoprimca; svi ostali zakupi su operativni.

Pod operativnim lizingom (zakupom) zakupodavac će prezentovati zakupljenu imovinu po trošku umanjenu za predviđenu amortizaciju tokom korisnog vijeka imovine i gubitka uslijed obezvrijedjenja.

14.3. Prezentacija u finansijskim izvještajima

Banka kao zakupoprimac će u Bilansu Stanja prezentovati imovinu sa pravom korišćenja na poziciji "Ostala aktiva" dok će obaveze po osnovu zakupa biti prezentovane na poziciji "Ostale obaveze". Trošak amortizacije imovine sa pravom korišćenja će se prezentovati na poziciji "Troškovi amortizacije" dok će se kamatni trošak po osnovu obaveza za zakup prezentovati na poziciji "Rashodi kamata i slični rashodi" u Bilansu Uspjeha. Kao zakupodavac, Banka će nastaviti da isto prezentuje iznajmljenu imovinu kao i do sada.

(15) Kapital

15.1. Osnovni kapital

Obične akcije se klasifikuju kao kapital. Nominalna vrijednost akcije predstavlja proizvod nominalne cijene pojedinačne akcije i ukupnog broja akcija.

15.2. Zarada po akciji

Akcije Banke su akcije koje su kotirane na berzi. Banka izračunava i objavljuje zarade/gubitke po akciji u skladu sa MRS 33 „Zarada po akciji”. Osnovna zarada/gubitak po akciji izračunava se dijeljenjem zarade/gubitka koji pada na teret akcionara Banke sa ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period (Napomena 45.3). Banka nema druge potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije.

(16) Preuzete i potencijale obaveze po vanbilansnim stavkama

Kao dio redovnog poslovanja Banka je preuzela ugovorene i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama kao što su: garancije, obaveze za kreditiranjem i akreditive. Ovi finansijski instrumenti se evidentiraju u bilansu, ako i kada postanu plativi. Rezervisanja za moguće gubitke po preuzetim i potencijalnim obavezama se formiraju na osnovu procjene mogućih gubitaka, u skladu sa kriterijumima utvrđenim u Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom Centralne banke Crne Gore.

(17) Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 „Objelodanjivanja povezanih strana“ povezane strane su strane koje predstavljaju:

- Društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno sa drugim subjektima;
- Pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- Fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- Rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu ekonomskih odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Na osnovu odredbi Zakona o kreditnim institucijama („Sl. list CG” br. 72/19, 82/20 i 08/21), lica povezana sa Bankom su:

- Akcionari kreditne institucije koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili akcijama kreditne institucije sa pravom glasa,
- Članovi nadzornog ili upravnog odbora i prokuristi kreditne institucije;
- Lica odgovorna za rad kontrolnih funkcija, ovlašćeno lice za sprječavanje pranja novca, lice odgovorno za poslovanje sa pravnim licima, lice odgovorno za rad sa stanovništvom;
- Druga lica koja sa kreditnom institucijom imaju ugovor o radu čije odredbe ukazuju na značajan uticaj tih lica na poslovanje kreditne institucije, odnosno sadrži odredbe kojim se određuje nagrada za rad tih lica po posebnim kriterijumima koji se razlikuju od uslova za lica koja imaju zaključene standardne ugovore o radu, a koja nijesu lica iz tačke 1, 2 i 3 ovog stava.
- Pravno lice u kojem kreditna institucija, član nadzornog ili upravnog odbora ili prokurista kreditne institucije imaju značajno učešće
- Pravno lice čiji je član organa upravljanja istovremeno i član nadzornog ili upravnog odbora ili prokurista kreditne institucije;
- Pravno lice čiji član organa upravljanja ima 10% ili više akcija kreditne institucije sa pravom glasa;
- Član organa upravljanja društva koje je, direktno ili indirektno, matično ili zavisno društvo kreditne institucije;
- Lica koje djeluje za račun lica iz tač. 1 do 7 ovog stava u vezi sa poslovima iz kojih bi nastala ili bi se povećala izloženost kreditne institucije;
- Lica koje sa licem iz tač. 1 do 8 ovog stava predstavlja povezano lice;
- Član uže porodice fizičkih lica iz tač. 1 do 8 ovog stava;
- Članom uže porodice jednog lica smatra se:
  - 1) bračni drug ili lice sa kojim to lice živi u zajednici koja je po zakonu izjednačena sa bračnom zajednicom;
  - 2) djeca i usvojena djeca tog lica i lica iz tačke 1 ovog stava;
  - 3) lica koje nema punu poslovnu sposobnost i koje je je pod starateljstvom tog lica.

Napomene za bilans uspjeha

(18) Prihodi i rashodi od kamata i slični prihodi i rashodi

18.1. Prihodi od kamata i slični prihodi

	EUR 000	
	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Po osnovu depozita kod:		
- inostranih banaka	0	0
Ukupno po osnovu depozita	0	0
Po osnovu Hartija od Vrijednosti:		
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	69	0
Ukupno po osnovu Hartija od vrijednosti	69	0
Po osnovu kredita datih:		
- državnim organizacijama i opštinama	0	1
- preduzećima u privatnom vlasništvu	2,490	2,485
- preduzećima u državnom vlasništvu	127	192
- preduzetnicima	16	0
- fizičkim licima	9,953	9,899
- nevladinim i neprofitnim organizacijama	0	3
Ukupno po osnovu kredita	12,586	12,580
Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima	547	436
Ukupno prihodi od kamata	12,655	12,580
Od toga: kamate na obezvrjeđene kredite	478	615

18.2. Rashodi od kamata i slični rashodi

	EUR 000	
	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Po osnovu depozita primljenih od:		
- banke	56	80
- finansijskih institucija	32	44
- državnih organizacija i opština	41	18
- preduzeća u privatnom vlasništvu	217	275
- preduzeća u državnom vlasništvu	22	15
- preduzetnika	0	0
- fizičkih lica	482	636
- nevladinih i neprofitnih organizacija	205	248
Ukupno po osnovu depozita	1,055	1,316
Rashodi kamata po primljenim kreditima	0	19
Rashodi kamata po subordiniranim dugovima	725	725
Rashodi kamata - poslovi lizinga MSFI 16	31	18
Ukupno po osnovu kredita	756	762
Ukupno rashodi kamata	-1,813	-2,079
Neto prihodi od kamata	10,773	10,501

(19) Prihodi i rashodi od naknada provizija

		EUR 000	
		01.01. -	01.01. -
		31.12.2022	31.12.2021
19.1. Prihodi od naknada i provizija			
Naknade po kreditima		106	131
Naknade po vanbilansnim poslovima		156	152
Naknade za usluge platnog prometa i vođenja računa		1,555	1,449
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje		1,425	984
Ostale naknade i provizije		662	500
Prihodi od naknada		3,904	3,216
19.2. Rashodi od naknada i provizija			
Naknade Centralnoj banci		285	177
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking poslova		54	73
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje		902	822
Ostale naknade i provizije		37	38
Osiguranje depozita		828	842
Rashodi od naknada		2,106	1,952

(20) Neto dobit od kursnih razlika

EUR 000

		01.01. -	01.01. -
		31.12.2022	31.12.2021
Prihodi iz poslovanja sa devizama		290	230
Neto dobiti od kursnih razlika		290	230

(21) Neto debitak po osnovu prestanka priznavanja imovine

EUR 000

		01.01. -	01.01. -
		31.12.2022	31.12.2021
Dobici od prodaje osnovnih sredstava		0	3
Neto dobiti (gubici) od prodaje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja		191	17
Gubitak od otpisa osnovnih sredstava		-237	-104
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		-46	-84

(22) Ostali prihodi

EUR 000

		01.01. -	01.01. -
		31.12.2022	31.12.2021
Prihodi od naplaćenih otpisanih kredita i kamata		194	485
Prihod od izdavanja poslovnog prostora		7	10
Vanredni prihodi		33	111
Ostali poslovni prihodi		120	86
Ostali poslovni prihodi		354	692

(23) Troškovi zaposlenih

	EUR 000	
	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Neto zarade	2,761	2,262
Porezi i doprinosi na zarade	1,146	1,473
Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih	40	52
Naknade članovima Upravnog odbora	22	16
Troškovi zakupa radne snage	156	106
Troškovi službenih putovanja	58	35
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore i bonuse	617	293
Ostali troškovi zaposlenih	13	58
Ukidanje rezervisanja za otpremnine IAS 19	5	16
Ukupno troškovi zaposlenih	4,818	4,311

(24) Troškovi amortizacije

	EUR 000	
	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Troškovi amortizacije		
-nekretnina i opreme	534	657
-nematerijalnih ulaganja	392	383
Ukupno troškovi amortizacije	926	1,040

(25) Opšti administrativni troškovi

	EUR 000	
	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Troškovi zakupa	50	45
Troškovi održavanja imovine	1,497	1,509
Troškovi obezbjeđenja	153	144
Troškovi osiguranja	134	123
Ostali troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive	60	65
Troškovi reklame	423	362
Usluge telekomunikacija	144	150
Kancelarijski materijal	58	51
Stručne usluge	864	979
Sudski troškovi	3	2
Ostali troškovi	1,023	654
Ukupno opšti i administrativni troškovi	4,409	4,084

Stručne usluge u 2022. godini, u iznosu od EUR 864 hiljada se najvećim dijelom odnose na usluge kontrole Centralne banke Crne Gore EUR 367 hiljada, advokatske usluge EUR 155 hiljada, konsultantske usluge EUR 21 hiljada, intelektualne usluge EUR 208 hiljada i ostale.

(26) Neto dobiti / gubici po osnovu modifikacija i reklasifikacije finansijskih instrumenata

EUR 000

	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Gubitak od modifikacije	-132	-49
Dobit od modifikacije	23	5
Neto uticaj modifikacija	-109	-44

(27) Neto prihodi / rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

EUR 000

	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Neto ispravke po osnovu:		
- kredita	-859	3,124
- depoziti kod banaka	-22	0
- po vanbilansnim stavkama	83	-609
- po kamatnim potraživanjima	-548	-436
- obezvrjeđenje AVR	0	194
- Hartije od vrijednosti	5	0
Ukupno troškovi obezvrjeđenja	-1,340	2,273

EUR 000

ISPRAVKE	Krediti i potraživanja od klijenata	Kamate	Ostala potraživanja	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju	Obezvrjeđenje HoV	Kredita i potraživanja od banaka	Ukupno
Stanje na početku godine 31.12.2021	16,271	319	294	128	0	24	17,036
Obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine, neto	17,020	201	159	492	26	42	17,939
Ukidanja/ispravke koja nisu imala efekte na bilans uspjeha	-17,880	-747	-59	-409	-22	-64	-19,180
Kursne razlike	47	0	0	0	0	0	47
Ostalo	-2,035	493	-218	0	0	0	-1,760
Stanje na kraju godine 31.12.2022	13,423	265	176	211	5	2	14,081

EUR 000

ISPRAVKE	Kredit i potraživanja od klijenata	Kamate	Ostala potraživanja	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju	Obezvrjeđenje HoV	Kredita i potraživanja od banaka	Ukupno
Stanje na početku godine 31.12.2020	17,718	778	213	729	0	25	19,462
Obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine, neto	19,689	233	323	465	0	105	20,817
Ukidanja/ispravke koja nisu imala efekte na bilans uspjeha	-16,566	-669	-123	-1,074	0	-106	-18,537
Kursne razlike	61	0	0	0	0	0	61
Ostalo	-4,632	-24	-119	8	0	0	-4,767
Stanje na kraju godine 31.12.2021	16,271	319	294	128	0	24	17,036

(28) Troškovi rezervisanja

	EUR 000	
	01.01. -	01.01. -
	31.12.2022	31.12.2021
Neto rezervisanja po osnovu:		
Trošak rezervisanja za sudske sporove	11	-10
Troškovi rezervisanja štetnih ugovora	0	0
Troškovi rezervisanja - ostala aktiva	3	136
Troškovi rezervisanja - ostalo	96	49
Trošak rezervisanja	110	175

(29) Ostali rashodi

	EUR 000	
	01.01. -	01.01. -
	31.12.2022	31.12.2021
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	3	9
Ostali troškovi poreza i такси	11	139
Ispravke prethodne godine	28	172
Vanredni troškovi	0	0
Ostali rashodi	42	320

(30) Porez na dobit

30.1. Komponente poreza na dobit

	EUR 000	
	01.01. -	01.01. -
	31.12.2022	31.12.2021
Tekući porez na dobit	315	0
Odloženi poreski prihodi	-29	0
Neto odloženih poreskih sredstava i obaveza	286	0

30.2. Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i rezultata prije oporezivanja

	EUR 000	
	01.01. -	01.01. -
	31.12.2022	31.12.2021
Gubitak / (dobitak) prije oporezivanja	4,165	356
Porez na dobit po zakonskoj stopi	577	32
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	38	40
Umanjenje po osnovu ulaganja u inovativne djelatnosti	-300	0
Tekući porez na dobit	315	72
Odloženi porez na dobit	-29	0
Nepriзнata poreska sredstva	0	-72
Poreski efekti priznati u bilansu uspjeha	286	0

Napomene za bilans stanja

(31) Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih banaka

	EUR 000		
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Gotovina u blagajni			
u EUR	8,179	9,275	8,357
u stranoj valuti	1,166	791	753
Žiro račun	21,961	17,349	13,490
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	8,554	8,701	8,185
Gotovina u blagajni	39,860	36,116	30,785

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14, 73/15, 33/16, 15/17, 43/20 i 019/22).

(32) Krediti i potraživanja od banaka

	EUR 000		
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Korespondentni računi kod inostranih banaka			
- kod matične banke i banaka Grupe	3,908	4,642	819
- kod ostalih banaka	0	0	0
-depoziti kod banaka - nerezidenti	1,756	3,469	3,220
-ispravka vrijednosti depoziti kod banaka	-2	-24	-25
Korespondentni računi kod inostranih banaka	5,662	8,087	4,014

Korespondentski računi su otvoreni kod banaka članica Addiko Grupe, Citibank London, Citibank New York, Citibank Europ PLC - Dublin i Raiffeisen Bank International AG Beč.

(33) Krediti i potraživanja od klijenata

Tokom 2022. godine Banka je nastavila sa praksom odobravanja kredita za obrtna sredstva privrednim društvima, koji se odobravaju sa rokom do 60 mjeseca - prosječni rok 30 mjeseci, dok su investicioni krediti odobravani na period do 120 mjeseci - prosječni rok 55 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, usluga i ugostiteljstva. Krediti za obrtna sredstva privrednim društvima se odobravaju uz nominalnu kamatnu stopu u rasponu od 2,5% do 12,27% na godišnjem nivou - prosječna kamata 5,42%. Investicioni krediti privrednim društvima se odobravaju uz kamatne stope na godišnjem nivou od 2,70% do 5,90% koje su uglavnom vezane za tromjesečni EURIBOR - prosječna kamata 4,39%.

Gotovinski krediti stanovništvu se odobravaju sa kamatom u rasponu od 0,01% do 15,49% na godišnjem nivou i mogu biti kratkoročni i dugoročni sa dospijećem do 10 godina. Najveći dio ovih kredita odobren je po kamatnoj stopi od 7,99% (17% portfolija), 8,99% (12% portfolija), 9,99% (7% portfolija), 6,99% (7% portfolija), 8,49% (6% portfolija) dok su ostale kamatne stope zavisile od kategorije klijenta, primarno određenoj na osnovu vrste, iznosa kredita, roka otplate kao i ugovornog odnosa sa Bankom i periodično organizovanih aktivnosti sa diskontima na redovnu kamatnu stopu.

Kamatna stopa od 0,01% odnosi se na namjenske kredite sa partnerima gdje kamatu subvenciraju prodavci kroz jednokratnu naknadu koja se kreće od 7% do 19,5% od iznosa kredita.

Dugoročni krediti stanovništvu koji obuhvataju kredite za kupovinu i izgradnju stambenih prostora kao i za ostale namjene (stambeni i hipotekarni krediti) nijesu odobravani tokom 2022 godine.

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021
Dospjeli krediti:	3,173	3,291
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	882	339
privredna društva u državnom vlasništvu	0	203
opštine i javne organizacije	0	0
zaposleni	0	0
fizička lica	2,291	2,749
Kratkoročni krediti:	6,490	2,599
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	5,893	2,338
fizička lica	597	261
Dugoročni krediti:	165,787	173,086
domaće finansijske institucije		0
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	41,718	47,662
privredna društva u državnom vlasništvu	0	3,721
opštine i javne organizacije	0	0
neprofitne organizacije	0	2
zaposleni	1,727	2,086
fizička lica	122,341	119,615
Kamatna potraživanja	421	481
Vremenska razgraničenja - naknade	-419	-667
Kredit i potraživanja od klijenata	175,452	178,790
Ispravka vrijednosti kredita	-13,423	-16,272
Ispravka vrijednosti kamata	-265	-318
Ukupno kredit i potraživanja od klijenata	161,765	162,200

Koncentracija ukupnih bruto kredita plasiranih komitentima od strane Banke po djelatnostima je sljedeća:

	EUR 000	
	31.12.2022	31.12.2021
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2,283	2,668
Vađenje rude i kamena	636	797
Prerađivačka industrija	6,567	6,078
Snabdijevanje električnom energijom	4,291	6,658
Snabdijevanje vodom	252	215
Građevinarstvo	6,404	7,079
Trgovina na veliko i trgovina na malo	11,518	10,820
Saobraćaj i skladištenje	7,540	6,662
Usluge pružanja smještaja i ishrane	4,206	7,659
Informisanje i komunikacije	483	1,133
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7	6
Poslovanje nekretninama	93	51
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	909	1,734
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,400	1,146
Državna uprava	0	0
Obrazovanje	32	45
Zdravstvo i socijalna zaštita	1,751	1,450
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	70	7
Ostale uslužne djelatnosti	51	61
Fizička lica - rezidenti	126,570	124,453
Nerezidenti	386	68
Ukupno pregled po gramana djelatnosti	175,449	178,790

(34) Ostala finansijska sredstva

	EUR 000		
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Garantovani depoziti	309	295	275
Ostala finansijska potraživanja	1	1	1
Ukupno ostala finansijska sredstva	310	296	276

(35) Nekretnine, postrojenja i oprema

EUR 000

	Gradjevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 01.01.2021.godine	1,940	2,270	50	4,260
Povećanja	0	0	111	111
Prodaja	0	0	0	0
Prenosi	6	43	-49	0
Ostalo	-965	-435	0	-1,400
Stanje na dan 31.12.2021.godine	981	1,878	112	2,971
Povećanja	63	24	127	214
Prodaja	0	0	0	0
Prenosi	0	0	-87	-87
Ostalo	-179	-357	0	-536
Stanje na dan 31.12.2022.godine	865	1,545	152	2,562
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 01.01.2021.godine	1,653	1,699	0	3,352
Amortizacija	93	109	0	202
Ostalo	-912	-431	0	-1,343
Stanje na dan 31.12.2021.godine	834	1,377	0	2,211
Amortizacija	42	92	0	134
Ostalo	-165	-201	0	-366
Stanje na dan 31.12.2022.godine	711	1,268	0	1,979
Neotpisana vrijednost na dan:				
31.12.2022.godine	154	277	152	583
31.12.2021.godine	147	501	112	760
31.12.2020.godine	287	571	50	908

Banka nema hipoteke ili zaloge nad svojim nekretninama ili opremom na dan 31. decembra 2022. godine

(36) Zakupi - Imovina sa pravom korišćenja

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Početno stanje	849	502	924
Nabavke tokom godine	506	618	70
Izmjene zakupa tokom godine	94	184	-17
Amortizacija nematerijalnih sredstava	-400	-455	-475
Ukupno zakupi u skladu sa MSFI 16	1,049	849	502

Banka je tokom 2022. godine zaključila nove ugovore o imovini sa pravom korišćenja u iznosu od 506 hiljada EUR. Pored ovoga, Banka je imala jedan aneks postojećeg ugovora u iznosu od 94 hiljade EUR.

(37) Nematerijalna sredstva

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Nematerijalna sredstva	5,246	5,280	5,029
Amortizacija ostalih nematerijalnih sredstava	-3,722	-3,447	-3,245
Nematerijalna sredstva u pripremi	873	494	497
Ukupno nematerijalna sredstva	2,397	2,327	2,281

(38) Tekuća poreska sredstva

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Tekuća poreska sredstva	1,598	1,597	1,597

Tokom 2020. godine, Poreska Inspekcija je po Rješenju Ministarstva Financija formirala komisiju za ponovni inspekcijski nadzor Banke na osnovu usvojene žalbe koju je Banka uložila na Odluku iz 2014. Godine. Naime, po pomenutoj odluci Poreska uprava je tokom 2014. godine naplatila iznos od EUR 1.596 miliona od Banke na osnovu poreza na dobit i poreza po odbitku. U procesu ponovne inspekcije, Poreska Uprava je ustanovila da je Bančina inicijalna poreska prijava u skladu sa zakonskom regulativom te odbacila navedenu Odluku iz 2014 godine kao ne-osnovanu. U skladu sa istim, Banka je tokom 2020. godine proknjižila potraživanja od Poreske Uprave u iznosu od EUR 1.596 EUR. Ova potraživanja još uvijek nijesu naplaćena.

(39) Ostala finansijska sredstva i ostala sredstva**39.1. Ostala sredstva**

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Dati avansi	42	61	61
Potraživanja po naknadama i provizijama	326	830	448
Potraživanja po naknadama po vanbilasnim poslovima	4	12	16
Potraživanja po naknadama u platnom prometu	99	107	123
Naknade za porodiljsko odsustvo / bolovanje koje se potražuju od države	147	107	123
Ostala potraživanja	1,666	836	501
Ispravka ostalih potraživanja	-176	-294	-212
Unaprijed plaćeni troškovi za zakupnine	442	335	463
Stečena aktiva	540	705	700
Ukupno ostala sredstva	3,090	2,699	2,223

39.2. Stečena aktiva

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Nekretnine	540	705	700

Ostala potraživanja na dan 31. decembra 2022. godine iznose EUR 1.666 hiljade. Najveći dio ovih potraživanja se odnosi na potraživanja po kartičnom poslovanju u iznosu od EUR 1.589 hiljada.

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka ima stečenu aktivu u iznosu od EUR 540 hiljada (31. decembra 2021. godine: EUR 705 hiljada). Aktiva je stečena u postupcima vansudskih prodaja, radi namirenja neizmirenih potraživanja po kreditima Banke kao hipotekarnog povjerioca. Stečena aktiva Banke je cijelim dijelom stečena po osnovu naplate spornih potraživanja klijenata koji su u portfoliju Banke imali izloženosti obezbijeđene nepokretnostima. U nekim slučajevima namirena su cjelokupna potraživanja, dok je u određenom broju slučajeva, vrijednost stečene aktive bila niža od ukupnih potraživanja od klijenta.

U toku 2022. godine došlo je do povećanja stečene aktive za 16 hiljada, te prodaje u iznosu od 182 hiljade.

(40) Depoziti klijenata

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Depoziti po viđenju	106,623	94,268	72,525
Ostale finansijske institucije, rezidenti	113	33	86
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	762	446	184
Privredna društva u državnom vlasništvu	909	2,307	1,619
Privredna društva u privatnom vlasništvu	30,917	29,397	28,594
Preduzetnici	1,125	598	511
Javne službe jedinica lokalne samouprave	596	452	1,493
Privredna društva, nerezidenti	24	629	42
Vlada Crne Gore	6,153	7,667	883
Jedinice lokalne samouprave	166	166	2
Drugi korisnici sredstava u Budžetu Crne Gore	282	79	52
Državni fondovi	1	0	0
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	541	305	325
Nevladine i druge neprofitne organizacije, nerezidenti	39	54	52
Fizička lica, rezidenti	51,836	39,954	30,650
Fizička lica, nerezidenti	13,159	12,181	8,032
Kratkoročni depoziti	45,201	55,090	52,146
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	3,160	1,450	2,800
Privredna društva u državnom vlasništvu	3,000	1,500	1,500
Privredna društva u privatnom vlasništvu	8,100	13,810	8,562
Vlada Crne Gore	4,120	2,140	2,155
Drugi korisnici sredstava u Budžetu Crne Gore	1,000	0	0
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	2,004	2,000	0
Fizička lica, rezidenti	22,133	29,283	28,925
Fizička lica, nerezidenti	1,684	4,907	8,204
Dugoročni depoziti	11,230	12,638	31,615
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	0	0	350
Privredna društva u državnom vlasništvu	4	0	0
Privredna društva u privatnom vlasništvu	2,378	1,400	4,063
Vlada Crne Gore	1,070	1,189	3,308
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	0	0	2,000
Fizička lica, rezidenti	6,143	7,719	15,673
Fizička lica, nerezidenti	1,635	2,330	6,221
Ukupno dugoročni depoziti	163,054	161,996	156,286
Obaveze za kamatu	77	161	19
Razgraničena kamata po depozitima	387	468	628
Ukupno depoziti klijenata	163,518	162,625	156,933

Depoziti stanovništva po viđenju u EUR su deponovani po nominalnoj kamatnoj stopi od 0,01% na godišnjem nivou po transakcionim i avista štednim računima. Depoziti stanovništva po viđenju u stranoj valuti su deponovani u zavisnosti od valute po kamatnoj stopi od 0,001% za CHF do 0,01% na godišnjem nivou za USD i GBP valutu.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani po nominalnoj kamatnoj stopi od 0,01% do 1,00% godišnje (do 12 mjeseci ročnosti), odnosno 1,10% (za ročnost preko 12 a do 36 mjeseci) na godišnjem nivou u zavisnosti od deponovanog iznosa. Redovna kamatna stopa na rok do 12 mjeseci je iznosila od 0,01% do 1,00% godišnje. Tokom godine su organizovane određene depozitne kampanje za depozite sa ročnošću 12 mjeseci, gdje je odobravana kamatna stopa i do 2,30% godišnje i za depozite sa ročnošću 24 mjeseca, gdje je odobravana kamatna stopa i do 2,70% godišnje.

Depoziti tokom 2022. godine su deponovani po sljedećoj strukturi: kratkoročni depoziti preduzeća u EUR-ima su deponovani po nominalnim kamatnim stopama u rasponu od 0,55% do 2,3% (prosjeak 1,83%) na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročenja; dugoročni depoziti preduzeća u EUR-ima su deponovani uz nominalnu kamatnu stopu od 1,80% (prosjeak 1,80%) na godišnjem nivou; kratkoročni depoziti preduzeća u EUR-ima koji su kolaterali - deponovani su po nominalnim kamatnim stopama od 1,50% na godišnjem nivou (prosjeak 1,50%); dugoročni depoziti preduzeća u EUR-ima koji su kolaterali - deponovani su uz nominalnu kamatnu stopu od 0,40% do 1,75% (prosjeak 1,30%) na godišnjem nivou.

(41) Obaveze za pozajmljena sredstva

41.1. Krediti banaka i centralnih banaka

EUR 000

	Valuta	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Obaveze po kratkoročnim kreditima:		0	0	3,500
Addiko Bank DD, Ljubljana	EUR	0	0	0
Addiko Bank AG, Beč	EUR	0	0	3,500
Ukupno			0	3,500
Razgraničene naknade po kreditima				3
Ukupno pozajmljena sredstva od banaka		0	0	3,503

41.2. Krediti klijenata koji nijesu banke

EUR 000

	Valuta	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Obaveze po kratkoročnim kreditima:		0	0	0
Tekuća dospjeća po dugoročnim kreditima	EUR	0	0	0
Obaveze po dugoročnim kreditima:		11,767	14,280	13,251
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	EUR	7,716	10,078	12,899
Ministarstvo finansija	EUR	4,051	4,051	0
Evropska Investiciona banka	EUR	0	151	352
Ukupno		11,767	14,280	13,251
Razgraničene naknade po kreditima		0	2	1
Ukupno pozajmljena sredstva od ostalih klijenata		11,767	14,282	13,252

Na dan 31. decembar 2022. godine, obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od EUR 7.716 hiljada se odnose na kreditne linije od Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore, koji dospijevaju u periodu od 31. maja 2023. godine do 28. februara 2029. godine, uz kamatnu stopu od 1% do 3%.

Obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od EUR 4.051 hiljade odnosi se na kreditne linije od Ministarstva finansija, koje dospijevaju 19. jula 2030. godine.

(42) Rezerve

	EUR 000		
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Rezerve za gubitke po vanbilansnoj aktivni	211	128	729
Rezervisanja za sudske sporove (MRS 37)	17	16	69
Rezervisanja za štetne ugovore (MRS 37) (napomena 2.5)	0	0	0
Rezervisanja za CHF gubitke pri konverziji	20	52	65
Rezervisanja za otpremnine zaposlenih (MRS 37) (napomena 13.2)	20	23	105
Rezervisanja za zaposlene - bonusi i godišnji odmori	834	657	152
Rezervisanja za ostalo	0	0	31
Ukupno rezerve	1,102	876	1,151

Sudski sporovi**Pasivni postupci**

Na dan 31. decembra 2022. godine protiv Banke se vodi više sudskih postupaka od strane pravnih i fizičkih lica. Broj sudskih sporova pokrenutih protiv Banke na dan 31. decembar 2022. godine je 54. Broj postupaka protiv Banke pokrenutih od strane fizičkih lica je 43, a od strane pravnih lica je 11. Predmet spora u većini predmeta su: poništavanje ugovora o hipoteci, poništavanje ugovora o kreditu, utvrđivanje prava (su)vlasništva, i slično. Po procjeni advokatskih kancelarija i pravne službe Banke, ukupna utvrđena vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 7.483 hiljada, bez eventualnih zateznih kamata koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova. Banka očekuje uspjeh u sporu u većini predmeta.

U skladu sa MRS 37 izvršeno je rezervisanje za sudske sporove i to za 2 predmeta u ukupnom iznosu od EUR 17 hiljada.

Aktivni postupci

Banka učestvuje kao povjerilac u izvršnim predmetima naplate potraživanja za 363 klijenta čija izloženost na dan 31. decembra 2022. godine iznosi EUR 6.059 hiljada.

Predmet spora u većini predmeta pokrenutih protiv fizičkih lica, malih i srednjih preduzeća je namirenje duga nastalog po osnovu neplaćanja obaveza po kreditu, putem tužbe, predloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave kroz prodaju nepokretnosti, blokadom računa pravnog lica, koje je dalo mjenicu i mjenično ovlašćenje kao obezbjeđenje kredita fizičkog lica, sudskim izvršenjem blokade zarade klijenta i/ili žiranata, a na osnovu administrativne zabrane i slično. Ukupan broj klijenata je 310 vrijednost ovih sporova na dan 31. decembra 2022. godine je EUR 2.537 hiljada.

Broj sudskih sporova koje za Banku vode advokatske kancelarije na 31. decembar 2022. godine je 53. Banka je kao povjerilac započela postupak prodaje nepokretnosti u izvršnom postupku i postupku vansudske prodaje nepokretnosti za 53 klijenata čija izloženost na dan 31. decembar 2022. godine iznosi EUR 3.522 hiljada.

(43) Ostale obaveze

	EUR 000		
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Dobavljači	87	384	219
Ukalkulisani troškovi za otpremnine	35	30	14
Ostali ukalkulisani troškovi	724	564	734
Unaprijed izvršene uplate komitenata po primljenim kreditima	35	30	30
Ostali prolazni računi	858	326	432
Primljeni avansi	1,254	1,091	1,034
Obaveze po osnovu lizinga MSFI 16	1,149	954	629
Ostale obaveze	193	146	254
Ukupno ostale obaveze	4,335	3,525	3,346

Ostali ukalkulisani troškovi se uglavnom sastoje od IT troškova u iznosu od EUR 134 hiljade, troškova u vezi zaposlenih EUR 93 hiljade, troškova komunalija, vode, struje, osiguranja u ukupnom iznosu od EUR 59 hiljada, troškovi marketinga EUR 32 hiljade, troškovi za kartice EUR 29 hiljada, raznih troškova od strane CBCG u iznosu od EUR 22 hiljade, konsultantske usluge EUR 96 hiljada, osiguranje kredita u iznosu od EUR 50 hiljada i ostalo.

Primljeni avansi se odnose na primljene avanse za kredite u iznosu od EUR 1.210 hiljada.

Obaveze po osnovu lizinga u skladu sa MSFI 16 na 31.12.2022. iznose EUR 1.149 hiljada. Novi ugovori o zakupu potpisani tokom godine su iznosili EUR 506 hiljada, promjene uslijed aneksa tokom godine iznosile su EUR 93 hiljada, dok su promjene tokom godine uzrokovane isplatom iznosile EUR 440 hiljade.

(44) Subordinisani dugovi

Na dan 31. decembra 2022. godine, subordinisani dug u iznosu od EUR 5.502 hiljade (31. decembra 2021. godine: EUR 5.502 hiljade) odnosi se na subordinisane, dugoročne kredite primljene od Addiko Bank AG, Beč. Subordinisani dug odobren je na 10 godina, 16. decembra 2016. godine sa jednokratnim rokom dospeljeća na dan 16. decembra 2026. godine uz kamatnu stopu od 13% na godišnjem nivou.

Sve obaveze koje proističu iz ovih ugovora se smatraju subordinisanim, odnosno u slučaju likvidacije ili stečaja Banke, otplaćuju se samo nakon isplate obaveza prema svim ostalim povjeriocima. Subordinisani dug se uključuje u dopunski kapital I ili dopunski kapital II u skladu sa odredbama CBCG o adekvatnosti kapitala banaka, i doprinosi održavanju stabilnog i konzistentnog koeficijenta adekvatnosti kapitala Banke.

(45) Kapital i ostale rezerve**45.1. Akcijski kapital**

Na dan 31. decembra 2022. godine akcijski kapital Banke čini 125.100 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 0,221 hiljadu.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine je sljedeća:

	31.12.2022			31.12.2021			31.12.2020		
	Broj akcija	U EUR	učešća %	Broj akcija	U EUR	učešća %	Broj akcija	U EUR	učešća %
Addiko Bank AG, Beč	125,100	27,661	100	125,100	27,661	100	125,100	125,100	100
Ukupno	125,100	27,661	100	125,100	27,661	100	125,100	125,100	100

45.2. Ostale rezerve

Banka je na 31. decembar 2022. godine na stanju ostalih rezervi imala EUR 74 hiljade zbog preuzetih obaveza od strane matične Banke iz 2018. godine.

45.3. Zarada po akciji

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021
Dobit / (gubitak) Banke (000 EUR)	3,879	356
Ponderisani broj akcija	125,100	125,100
Osnovni dobitak / gubitak po akciji	31.01	2.85

(46) Vanbilansna evidencija

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Garancije, jemstva i preuzete neopozive obaveze	20,080	21,360	24,517
Izdane garancije:			
- plative	1,134	2,156	2,481
- činidbene	5,320	6,828	6,485
- ostale (carinske)	1,350	1,386	891
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	99	0	0
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	12,178	10,991	14,660
Druge vanbilansne pozicije	313,561	311,558	309,973
Primljene garancije od drugih banaka	0	574	594
Sredstva obezbjeđenja	299,075	299,075	299,075
Otpisani krediti i ostala potraživanja	11,915	9,527	7,656
Stečena aktiva - potencijalna imovina	2,193	2,211	2,382
Ostale vanbilansne stavke	378	172	266
Ukupno vanbilans	333,641	332,918	334,490

Garancije su date klijentima Banke za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla.

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka je procijenila rezervu za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama u iznosu od EUR 211 hiljada (31. decembra 2021. godine: EUR 128 hiljade). Ova rezerva je iskazana kao obaveza u bilansu stanja (Napomena 42).

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka je u vanbilansu imala aktivu koja u skladu sa MRS 37 nije zadovoljavala uslov da bude priznata kao bilansna imovina, ali je u skladu sa MRS 37 u obavezi da ih objelodani.

(47) Transakcije sa povezanim licima

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. Povezana lica su: matična banka, druga pravna lica koja su članovi ADDIKO grupe, kao i ključno rukovodstvo Banke. Transakcije uključuju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti i lična primanja članova Uprave i lica sa zaključenim individualnim ugovorima u Banci.

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećim tabelama:

Potraživanja

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Korespondentni računi kod inostranih banaka:	3,909	4,643	824
- Addiko Bank DD, Slovenija	50	87	49
- Addiko Bank DD, Sarajevo	17	45	61
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	12	40	4
- Addiko Bank A.D., Beograd	42	469	204
- Addiko Bank DD, Zagreb	3,741	3,807	459
- Addiko AG, Beč	47	195	47
Potraživanja po kreditnim karticama:	0	0	17
- Addiko Bank A.D., Beograd	0	0	0
- Addiko Bank DD, Zagreb	0	0	13
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	0	0	4
Ostala finansijska potraživanja:	99	60	78
- Addiko AG, Beč	99	60	78
Ukupno potraživanja	4,008	4,703	919

Obaveze

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Pozajmljena sredstva od banaka:	0	0	3,500
- Addiko AG, Beč			3,500
Razgraničena kamata:	0	0	1
- Addiko AG, Beč			1
Ukupno pozajmljena sredstva od banaka	0	0	3,501
Ostale obaveze	78	161	162
- Addiko Bank DD, Zagreb	61	99	33
- Addiko AG, Beč	0	17	81
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	0	0	3
- Addiko Bank A.D., Beograd	0	39	39
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	17	6	6
- Addiko Bank D.D, Slovenija	0	0	0
Subordinisani dug	5,502	5,502	5,502
- Addiko AG, Beč	5,502	5,502	5,502
Ukupno obaveze	5,580	5,663	9,165
Obaveze, neto	-1,572	-960	-8,246

Prihodi

	EUR 000	
	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Prihodi od kamata:	0	0
- Addiko AG, Beč		
Prihodi od naknada i provizija:	0	20
- Addiko Bank DD, Zagreb	0	20
Ostali prihodi:	130	90
- Addiko AG, Beč	98	87
- Addiko Bank DD, Zagreb	32	3
Ukupno prihodi	130	110

Rashodi

	EUR 000	
	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Rashodi kamata:	-739	-750
- Addiko AG, Beč	-725	-744
- Addiko Bank DD, Zagreb	-14	-6
- Addiko Bank D.D, Slovenija	0	0
Rashodi naknada i provizija:	-11	-14
- Addiko AG, Beč	-1	-1
- Addiko Bank DD, Zagreb	-5	-12
- Addiko Bank A.D., Beograd	0	-1
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	-5	
Opšti i administrativni troškovi	-264	-325
- Addiko AG, Beč	-72	-84
- Addiko Bank DD, Zagreb	-108	-158
- Addiko Bank A.D., Beograd	-60	-63
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	-24	-20
Ukupno rashodi	-1,014	-1,089
Rashodi, neto	-884	-979

Na dan 31. decembra 2022. godine, krediti zaposlenima iznose EUR 1.786 hiljada uključujući i izloženost po kartičnim proizvodima, overdraftu i lizingu (31. decembra 2021. godine: EUR 2.083 hiljada). Krediti se najvećim dijelom odnose na stambene kredite sa prosječnom kamatnom stopom od 4,47% na godišnjem nivou (31. decembra 2021. godine: 3,37%). Gotovinski krediti zaposlenima u 2022. godini odobravani su po kamatnoj stopi od 5,99 do 9,99% (u 2021. godini odobravani su po kamatnim stopama: od 6,05 do 8,49%).

Ukupan iznos bruto naknada, koje obuhvataju zarade i naknade zarada isplaćene tokom 2022. godine licima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima (Uprava Banke, direktori sektora i odjeljenja Banke) iznosi EUR 990 hiljada (2021. godine: EUR 952 hiljada).

(48) Gotovina i gotovinski ekvivalenti (za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine)

EUR 000

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Gotovina u blagajni u eurima	8,179	9,274	8,357
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	1,167	791	753
Žiro račun	21,961	17,349	13,490
Korespodentni račun kod inostranih banaka	5,664	8,112	4,039
Korespodentni račun kod domaćih banaka	0	0	0
Obavezna rezerva kod Centralne banke	8,554	8,701	8,185
Ukupno gotovina	45,525	44,227	34,824

Upravljanje rizicima

(49) Koncept i principi upravljanja rizikom

Kontrola i praćenje rizika

Banka kontroliše i prati svoje rizike u svim segmentima poslovanja, sa ciljem optimizacije rizika/učinka i garantuje sposobnost podnošenja rizika u svakom trenutku, a samim tim i zaštitu kreditora Banke. U tom smislu utiče na poslovne i risk politike, kroz učešće u akcionarskim i nadzornim odborima, što omogućava implementaciju kompatibilnih procesa, strategija i metoda upravljanja i kontrole rizika.

Sljedeća osnovna načela se primjenjuju u okviru sistema upravljanja rizicima Banke:

- Za sve vrste rizika postoje jasno definisani procesi i organizacione strukture prema kojima se mogu uskladiti svi zadaci, nadležnosti i odgovornosti učesnika
- Front and back office, kao i jedinice za trgovinu i poravnanje/nadgledanje su funkcionalno odvojene da bi se spriječio sukob interesa u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama
- Banka primjenjuje odgovarajuće, međusobno kompatibilne procedure za identifikaciju, analizu, mjerenje, kontrolu i praćenje tipova rizika.
- Odgovarajući limiti se postavljaju i efikasno prate za sve tipove materijalnih rizika.

49.1. Strategija i okvir za upravljanje rizicima

Strategija rizika Addiko banke proizilazi iz poslovne strategije i opisuje planiranu strukturu poslovanja, strateški razvoj i rast uzimajući u obzir procese, metodologije i organizacionu strukturu relevantnu za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, Strategija rizika, predstavlja sponu između poslovne strategije banke i pozicioniranja rizika. Ista je alat menadžmenta za upravljanje rizicima na najvećem nivou i definiše okvir za praćenje, kontrolisanje i limitiranje rizika kojima se Banka izlaže u svom poslovanju, dok ujedno osigurava adekvatnost internog kapitala, likvidnosnu poziciju i ukupnu profitabilnost.

Strategija rizika odražava ključne principe upravljanja rizicima koji su integrisani u poslovnoj strategiji. Ovo se ogleda u ciljevima rizika banke koji će podržati siguran i održiv rast, i obezbijediti očuvanje nivoa sopstvenih sredstava dovoljnih da podrže poslovanje Banke uz dati nivo rizika, u skladu sa regulatornim zahtjevima

Banka je uspostavila okvir za upravljanje rizicima (eng. RAS) koji određuje sklonost Banke ka rizicima i čini dio procesa razvoja i implementacije poslovne i strategije upravljanja rizicima. Nadalje, određuje nivo preuzetog rizika u odnosu na kapacitet za podnošenje rizika. Okvir za upravljanje rizicima definiše nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Mjere kojima je definisan RAS su kalibrisane uzimajući u obzir Budžet, Strategiju rizika i Plan oporavka koji predstavljaju okvir za pravilno unutrašnje upravljanje i nadzor rizika.

49.2. Organizaciona struktura za upravljanje rizicima

Za obezbjeđivanje adekvatne strukture i procesa upravljanja rizicima odgovoran je Izvršni direktor za rizike (CRO) koji je član Upravnog odbora ABM-a. CRO djeluje nezavisno od tržišnih sektora sa fokusom na standarde Centralne banke Crne Gore za kreditno poslovanje, kao i na odgovarajuće interne kontrole.

Osnovni zadaci upravljanja rizicima su individualno upravljanje rizikom neizvršenja obaveza druge strane, restrukturiranje problematičnih kredita, poravnanje obaveza po kreditima, kao i kontrola rizika i praćenje neizvršenja obaveza druge strane i drugih rizika na nivou portfolija.

U 2022 godini Sektor za upravljanje kreditnim rizikom I Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima su bile operativne u dijelu upravljanja rizicima:

- Sektor za upravljanje kreditnim rizikom banke sastoji se od Službe za upravljanje kreditnim rizikom (pravna lica), Odjeljenja za upravljanje kreditnim rizikom (stanovništvo) i Odjeljenja za naplatu potraživanja.
  - Služba za upravljanje kreditnim rizikom (pravna lica) je odgovorna za ne-retail klijente u procesu odobrenja, organizacije Kreditnih odbora, praćenja kvaliteta portoflija, rad na praćenju i rješavanju problema kod problematičnih plasmana, organizacije Odbora za problematične plasmane, rukovođenjem akcija naplate. Odgovornost ove službe obuhvata operativnu i stratešku ulogu. Operativno obuhvata analizu i odobravanje kreditnih zahtjeva iznad interno definisanih nivoa pomoćnih organa za odobravanje, dok strateški definiše politike, procedure, uputstva, smjernice i sva druga dokumenta za gore navedene segmente upravljanja kreditnim rizikom.
  - Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom (stanovništvo) je odgovoran za proces kreditiranja i praćenja kvaliteta portfolija fizičkih lica, održavanje pomoćnih sistema u donošenju odluka u procesu kreditiranja, upravljanje portfolijom, analiza i detekcija problematičnih plasmana, prodajnih mogućnosti i mogućnosti ubrzanja procesa odlučivanja, izvještavanje, definisanje i implementacija testiranja, izrada i analiza prodajnih I drugih kampanja.
  - Odjeljenje za naplatu potraživanja zaduženo je za naplatu kako u ranim danima kašnjenja tako i u kasnijim danima kašnjenja kada je prinudna naplata ili prodaja potraživanja jedini način bavljenja spornim potraživanjem i to za oba segmenta: pravna i fizička lica. U početnim fazama kašnjenja, Odjeljenje za naplatu potraživanja koristi agente za naplatu putem telefonskog poziva, SMS informisanje klijenata a u kasnijim fazama I opomene pisanim putem. Restrukturiranje klijenata, za sada samo fizičkih lica, je takođe jedna od funkcija ovog odjeljenja. Klijenti kojima restrukturiranje ne daje dovoljnu pomoć, Odjeljenje ga interno prabacuje na prinudnu naplatu potraživanja o kojem se staraju pravnici u okviru odjeljenja.

- Odjeljenje za Kontrolu rizika I upravljanje podacima obuhvata dva tima:
  - a) Tim Kontrole finansijskih rizika odgovoran je za analiziranje, praćenje i izvještavanje o portfoliju Banke koji podliježe finansijskim rizicima (kreditni, tržišni, rizik likvidnosti). Glavni cilj je pružanje kontinuiranih, pravovremenih i efikasnih analiza o strukturi i kvalitetu portfolija.
  - b) Tim za strateško upravljanje rizicima i kontrolu nefinansijskih rizika odgovoran je za definisanje standarda i redovno izvještavanje sa ciljem smanjenja izloženosti nefinansijskim rizicima (prevashodo operativni rizik, dok posredno kroz opseg operativnog rizika i reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, kao i rizik informacione i komunikacione tehnologije (ICT)). U svom domenu rada, pomenuta Služba, odgovorna je za postavljanje strateškog pravca za efikasnu prevenciju prevara, kao i za praćenje sistema internih kontrola. Osim toga, ova služba je odgovorna i za koordinaciju razvoja i preispitivanja Strategije rizika, Plana oporavka, Strategije i Plana kapitala, potom za koordinaciju procesom procjene adekvatnosti internog kapitala, te za kontinuirano unapređenje sveobuhvatnog sistema za upravljanje rizicima.

- Pored navedenih timova za kontrolu rizika Odjeljenje pokriva I dvije dodatne funkcije:
  - c) Funkcija za upravljanje podacima odgovorna je za definisanje praksi i procesa za kako bi se osigurala standardizacija i automatizacija upravljanja i korišćenja podataka u banci i obezbjeđivanje standarda za procjenu i izvještavanje o kvalitetu podataka.
  - d) Funkcija za razvoj modela rizika odgovorna je za postojeće lokalne modele rizika i osigurava da su zahtjevi za adekvatnost procesa i kvalitet modela ispunjeni. Funkcija za razvoj modela rizika je posebno zadužena za implementaciju i održavanje parametara rizika u okviru modela rezervisanja za kreditne gubitke, kao i za modeliranje u dijelu tržišnih rizika i rizika likvidnosti.

49.3. Interna dokumenta za upravljanje rizicima

Addiko banka je definisala set internih smjernica za upravljanje rizicima kako bi se osiguralo da se rizicima upravlja na standardizovani način. Ova dokumenta se prilagođavaju tako da odražavaju organizacione promjene, kao i promjene djelova propisa kao što su procesi, metodologije i procedure. Postojeće smjernice se preispituju godišnje da bi se utvrdilo da li je potrebno ažuriranje. Ovo osigurava podudaranje stvarnih i dokumentovanih procesa. Addiko banka ima jasno definisane odgovornosti za sva interna dokumenata iz domena upravljanje rizicima, uključujući pripremu, pregled i ažuriranje. Pridržavanje ovih smjernica obezbjeđuju oni koji su direktno uključeni u proces upravljanja rizicima

(50) Kreditni rizik

50.1. Definicija

Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti zajmoprimca, odnosno komitenta banke. Ako zajmoprimac ne ispuni svoje obaveze, gubici rezultiraju iznosom preostalog potraživanja umanjenog za vrijednost obezbjeđenja, umanjenim za ostvarenu stopu oporavka kod neobezbijeđenih djelova. Ova definicija uključuje rizike neplaćanja i jemstva iz kreditnih transakcija kao i rizike izdavatelja, zamjene i ispunjenja iz trgovanja. Kreditni rizik sa stanovišta razmjera predstavlja najznačajniji rizik za Addiko banku.

50.2. Metode mjerenja i praćenja izloženosti kreditnom riziku

Metodologija za praćenje kreditnog rizika je uređena internim procedurama Banke koje se bave kreditnim rizikom. Ova interna metodologija za praćenje kreditnog rizika osnova je za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolisanje kreditnog rizika u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u kreditnim institucijama.

Banka koristi sopstvene procedure za ocjenjivanje, analizu i procjenu kreditnog rejtinga svakog pojedinačnog dužnika. Alokacija dužnika na rejting klase vrši se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja na skali za rangiranje od 25 nivoa.

Rejting klijenta procjenjuje se na kraju izvršene finansijske analize, a na osnovu određenih kriterijuma koji se koriste u analizi. Takođe, redovna mjesečna rekalkulacija internog rejtinga vrši se na osnovu informacija o:

- Danima kašnjenja klijenta;
- Eksternih faktora koji mogu uticati na pogoršanje finansijske situacije klijenata; i
- Bilo koje eksterne ili interne informacije koja ukazuje na materijalno uvećanje kreditnog rizika.

Praćenje, mjerenje i kontrola poštovanja uspostavljenih limita za preuzimanje kreditnog rizika odvijaju se na dva nivoa - po pojedinačnoj izloženosti i na nivou portfolija.

Banka je internu metodologiju praćenja kreditnog rizika za izloženosti na pojedinačnoj osnovi prilagodila nivou procjena na pojedinačnoj osnovi propisanih od strane CBCG, a to je nivo od EUR 150 hiljada.

Izloženost kreditnom riziku po kategorijama internih rejtinga, data je u nastavku:

EUR 000

	Stanovništvo		Privreda		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2022. godine bez rejtinga	667	21	0	0	667	21
1A-1E	14,666	77	2,656	2	17,322	79
2A-2E	48,130	588	22,104	83	70,235	671
3A-3E	45,207	1,175	14,359	213	59,566	1,388
4A-4E	9,999	1,357	3,403	399	13,402	1,756
5A-5E	8,558	6,867	5,701	2,905	14,259	9,772
Ukupno	127,229	10,085	48,223	3,602	175,452	13,687
Ukupno (neto)		117,144		44,621		161,765

Pregled izloženosti prema internom rejtingu i fazama obezvrjeđenja data je u tabeli u nastavku:

EUR 000

	Stanovništvo		Privreda		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2021. godine bez rejtinga	816	22	149	3	965	25
1A-1E	11,478	66	1,451	2	12,929	68
2A-2E	37,699	629	16,322	125	54,021	754
3A-3E	49,035	2,003	18,758	185	67,793	2,189
4A-4E	14,812	1,998	10,212	810	25,023	2,808
5A-5E	10,767	8,306	7,291	2,439	18,058	10,745
Ukupno	124,607	13,024	54,183	3,564	178,789	16,589
Ukupno (neto)		111,583		50,619		162,200

EUR 000

	Stage1		Stage2		Stage3	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2022. godine bez rejtinga	520	9	147	11	0	0
1A-1E	16,525	52	797	27	0	0
2A-2E	68,377	572	1,858	99	0	0
3A-3E	55,317	1,012	4,249	376	0	0
4A-4E	2,169	103	11,234	1,654	0	0
5A-5E	0	0	0	0	14,259	9,772
Ukupno	142,907	1,747	18,285	2,168	14,259	9,772
Ukupno (neto)		141,160		16,118		4,487

EUR 000

	Stage1		Stage2		Stage3	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2021. godine bez rejtinga	838	20	127	5	0	0
1A-1E	12,494	59	436	9	0	0
2A-2E	51,412	643	2,609	111	0	0
3A-3E	54,897	1,354	12,896	835	0	0
4A-4E	3,653	177	21,370	2,631	0	0
5A-5E	0	-1	0	0	18,058	10,747
Ukupno	123,294	2,253	37,438	3,590	18,058	10,747
Ukupno (neto)		121,042		33,847		7,311

Pregled izloženosti prema klasifikaciji aktive i fazama obezvrjeđenja prikazana je u tabeli u nastavku:

								EUR 000
	Stage1		Stage2		Stage3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Umanjenje vrijednosti	
31. decembar 2022. godine								
A	137,658	1,686	13,158	1,524	0	0	150,816	3,209
B	5,114	58	5,004	625	0	0	10,117	684
C	65	1	91	14	9,844	6,831	9,999	6,846
D	40	1	23	4	2,164	901	2,227	906
E	31	1	11	1	2,252	2,040	2,293	2,042
Ukupno	142,907	1,747	18,285	2,168	14,259	9,772	175,452	13,687
Ukupno (neto)		141,160		16,118		4,487		161,765

								EUR 000
	Stage1		Stage2		Stage3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Umanjenje vrijednosti	
31. decembar 2021. godine								
A	117,781	2,150	27,339	2,640	2,697	1,927	147,818	6,716
B	5,511	103	10,098	950	2,721	2,009	18,330	3,063
C	0	0	0	0	7,169	3,430	7,169	3,430
D	0	0	0	0	2,515	845	2,515	845
E	2	0	0	0	2,955	2,536	2,957	2,536
Ukupno	123,294	2,253	37,438	3,590	18,058	10,747	178,790	16,590
Ukupno (neto)		121,042		33,847		7,311		162,200

Klasifikacija je definisana shodno Odluci o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije („Sl.list CG” 127/20, 140/21)

				EUR 000
ISPRAVKE	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
31.12.2021.	2,253	3,590	10,747	16,590
Nova potraživanja	747	280	2,488	
Prelazak iz nivo-a 1		-1,217	-516	-1,734
Prelazak iz nivo-a 2	-91		-1,702	-1,793
Prelazak iz nivo-a 3	-35	-302		-336
Naplata (smanjenje postojećih)	-838	-166	-272	-1,275
Uvećanje kod postojećih	228	737	2,848	3,813
Zatvoreni	-517	-734	-2,211	-3,463
Otpis	0	-21	-1,609	-1,630
Prelasci u druge nivoe	-126	-1,519	-2,218	-3,863
31.12.2022.	1,747	2,168	9,772	13,687

ISPRAVKE	EUR 000			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
31.12.2020.	2,296	5,366	10,834	18,496
Nova potraživanja	717	470	2,115	
Prelazak iz nivo-a 1		-751	-468	-1,219
Prelazak iz nivo-a 2	-397		-558	-955
Prelazak iz nivo-a 3	-50	-860		-910
Naplata (smanjenje postojećih)	-424	-687	-235	-1,346
Uvećanje kod postojećih	463	1,641	4,677	6,781
Zatvoreni	-353	-1,579	-1,134	-3,065
Otpis	0	-10	-4,483	-4,494
Prelasci u druge nivoe	-447	-1,611	-1,027	-3,085
31.12.2021.	2,253	3,590	10,747	16,590

Tabele u nastavku analiziraju pregled kretanja izloženosti po klasama aktive:

	EUR 000			
	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2021. godine	123,294	37,438	18,058	178,789
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti				0
Prelazak u stage 1	12,203	-12,800	-784	-1,381
Prelazak u stage 2	-4,138	5,424	-2,715	-1,429
Prelazak u stage 3	-1,260	-2,859	3,786	-333
Uplate anuiteta u toku godine, plasmani aktivni na dan 01.januar 2021. godine	-17,595	-2,335	-1,366	-21,296
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem, aktivni na dan 01.januar 2020. godine	-28,362	-8,419	-4,009	-40,789
Nova finansijska sredstva, stanje na dan 31. decembar 2022.godine	58,766	1,996	3,251	64,013
Otpisani plasmana	-1	-160	-1,962	-2,123
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2022. godine	142,907	18,285	14,259	175,452
Ispravka vrijednosti na 31 decembar 2022.godine	1,747	2,168	9,772	13,687
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2022.godine	141,160	16,118	4,487	161,765

	EUR 000			
	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2020. godine	125,914	43,842	17,598	187,354
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti				
Prelazak u stage 1	9,001	-8,463	-760	-221
Prelazak u stage 2	-17,720	15,891	-1,012	-2,840
Prelazak u stage 3	-2,164	-5,944	7,785	-322
Uplate anuiteta u toku godine, plasmani aktivni na dan 01.januar 2021. godine	-12,342	-2,501	-570	-15,413
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem, aktivni na dan 01.januar 2020. godine	-20,553	-10,587	-5,702	-36,843
Nova finansijska sredstva, stanje na dan 31. decembar 2021.godine	41,164	5,294	4,548	51,005
Otpisani plasmana	-6	-95	-3,829	-3,930
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2021. godine	123,294	37,438	18,058	178,789
Ispravka vrijednosti na 31 december 2021.godine	2,253	3,590	10,747	16,590
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2021.godine	121,041	33,848	7,311	162,200

Pregled izloženosti prema vrsti plasmana i fazama obezvrjeđenja data je u tabeli u nastavku:

EUR 000

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno
Stambeni	11,632	3,991	2,687	18,309	73	278	2,108	2,460
Gotovinski	90,410	10,575	5,645	106,630	1,414	1,405	4,554	7,373
Ostalo	1,667	200	227	2,093	29	18	205	252
Ukupno stanovništvo	103,709	14,766	8,558	127,033	1,516	1,702	6,867	10,085
Mikrobiznis	7,399	611	210	8,221	48	74	159	281
Velika preduzeća	720	0	0	720	4	0	0	4
Srednja preduzeća	8,983	1,259	2,418	12,661	28	162	840	1,029
Mała preduzeća	21,367	1,649	393	23,409	150	230	236	616
Država	722	0	2,680	3,401	0	0	1,670	1,671
Ostalo	7	0	0	7	1	0	0	1
Privredni klijenti	39,199	3,520	5,701	48,419	231	466	2,905	3,602
Ukupno 31.12.2022.	142,907	18,285	14,259	175,452	1,747	2,168	9,772	13,687

EUR 000

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno
Stambeni	12,266	6,382	4,275	22,923	103	511	3,071	3,685
Gotovinski	71,387	22,214	6,270	99,872	1,754	2,297	5,037	9,088
Ostalo	1,098	407	221	1,726	24	28	200	252
Ukupno stanovništvo	84,752	29,003	10,767	124,521	1,881	2,836	8,308	13.025
Mikrobiznis	4,759	1,015	412	6,187	43	151	255	449
Velika preduzeća	3,818	0	0	3,818	26	0	0	26
Srednja preduzeća	11,435	1,862	3,842	17,139	145	154	1,238	1,537
Mała preduzeća	17,674	4,365	1,127	23,166	155	361	308	824
Država	850	1,192	1,902	3,945	1	88	631	720
Ostalo	6	0	7	13	1	0	7	8
Privredni klijenti	38,543	8,435	7,291	54,268	372	755	2,439	3.566
Ukupno 31.12.2021.	123,294	37,438	18,058	178,790	2,253	3,590	10,747	16.590

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 1

	EUR 000				
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	10,227	1,405			11,632
Gotovinski	89,919	491			90,410
Ostalo	1,640	27			1,667
Ukupno stanovništvo	101,785	1,923	0	0	103,709
Mikro biznis	5,830	1,569			7,399
Velika preduzeća	82	639			720
Srednja preduzeća	8,732	251			8,983
Mala preduzeća	15,658	5,710			21,367
Država	722	0			722
Ostalo	7	0			7
Privredni klijenti	31,030	8,168	0	0	39,199
Ukupno 31.12.2022.	132,816	10,092	0	0	142,907
od čega:					
restrukturirana	4,135	336			4,470
Potraživanja od banaka	5,664				5,664

	EUR 000				
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	9,510	2,756			12,266
Gotovinski	71,059	328			71,387
Ostalo	1,092	5			1,097
Ukupno stanovništvo	81,661	3,089	0	0	84,750
Mikro biznis	3,596	1,163			4,759
Velika preduzeća	3,816	2			3,818
Srednja preduzeća	11,435	0			11,435
Mala preduzeća	12,754	4,920			17,674
Država	850	0			850
Ostalo	6	0			6
Privredni klijenti	32,458	6,084	0	0	38,542
Ukupno 31.12.2021.	114,119	9,174	0	0	123,292
od čega:					
restrukturirana	6,156	382			6,538
Potraživanja od banaka	8,112				8,112

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 2

EUR 000

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	2,480	1,189	322	0		3,991
Gotovinski	7,803	1,995	506	272		10,575
Ostalo	139	38	15	8		200
Ukupno stanovništvo	10,422	3,221	843	279	0	14,766
Mikro biznis	456	134	14	7		611
Velika preduzeća	0	0	0	0		0
Srednja preduzeća	0	1,259	0	0		1,259
Mała preduzeća	491	1,090	68	0		1,649
Država						0
Ostalo						0
Privredni klijenti	947	2,483	82	7	0	3,520
Ukupno 31.12.2022.	11,369	5,704	926	286	0	18,285
od čega: restrukturirana	2,324	2,753	63	0	0	5,139
Potraživanja od banaka	0	0	0	0	0	0

EUR 000

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	2,915	3,002	447	18	0	6,382
Gotovinski	19,001	2,540	468	206	0	22,214
Ostalo	374	25	4	4	0	407
Ukupno stanovništvo	22,289	5,566	919	228	0	29,003
Mikro biznis	897	118	0			1,015
Velika preduzeća	0	0	0			0
Srednja preduzeća	1,058	804	0			1,862
Mała preduzeća	3,284	1,081	0			4,365
Država	0	0	1,192			1,192
Ostalo	0	0	0			0
Privredni klijenti	5,239	2,003	1,192	0	0	8,435
Ukupno 31.12.2021.	27,529	7,569	2,111	228	0	37,438
od čega: restrukturirana	6,032	2,900	132	0	0	9,064
Potraživanja od banaka	0	0	0	0	0	0

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

	EUR 000					
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	774	265	76	84	1,488	2,687
Gotovinski	2,652	381	194	265	2,153	5,645
Ostalo	37	1	4	3	182	227
Ukupno stanovništvo	3,463	647	274	352	3,822	8,558
Mikro biznis	0	26	0	0	184	210
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	0	938	0	0	1,481	2,418
Mała preduzeća	79	49	0	0	264	393
Država	2,680	0	0	0	0	2,680
Ostalo	0	0	0	0	0	0
Privredni klijenti	2,759	1,013	0	0	1,929	5,701
Ukupno 31.12.2022.	6,222	1,660	274	352	5,751	14,259
od čega:						
restrukturirana	3,704	1,323	136	87	2,832	8,081

	EUR 000					
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	713	1,108	771	254	1,429	4,275
Gotovinski	2,614	626	530	253	2,247	6,270
Ostalo	31	2	4	5	179	221
Ukupno stanovništvo	3,358	1,737	1,305	512	3,856	10,767
Mikro biznis	8	64	163		177	412
Velika preduzeća	0				0	0
Srednja preduzeća	626	3,215		333		4,175
Mała preduzeća	644	102			48	794
Država	0			1,902		1,902
Ostalo					7	7
Privredni klijenti	1,278	3,382	163	2,235	233	7,291
Ukupno 31.12.2021.	4,636	5,118	1,468	2,747	4,089	18,058
od čega:						
restrukturirana	1,957	4,051	565	453	1,187	8,213

Kredit i potraživanja od klijenata pokrivena kolateralima prikazana su kako slijedi:

	Stage 1						S2						S3					
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno			
Stambeni	11,203	19	0	436	11,657	3,730	8	0	247	3,985	2,442	7	0	80	2,528			
Gotovinski	0	278	0	90,285	90,564	0	4	0	10,595	10,598	0	0	0	5,531	5,531			
Ostalo	0	1	0	1,666	1,666	0	0	0	200	200	0	0	0	227	227			
Stanovništvo	11,203	297	0	92,387	103,887	3,730	12	0	11,042	14,783	2,442	7	0	5,838	8,286			
Mikro biznis	841	16	0	6,584	7,440	226	3	0	386	614	166	0	0	30	196			
Velika preduzeća	83	0	0	636	719	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Srednja preduzeća	5,099	280	0	3,617	8,996	940	0	0	317	1,257	2,409	0	0	0	2,409			
Mala preduzeća	4,724	190	0	16,499	21,413	989	0	0	659	1,648	331	0	0	60	391			
Država	726	0	0	-4	722	0	0	0	0	0	2,680	0	0	0	2,680			
Ostalo	0	0	0	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Privredni klijenti	11,473	486	0	27,339	39,297	2,154	3	0	1,362	3,519	5,586	0	0	90	5,676			
Ukupno 31.12.2022.	22,676	783	0	119,726	143,184	5,884	14	0	12,404	18,303	8,028	7	0	5,928	13,963			
Potraživanja od banaka				5,664	5,664													

	Stage 1						S2						S3					
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno			
Stambeni	11,812	26	52	375	12,266	5,627	4	0	752	6,382	3,731	7	0	538	4,275			
Gotovinski	0	280	0	71,107	71,387	0	82	0	22,132	22,214	0	5	0	6,265	6,270			
Ostalo	0	0	0	1,098	1,098	0	1	0	406	407	0	0	0	221	221			
Stanovništvo	11,812	306	52	72,581	84,752	5,627	87	0	23,289	29,003	3,731	12	0	7,024	10,767			
Mikro biznis	360	0	0	4,399	4,759	822	0	0	193	1,015	227	0	0	186	412			
Velika preduzeća	2,036	0	0	1,782	3,818	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Srednja preduzeća	6,600	180	0	4,655	11,435	1,651	0	0	211	1,862	3,564	0	0	278	3,842			
Mala preduzeća	4,436	50	7	13,180	17,674	3,593	0	0	772	4,365	1,021	10	0	96	1,127			
Država	850	0	0	0	850	0	0	0	1,192	1,192	1,882	0	0	21	1,902			
Ostalo	0	0	0	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7			
Privredni klijenti	14,282	230	7	24,023	38,543	6,066	0	0	2,368	8,435	6,694	10	0	588	7,291			
Ukupno 31.12.2021.	26,095	536	59	96,604	123,294	11,693	87	0	25,658	37,438	10,425	22	0	7,611	18,058			
Potraživanja od banaka				8,112	8,112													

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

RIZIK KONCENTRACIJE

EUR 000

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata				
	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	118,294	63	12	20	280
Stambeni	15,363	0	0	0	279
Gotovinski	101,070	61	11	20	0
Ostalo	1,860	3	1	0	2
Privredni klijenti	42,817	0	0	0	0
Poljoprivreda	578	0	0	0	0
Prerađivačka industrija	4,979	0	0	0	0
Građevinarstvo	6,404	0	0	0	0
Trgovina na veliko i malo	10,805	0	0	0	0
Saobraćaj i skladištenje	7,278	0	0	0	0
Uslužne delatnosti	3,941	0	0	0	0
Ostalo	8,831	0	0	0	0
Ukupno 31.12.2022.	203,927	63	12	20	280
Potraživanja od banaka	0	42	29	5,147	446
	Potraživanja od S1 i S2 klijenata				
	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	114,176	50	4	2	1
Stambeni	18,692	0	0	0	0
Gotovinski	93,982	49	4	0	1
Ostalo	1,503	2	0	2	0
Privredni klijenti	47,040	0	0	0	0
Poljoprivreda	768				
Prerađivačka industrija	3,931				
Građevinarstvo	5,877				
Trgovina na veliko i malo	9,773				
Saobraćaj i skladištenje	6,310				
Uslužne delatnosti	7,136				
Ostalo	13,245				
Ukupno 31.12.2021.	161,216	50	4	2	1
Potraživanja od banaka	0	469	85	6,452	1,106

RESTRUKTURIRANA POTRAŽIVANJA

	EUR 000							
	Restruktuirana potraživanja-Bruto izloženost	S 1 restrukturirana potraživanja	S2 restrukturirana potraživanja	S3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja
Stanovništvo	8,096	1,975	2,788	3,333	2,943	23	223	2,698
Stambeni i hipotekarni	4,252	1,334	1,756	1,161	1,032	11	107	914
Gotovinski	3,845	641	1,032	2,172	1,911	11	116	1,784
Ostalo						0		
Privredni klijenti	9,458	2,491	2,335	4,633	2,800	5	337	2,458
Poljoprivreda	2,165	460	0	1,705	1,305	1	0	1,303
Prerađivačka industrija	1,593	0	5	1,588	453	0	0	453
Građevinarstvo	1,539	0	1,539	0	164	0	164	0
Trgovina na veliko i malo	1,433	121	617	694	709	1	166	542
Saobraćaj i skladištenje	1,962	1,625	75	262	117	2	3	113
Uslužne delatnosti	528	165	5	358	22	0	0	21
Ostalo	239	119	94	26	30	0	4	26
Ukupno 31.12.2022.	17,555	4,466	5,122	7,966	5,743	28	560	5,156

	EUR 000							
	Restruktuirana potraživanja-Bruto izloženost	S 1 restrukturirana potraživanja	S2 restrukturirana potraživanja	S3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja
Stanovništvo	8,402	1,460	3,382	3,559	3,088	30	254	2,804
Stambeni i hipotekarni	4,931	1,009	2,145	1,777	1,449	15	130	1,304
Gotovinski	3,471	451	1,237	1,782	1,638	15	124	1,500
Ostalo					0			
Privredni klijenti	15,293	5,080	5,680	4,533	1,816	37	556	1,223
Poljoprivreda	749	277	472	0	86	1	85	0
Prerađivačka industrija	2,223	49	56	2,118	450	1	2	447
Građevinarstvo	2,417	0	1,864	553	229	0	154	75
Trgovina na veliko i malo	3,684	2,004	752	928	657	24	94	539
Saobraćaj i skladištenje	2,216	1,850	0	365	131	6	0	125
Uslužne delatnosti	3,266	441	2,293	531	201	4	197	0
Ostalo	740	459	244	37	63	2	24	37
Ukupno 31.12.2021.	23,694	6,541	9,062	8,092	4,904	67	810	4,027

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S1 POTRAŽIVANJA

EUR 000

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 31.12.2021	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Bruto 31.12.2022.	Neto 31.12.2022.
Stambeni	1,009	604	-279	1,334	1,323
Gotovinski	451	334	-144	641	630
Ostalo					
Stanovništvo	1,460	938	-423	1,975	1,953
Mirko biznis	155	537	-149	543	540
Velika preduzeća	2,036	0	-1,953	83	83
Srednja preduzeća	0	0	0	0	
Mala preduzeća	2,891	42	-1,067	1,866	1,863
Država	0	0	0	0	
Ostalo	0	0	0	0	
Privredni klijenti	5,082	579	-3,170	2,491	2,486
Ukupno					
31.12.2022.	6,542	1,517	-3,593	4,466	4,439

EUR 000

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 31.12.2020	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Stambeni	1,246	324	-561	1,009	994
Gotovinski	420	144	-113	451	437
Ostalo	0				
Stanovništvo	1,666	468	-674	1,460	1,431
Mirko biznis	112	78	-35	155	152
Velika preduzeća	2,784	0	-748	2,036	2,016
Srednja preduzeća	0	0	0	0	
Mala preduzeća	3,906	412	-1,427	2,891	2,875
Država	83	0	-83	0	
Ostalo	0	0	0	0	
Privredni klijenti	6,885	491	-2,294	5,082	5,043
Ukupno					
31.12.2021.	8,551	959	-2,968	6,542	6,474

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S2 POTRAŽIVANJA

EUR 000

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 31.12.2021	Nova restrukturirana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2022.	Neto 31.12.2022.
Stambeni	2,144	578	-966		1,756	1,649
Gotovinski	1,237	529	-735		1,031	916
Ostalo			0		0	
Stanovništvo	3,381	1,107	-1,702	0	2,786	2,565
Mirko biznis	905	0	-814		91	88
Velika preduzeća		0	0		0	
Srednja preduzeća	1,864	0	-606		1,257	1,096
Mala preduzeća	2,913	362	-2,287		987	814
Država	0	0	0		0	
Ostalo		0	0		0	
Privredni klijenti	5,681	362	-3,707	0	2,335	1,998
Ukupno						
31.12.2022.	9,062	1,469	-5,409	0	5,122	4,563

EUR 000

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 31.12.2020	Nova restrukturirana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Stambeni	2,068	847	-770		2,144	2,015
Gotovinski	1,184	534	-480		1,237	1,113
Ostalo			0			
Stanovništvo	3,252	1,380	-1,251	0	3,381	3,127
Mirko biznis	0	118	0	787	905	763
Velika preduzeća		0	0			
Srednja preduzeća	3,604	0	-1,740		1,864	1,710
Mala preduzeća	3,668	2,160	-1,771	-1,144	2,913	2,651
Država	1,882	0	-1,882		0	0
Ostalo	0	0	0			
Privredni klijenti	9,154	2,278	-5,394	-357	5,681	5,124
Ukupno						
31.12.2021.	12,406	3,658	-6,645	-357	9,062	8,251

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S3 POTRAŽIVANJA

EUR 000

	Bruto restruktuirana S3 potraživanja 31.12.2021	Nova restruktuirana S3 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S3 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2022.	Neto 31.12.2022.
Stambeni	1,778	404	-850	-169	1,162	247
Gotovinski	1,783	1,469	-811	-268	2,172	388
Ostalo				0	0	
Stanovništvo	3,561	1,873	-1,661	-437	3,335	636
Mirko biznis	259	0	-67	-4	187	49
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	
Srednja preduzeća	3,219	0	-810	0	2,409	1,575
Mala preduzeća	1,054	0	-709	-15	331	149
Država		1,705	0	0	1,705	402
Ostalo		0	0	0	0	
Privredni klijenti	4,532	1,705	-1,586	-19	4,632	2,175
Ukupno 31.12.2022.	8,092	3,578	-3,247	-456	7,966	2,811

EUR 000

	Bruto restruktuirana S3 potraživanja 31.12.2020	Nova restruktuirana S3 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S3 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Stambeni	1,992	649	-863	0	1,778	473
Gotovinski	1,339	1,232	-661	-128	1,783	283
Ostalo	0			0		
Stanovništvo	3,331	1,881	-1,523	-128	3,561	755
Mirko biznis	203	163	-107	0	259	154
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	
Srednja preduzeća	0	3,219	0	0	3,219	2,389
Mala preduzeća	563	1,007	-280	-236	1,054	766
Država		0	0	0		
Ostalo		0	0	0		
Privredni klijenti	766	4,389	-387	-236	4,532	3,310
Ukupno 31.12.2021.	4,097	6,269	-1,911	-364	8,092	4,065

PROMJENE S3 POTRAŽIVANJA

EUR 000

	Bruto 31.12.2021.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Druge promene	Bruto 31.12.2022.	Neto 31.12.2022.
Stambeni i						
hipotekami	4,275	631	-1,925	-294	2,687	579
Gotovinski	6,269	3,559	-2,690	-1,495	5,644	1,091
Ostalo	221	86	-76	-5	226	22
Stanovništvo	10,766	4,276	-4,691	-1,794	8,557	1,691
Mirko biznis	412	22	-72	-151	211	51
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	3,842	0	-1,423	0	2,419	1,579
Mala preduzeća	1,127	59	-779	-15	392	157
Država	1,902	2,680	-1,902	0	2,680	1,009
Ostalo	7	0	-5	-2	0	0
Privredni klijenti	7,291	2,761	-4,182	-168	5,702	2,796
Ukupno 31.12.2022.	18,057	7,037	-8,873	-1,962	14,259	4,487

EUR 000

	Bruto 31.12.2020.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Druge promene	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Stambeni i						
hipotekami	5,681	1,044	-2,029	-421	4,275	1,204
Gotovinski	8,011	4,203	-1,803	-4,142	6,269	1,233
Ostalo	160	83	-23	1	221	21
Stanovništvo	13,852	5,331	-3,854	-4,563	10,766	2,459
Mirko biznis	397	179	-129	-35	412	157
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	2,136	3,842	-2,135	0	3,842	2,604
Mala preduzeća	1,213	1,079	-864	-301	1,127	819
Država	0	1,902	0	0	1,902	1,271
Ostalo	0	1	0	7	7	0
Privredni klijenti	3,746	7,003	-3,128	-329	7,291	4,852
Ukupno 31.12.2021.	17,598	12,333	-6,982	-4,892	18,057	7,311

50.3. Metodologija obezvrjeđenja

Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima, za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke po osnovu kojih je banka izložena kreditnom riziku, vrši mjesečnu procjenu obezvrjeđenja u skladu sa već definisanom metodologijom. Metodologija koju Banka koristi je u skladu sa - međunarodnim računovodstvenim standardom za finansijske instrumente (MSFI 9). Banka primjenjuje različite pristupe, u zavisnosti od faze kojoj je dodijeljen dati finansijski instrument. Faza 1 zahtijeva priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka za period od 12 mjeseci. Ukoliko dođe do značajnog povećanja u kreditnom riziku, obračunava se očekivani gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog sredstva. U slučaju da klijent dođe u status neizvršenja (NPE, Faza 3), obračunava se kreditni gubitak koji se odnosi na životni vijek trajanja kredita.

Očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta se računa za različita scenarija odvojeno, uzimajući u obzir informacije o budućnosti. Agregacija do konačnog iznosa očekivanog kreditnog gubitka vrši se tako što se svaki od pojedinačnih scenarija ponderiše odgovarajućom vjerovatnoćom. Kod portfolija koji je prepoznat kao problematičan (Faza 3), dva pristupa su relevantna:

- Individualni pristup
- Kolektivni pristup

Najznačajniji kriterijum za utvrđivanje koji će se metod koristiti za procjenu pojedinačnih rezervacija za rizike jeste da li je ukupni iznos izloženosti individualno značajan ili ne. Banka tretira određenu izloženost kao individualno značajnu u slučaju kada ukupna bruto izloženost grupe povezanih lica prelazi EUR 150 hiljada bez umanjenja za vrijednost kolaterala. Banka je sredinom 2022. godine povećala prag za pojedinačno značajno potraživanje sa 50 na 150 hilj. €.

Rezervacije za pojedinačne rizike predstavljaju mjeru rizika za identifikovane gubitke i mogu se uvijek izdvojiti za pojedinačnu izloženost. U zavisnosti od tipa procjene novčanih tokova, razlikujemo:

- Individualno utvrđene rezervacije (SRP II), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju i priznaju za svaku pojedinačnu izloženost/klijenta. U ovom obračunu se uzimaju u obzir otplate iz poslovanja (primarni tokovi gotovine), korišćenje kolaterala i sporednih sredstava (sekundarni tokovi gotovine). U zavisnosti od pretpostavljenih scenarija, pojedinačne otplate su procijenjene pojedinačno u smislu iznosa i vremena. Pretpostavke u pozadini svakog od relevantnih scenarija, zajedno sa odgovarajućim vjerovatnoćama, su dokumentovane i opravdane na bazi pojedinačnih slučajeva.
- Kolektivno utvrđene rezervacije (SRP CI), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju za grupu izloženosti sličnih karakteristika, ali se mogu priznati (izdvojiti) za svaku pojedinačnu izloženost koja pripada grupi izloženosti.

Vremenske serije korišćene za modelovanje produžene su, uzimajući u obzir najnovije dostupne informacije. Sprovedena je kvalitativna procjena kako bi se osiguralo da su primijenjeni statistički modeli ekonomski opravdani.

Rezervisanja za rizik su modelirana na nivou transakcije i odražavaju najnoviju makroekonomsku prognozu koju je dao Bečki institut za ekonomske studije (wiiw). U poređenju sa prethodnim prognozama, povećan je broj i veličina rizika. Neizvjesnost u vezi sa negativnim rizicima i dalje postoji uglavnom zbog gomile rizika vezanih za rat i energiju, kao i zbog kineske politike zatvaranja. Takođe, s obzirom da podaci o inflaciji CPI dostižu dvocifrene nivoe u nekim dijelovima evrozone, pritisak javnosti bi mogao da natjera regulatore da povećaju kamatne stope agresivnije nego što se prvobitno očekivalo. Povećanja neizvjesnost ogleđa se u opreznom prilagođavanju vjerovatnoće scenarija dajući sve veću težinu negativnim ishodima (vjerovatnoća pesimističkog scenarija je podignuta sa 35% na 45%, dok je vjerovatnoća od 50% dodeljena osnovnom scenariju).

Vjerovatnoća scenarija	Osnovni scenario	Optimistični scenario	Pesimistični scenario
Wiiw projekcije, izvještaj maj 2021	55%	20%	25%
Wiiw projekcije, izvještaj oktobar 2021	55%	10%	35%
Wiiw projekcije, izvještaj maj 2022	60%	5%	35%
Wiiw projekcije, izvještaj oktobar 2022	50%	5%	45%

Tabele u nastavku prikazuju osnovni, optimistični i pesimistični scenario za predviđene odabrane varijable korištene za procjenu očekivanih gubitaka na kraju 2022. godine. Prikazani iznosi predstavljaju prosječne vrijednosti tokom cijelog prognostičkog perioda (3 godine), po svakom od scenarija.

	Osnovni scenario		Optimistični scenario	Pesimistični scenario
	Narednih 12 mjeseci	Preostali 2- godišnji period	3-godišnji period1	3-godišnji period1
Realna stopa rasta BDP (%)	2.6	3.3	4.4	-3.6
Stopa nezaposlenosti (prosječna %)	14.9	13.9	12.0	16.1
Stopa inflacije (prosječna %)	6.0	2.0	2.4	9.5

Osnovni scenario je rezultat procjene trenutnih ekonomskih kretanja, srednjoročnih izgleda u realnom i finansijskom sektoru i rizika koji ih okružuju. Scenariji se razlikuju po:

- (i) dužini i intenzitetu rata između Rusije i Ukrajine, promjene cijena na globalnom tržištu i mjere potrošnje gasa u Evropi uslovljene zimskom sezonom;
- (ii) rizici klimatske tranzicije koji odražavaju pretpostavke o politikama dekarbonizacije koje utiču na ključne ekonomske scenarije.

Pretpostavke scenarija:

Osnovni scenario:

U prvoj polovini 2022. godine zabilježen je značajan rast realnog BDP-a u Crnoj Gori (od 7,2% u prvom i 12,7% u drugom kvartalu), podstaknut porastom privatne potrošnje. Povećanje potrošnje rezultat je poreske reforme kojom je ukinuto obavezno zdravstveno osiguranje, povećana minimalna zarada (na 450 evra) i uveden progresivni porez na dohodak građana, što je dovelo do povećanja prosječne zarade nominalno za 30%.

Zbog ovog priliva gotovine, privatna potrošnja je porasla za preko 12% u prvoj polovini 2022. godine. Povećao se i kreditni potencijal stanovništva (kreditna aktivnost je rasla 7% na godišnjem nivou), kao i štednja jer su depoziti stanovništva rasli za 15-19% godišnje. Turistička privreda bilježi dobru sezonu, dolasci turista su značajno porasli u periodu januar-jul (za 79% na godišnjem nivou), ali je i dalje za 10% manje od vremena prije pandemije. Zbog gore navedenog, predviđa se stopa rasta BDP-a na 5,1% u 2022. godini, dok je stopa rasta u 2023 smanjena na 2,6%. kao rezultat rastuće makroekonomske neizvesnosti.

Poremećaj lanca snabdijevanja i rastuće cijene energije i hrane imaju ozbiljan uticaj na Crnu Goru, koja uvozi inflaciju iz inostranstva, ali ima ograničene instrumente monetarne politike da je kontroliše. Crna Gora je veliki uvoznik hrane. Cijene hrane će ostati ključni pokretač inflacije u narednom periodu, dok će cijene energenata u Crnoj Gori biti manje pogođene krizom. Očekuje se da će prosečna inflacija biti 12,5% u 2022. i 6% u 2023. U 2024. godini inflacija će se stabilizovati na 2%. U nedostatku daljih globalnih šokova - dugoročno (2025-2027), stopa inflacije će se kretati oko 3% polako se približavajući stopama inflacije u evrozoni.

Optimistični scenario: Pozitivan scenario pretpostavlja da se rat između Rusije i Ukrajine završi 2023. godine, praćen dugim političkim pregovorima uz postepeno ublažavanje ograničenja isporuke osnovnih dobara.

Mogućnost ponovnog otvaranja trgovinskih puteva svakako bi ublažila pritisak na tržišta hrane i metala, potencijalno bi nas približila cilju željene stabilnosti. U ovoj situaciji, do sada nagomilani kreditni rizici ne bi trebalo da se materijalizuju, a tržišta u razvoju bi uživala u povećanim tokovima kapitala.

Shodno tome, učinak regionalnog rasta bio bi 1,5 procentnih poena veći u 2023-25. u odnosu na osnovni scenario, Za period 2025-27, makroekonomski indikatori su simulirani tako da konvergiraju osnovnom scenariju, uz pretpostavku da dugoročno privreda funkcionira na svom potencijalnom nivou i da pandemija koja je u toku neće uticati na proizvodne kapacitete privreda. Što se tiče klimatskih efekata, ovaj scenario pretpostavlja da sve zemlje ispune svoje postojeće obaveze o bezuslovnim nacionalno određenim doprinosima (NDC), odnosno da pojedinačne zemlje planiraju da smanje svoje emisije u skladu sa Pariskim sporazumom i da nema potrebe da mijenjaju postojeće političke ambicije. Stoga se ne može očekivati povećanje cijena ugljenika u prognoziranom horizontu, a štaviše, varijacije regionalne klimatske politike će ostati prilično niske.

Pesimistični scenario: U ovom scenariju su prepoznata tri glavna rizika, koji su u velikoj mjeri iskrivljeni u korist negativnih ishoda. Prvi, postoji velika neizvesnost u vezi sa kretanjem inflacije u narednim mjesecima. Moguće je da bi tempo monetarnog pooštavanja mogao biti prespor da bi uticao na očekivanja. Drugi, nestabilnost na energetskim tržištima mogla bi dostići nove vrhunce, a isporuke ruskog gasa dožive dalje poremećaje, pri čemu će se sukob Rusije i Ukrajine nastaviti sa malim mogućnostima za političke pregovore na vidiku do kraja sljedeće godine. Treći, kineske vlasti bi mogle da se pridržavaju politike zatvaranja do drugog kvartala 2023., sprječavajući da se riješe uska grla u snabdijevanju jer je lokalno tržište nekretnina u velikoj mjeri dokapitalizovala država. Kreditni rizici bi se materijalizovali na tržištima nekretnina van Evropske unije, ali bez nesavladivih negativnih uticaja na evropski finansijski sistem.

U kombinaciji sa globalnim i regionalnim klimatskim politikama koje ciljaju na ograničenje globalnog zagrijavanja od 1,6°C, koje se primjenjuju odmah, iako postepeno, sa evropskim zemljama koje povećavaju cijene ugljenika za 5,5%, a ostatkom sveta za više od 10%, ovo bi vodilo regionalne ekonomije u recesiju do 2027. godine. U suprotnom, bez rizika od klimatske tranzicije, uočeni krhki oporavak u ovim privredama bi se pretvorio u sporiji rast potrošnje, donoseći samo skromne i kratkotrajne recesione impulse (koncentrisane 2023.).

Sljedeća tabela prikazuje izloženost kreditnom riziku umanjenu za rezervisanja:

	Bruto krediti i potraživanja	Rezervacije	Neto potraživanja krediti	Pokrivenost rezervacijama
Stage 1 (12-mjesečni ECL)	142,907	1,747	141,160	1.22%
Stage2 (lifetime ECL)	18,285	2,168	16,118	11.86%
Stage 3	14,259	9,772	4,487	68.53%
od cega portfolio obračun	8,732	7,047	1,686	80.70%
od cega individualni obračun	5,527	2,725	2,802	49.31%
Total 31.12.2022.	175,452	13,687	161,765	7.80%

Ispravke vrijednosti na 31.12.2022. su uvećane za iznos rezervacija koje su povezane sa rizikom modela (PMA - post model adjustment) u iznosu od 108 hilj. €.

Razlog za PMA leži u tome što su pojedini PD modeli, zbog pozitivnog uticaja makroekonomskog razvoja krajem 2021. i početkom 2022. godine, prepoznali trenutni razvoj ekonomije kao značajno poboljšanje u odnosu na posljednju priznatu poziciju.

Ispravke vrijednosti faza 1 i faza 2 na 31.12.2022	Ispravke vrijednosti uključujući PMA	PMA	Ispravke vrijednosti isključujući PMA	Optimistični scenario	Osnovni scenario	Pesimistični scenario
Fizička lica	3.253	22	3.231	1.514	2.112	4.664
Pravna lica	913	86	828	550	642	1.064
Total	4.166	108	4.058	2.064	2.754	5.728

Na osnovu tekućeg okvira za poboljšanje modela u Addiko banci, ažuriranja se redovno vrše kako bi se osiguralo da se uzmu u obzir najnovije dostupne informacije. U 2022. godini izvršena je dorada/rekalibracija modela. Promjene su uključivale produženje vremenskih serija sa novijim dostupnim podacima koji se koriste za izračunavanje PD-a, uvođenje CCF parametra baziranog na modelu, uvođenje modelovanog LGD parametra za portfolio pravnih lica i ponovnu procjenu postojećih LGD parametara za portfolio fizičkih lica, implementacija novog kruterijuma za definisanje stage-va i ažuriranje makro predviđanja kako bi se odrazile najnovije dostupne informacije.

Na osnovu Odluke Centralne banke Crne Gore o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije ("Službeni list Crne Gore", br. 127/20 od 29.12.2020, 140/21 od 30.12.2021-, krediti i druga aktiva izložena kreditnom riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije a za potrebe izračunavanja potencijalnih gubitaka (regulatorni zahtjev):

- grupu A - „dobra aktiva“ klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene;
- grupu B - „aktiva sa posebnom napomenom“- sa podgrupama B1 i B2, klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, a te stavke aktive zahtijevaju posebnu pažnju banke jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate po osnovu tih stavki aktive;
- grupu C - „substandardna aktiva“- sa podgrupama C1, C2, klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu po osnovu tih stavki aktive;
- grupu D - „sumnjiva aktiva“ klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna;
- grupu E - „gubitak“ klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 0,5% na plasmane klasifikovane u kategoriju A, 2% i 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

U cilju dodatnog praćenja i izvještavanja o kvalitetu aktive, Banka klasifikuje stavke aktive u kvalitetnu ili nekvalitetnu aktivu, i utvrđuje status restrukturiranih kredita u skladu sa članovima 35 do 37 Odluke o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije. Shodno članu 35, pomenute Odluke, Banka je sva potraživanja koja su klasifikovana u fazu/stage 3 prikazala kao nekvalitetnu aktivu.

Prema istoj Odluci član 33, Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa Odlukom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za procijenjene i potencijalne gubitke i zbira iznosa obezvređenja za stavke bilansne aktive i vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke, utvrđena po pojedinačnim partijama, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene i potencijalne gubitke.

Instrumenti obezbjeđenja

Procjena kvaliteta kolaterala vrši se na osnovu njegove procijenjene vrijednosti, tržišnih i drugih uslova za realizaciju tog kolaterala, uzimajući naročito u obzir rokove u kojima se kolateral može realizovati.

Instrumenti obezbjeđenja koje Banka koristi u poslovanju su:

- hipoteke nad poslovnim i stambenim objektima;
- jemstva pravnih i fizičkih lica;
- zaloga nad nepokretnom i pokretnom imovinom;
- zaloga nad hartijama od vrijednosti;
- garancije banaka i korporativne garancije;
- položeni garantni depoziti

Pregled finansijskih sredstava prema amortizovanoj vrijednosti prikazan je u sljedećoj tabeli:

	EUR 000	
	31.12.2021	31.12.2022
Kredit i potraživanja od banaka	8,112	5,664
Kredit i potraživanja od klijenata (bruto)	178,790	175,452
- Preduzeća	47,996	40,002
- Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	101,683	108,919
- Hipotekarni i stambeni krediti	22,923	18,309
- Preduzetnici i mikro preduzeća	6,187	8,221
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	300
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	0	1,886
Ostala finansijska potraživanja	296	310
Ukupna bilansna izloženost	187,198	183,312
Finansijske garancije i akreditivi	10,370	7,902
Nepovučena sredstva i ostale neopozive obaveze	10,991	12,178
Ukupna vanbilansna izloženost	21,360	20,080
Ukupna izloženost kreditnom riziku	208,558	203,393

Pregled izloženosti prema pokrivenosti kolateralima do nivoa izloženosti prikazan je u sljedećoj tabeli:

EUR 000			
Kolateral	Procijenjena vrijednost kolaterala 31.12.2022	Bruto krediti 31.12.2022	Bruto krediti 31.12.2021
Novčani depozit	3,099	804	835
Hipoteka ili fiducija na nepokretnostima od čega: stambene nepokretnosti	124,714	36,588	48,219
od čega: poslovne nepokretnosti	65,196	20,831	25,337
od čega: ostale vrste nepokretnosti	38,970	10,295	15,934
Zaloga na hartijama od vrijednosti i pokretnim stvarima	20,548	5,462	6,948
Jemstvo i garancije	8,978	1,825	3,324
Mjenice korisnika kredita	110	0	7
Žiranti	9,771,906	134,965	124,569
Polise osiguranja vinkulirane u korist banke	54,013	319	429
Ostalo	112,003	948	1,592
Ukupno	10,074,823	175,449	178,976

Pregled strukture potraživanja po IRB danima kašnjenja i obezvrjeđenju:

EUR 000			
	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Kredit i potraživanja koja nisu u kašnjenju	152,475	7,451	145,024
Kredit i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrjeđena	460	0	460
Obezvrjeđena potraživanja u kašnjenju	22,517	6,236	16,281
Ukupno 31.12.2022	175,452	13,687	161,765

EUR 000			
	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Kredit i potraživanja koja nisu u kašnjenju	146,393	7,824	138,569
Kredit i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrjeđena	629	0	629
Obezvrjeđena potraživanja u kašnjenju	31,768	8,766	23,002
Ukupno 31.12.2021	178,790	16,590	162,200

Obezvrijeđeni krediti i potraživanja u kašnjenju:

	EUR 000		
	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Preduzeća	9,537	1,390	8,147
Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	6,241	3,014	3,227
Hipotekarni i stambeni krediti	4,837	1,652	3,185
Preduzetnici i mala preduzeća	1,902	181	1,721
Ukupno 31.12.2022	22,517	6,236	16,281

	EUR 000		
	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Preduzeća	13,026	1,992	11,034
Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	7,425	3,614	3,812
Hipotekarni i stambeni krediti	9,786	2,978	6,808
Preduzetnici i mala preduzeća	1,530	182	1,348
Ukupno 31.12.2021	31,768	8,766	23,002

Kredit i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrijeđena:

	EUR 000				
	Preduzeća	Stanovništvo	Stambeni hipotekarni	Mikro i preduzetnici	Ukupno
do 30 dana	446	0	0	13	460
od 30 do 90 dana					0
preko 90 dana	0	1	0	0	1
Ukupno 31.12.2022	446	1	0	13	460

	EUR 000				
	Preduzeća	Stanovništvo	Stambeni hipotekarni	Mikro i preduzetnici	Ukupno
do 30 dana	542	0	0	0	542
od 30 do 90 dana	87	0	0	0	87
preko 90 dana	0	0	0	0	0
Ukupno 31.12.2021	629	0	0	0	629

Forborn aktiva

Pod forborn aktivom se smatraju oni klijenti koji nisu u mogućnosti da ispoštuju rokove i uslove iz ugovora zbog finansijskih poteškoća. Zbog novonastalih finansijskih poteškoća, Banka može da se odluči na izmjenu rokova i uslova iz ugovora, kako bi omogućila klijentu da vraća dug i da refinansira ugovor, u cijelom iznosu ili samo dio.

U tom smislu, sljedeće je dozvoljeno:

- Izmjena dogovorenih uslova i rokova koje klijent nije u mogućnosti da ispoštuje zbog finansijskih poteškoća i koje se odobravaju zbog novonastale situacije klijenta.
- Totalno ili djelimično refinansiranje problematičnog ugovora, koje ne bi bilo odobreno da se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

Izložnosti se neće smatrati forborn aktivom ukoliko se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

Forborn mjere i rizici su kontrolisani od strane Odjeljenja za upravljanje kreditnim rizikom zaduženih za pravna i fizička lica. Dodatno, odobrenje forborn mjere predstavlja događaj koji inicira test obezvrijeđenja u skladu sa MSFI 9 zahtjevima.

Sljedeća tabela prikazuje iznos forborn aktive na kraju 2022. i 2021. godine:

	EUR 000		
	31.12.2021	promjene u toku godine	31.12.2022
Bruto krediti			
Pravna lica	8,295	-2,808	5,486
Fizička lica	5,740	789	6,529
Ukupna forborn aktiva	14,034	-2,019	12,015

(51) Tržišni rizik

51.1. Definicija

Tržišni rizik se definiše kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim bilansno i vanbilansno, uzrokovane promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursovima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i na rizike povezane sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu, kao što su rizik druge ugovorne strane, emitenta i plasmana.

Banka kroz poslovanje upravlja svim tržišnim rizicima, a posebno:

- Deviznim rizikom;
- Rizikom promjene kamatne stope;
- Rizikom promjene cijena finansijskih instrumenata i novčanih tokova.

51.2. Metode mjerenje i praćenje izloženosti tržišnom riziku

Oblasti u kojima se vrši identifikacija, kontrola i ograničavanje rizika uključuju:

Oblasti/djelatnosti/aktivnosti Banke za koje je identifikovano da predstavljaju područja izvora izloženosti tržišnom riziku, za koje se uspostavljaju limiti i vrši kontrola, kategorisane su kako slijedi:

- 1) Trgovačka knjiga koja predstavlja grupisane aktivnosti trgovine u kratkom roku (kraćim od godine dana) i sa namjerom ostvarivanja dobiti u kratkom roku od stvarne ili očekivane razlike između njihove nabavne i prodajne cijene, ili od drugih promjena cijena ili kamatnih stopa;
- 2) Bankarska knjiga je definisana kao skup svih bilansnih i vanbilansnih stavki Banke koje se ne smatraju pozicijama iz trgovačke knjige. Osim pozicija nastalih trgovinom u bankarskoj knjizi investicija, obuhvata i sve pozicije otvorene kreditnom aktivnošću, kao i emisijom dužničkih hartija od vrijednosti.

Uspostavljeni limiti za pozicije Trgovačke i Bankarske knjige investicija se prate na dnevnom nivou.

Sve pozicije Trgovačke i Bankarske knjige investicija se iskazuju po tržišnoj vrijednosti („mark to market“ princip). Za praćenje limita na portfolio nivou zaduženo je Odjeljenje kontrole rizika i kvaliteta podataka, kao i za praćenje pojedinačnih limita i perioda držanja instrumenata u Trgovačkoj knjizi.

Devizni rizik

Devizni rizik je vjerojatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama usljed promjena u valutnim kursovima i/ili neusklađenosti na nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti. Mjerenje i praćenje deviznog rizika vrši se kroz dnevno utvrđivanje neto otvorene devizne pozicije u apsolutnom iznosu pojedinačno i agregatno za sve valute.

Neto devizna pozicija se utvrđuje u skladu sa podzakonskim aktima Centralne banke koji regulišu ovu oblast. Devizni rizik se prati dnevno, i kao izražen VaR (Value at Risk) za neto otvorene pozicije u svim valutama pojedinačno. VaR izračun po Monte Carlo simulaciji predstavlja iznos potencijalnog gubitka na dnevnom nivou po osnovu promjene deviznog kursa sa vjerojatnoćom od 99% da stvarni gubitak neće biti veći od izračunatog.

Upravljanje deviznim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limiti se postavljaju na iznos ukupne neusklađene pozicije, kao i dnevni VaR, a kontrolišu dnevno.

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembar 2022. godine.

	EUR 000						
	USD	CHF	GBP	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta	Ukupno
Sredstva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	660	391	114	0	1,165	38,695	39,860
Kredit i potraživanja od banaka	453	63	176	12	704	4,960	5,664
Kredit i potraživanja od klijenata	0	2,001	0	0	2,001	159,764	161,765
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	0	0	0	18	18
Ostala finansijska sredstva	277	0	0	0	277	33	310
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	3,198	0	0	0	3,198	0	3,198
Ukupno sredstva	4,588	2,455	290	12	7,345	203,470	210,815
Obaveze							
Depoziti klijenata	4,419	439	220	1	5,079	158,439	163,518
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	0	0	0	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	0	0	0	0	11,767	11,767
Subordinisani dugovi	0	0	0	0	0	5,502	5,502
Ostale finansijske obaveze	0	0	0	0	0	32	32
Ostale obaveze	14	1	0	0	15	4,320	4,335
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	0	2,043	0	0	2,043	0	2,043
Ukupno obaveze	4,433	2,483	220	1	7,137	180,060	187,197
Neto devizna pozicija							
- 31. decembar 2022. godine	155	-28	70	11	208	23,410	23,618
- 31. decembar 2021. godine	326	-92	63	12	309	21,274	21,583

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2021. godine.

	EUR 000							
	USD	CHF	GBP	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta	Ukupno	
Sredstva								
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	353	316	122	0	791	35,325	36,116	
Kredit i potraživanja od banaka	1,078	12	231	13	1,334	6,753	8,087	
Kredit i potraživanja od klijenata	0	2,361	0	0	2,361	159,839	162,200	
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	0	0	0	5	5	
Ostala finansijska sredstva	260	0	0	0	260	36	296	
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	3,293	0	0	0	3,293	0	3,293	
Ukupno sredstva	4,984	2,689	353	13	8,039	201,958	209,997	
Obaveze								
Depoziti klijenata	4,658	337	290	1	5,286	157,339	162,625	
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	0	0	0	0	0	
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	0	0	0	0	14,282	14,282	
Subordinisani dugovi	0	0	0	0	0	5,502	5,502	
Ostale finansijske obaveze	0	0	0	0	0	36	36	
Ostale obaveze	0	0	0	0	0	3,525	3,525	
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	0	2,444	0	0	2,444	0	2,444	
Ukupno obaveze	4,658	2,781	290	1	7,730	180,684	188,414	
Neto devizna pozicija								
- 31. decembar 2021. godine	326	-92	63	12	309	21,274	21,583	
- 31. decembar 2020. godine	342	66	80	13	501	21,491	21,992	

Kretanje kursa švajcarskog franka (CHF), britanske funte (GBP) i američkog dolara (USD) ima najveći uticaj na neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembar 2022. godine. Ukoliko bi se kurs navedenih valuta povećao/smanjio za 10% uticaj bi bio dobitak/gubitak EUR 21 hiljada. Za CHF bi donijela gubitak/dobitak od EUR 2 hiljade, a za GBP bi bio EUR 7 hiljada. Rast kursa američkog dolara (USD) za 10% vodio bi do dobitka od EUR 16 hiljada, dok bi slabljenje USD valute od 10% dovelo do gubitka od EUR 16 hiljada, uz pretpostavku da iznos neusklađene pozicije ostane isti. Banka smatra da trenutno nije izložena deviznom riziku.

Rizik promjene kamatne stope

Rizik kamatne stope je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjena kamatnih stopa i obuhvata:

- Rizik neusklađenosti dospjeća, koji predstavlja izloženost nastalu usljed nejednakih promjena kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća (fiksne stope), odnosno različitim rokovima ponovnog utvrđivanja cijene (varijabilne stope) osjetljivih stavki aktive, pasive i vanbilansa;
- Bazni rizik je izloženost nastala usljed nekorelisanih promjena između različitih indeksa kamatnih stopa;
- Rizik krive prinosa (izloženost nastala usljed nejednakih pomjeranja kamatnih stopa u različitim periodima dospjeća);
- Rizik ugrađene opcije je izazvan izloženošću mogućim promjenama u očekivanim ili ugovorenim novčanim tokovima ili iz promjene dospjeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cijena.

Mjerenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija Bankarske knjige se ostvaruje kroz korišćenje sistema GAP izvještaja kojim se raspoređuju pozicije aktive i pasive, kao i vanbilansa (ukoliko su izložene tom riziku) u odgovarajuće vremenske okvire prema najskorijem sljedećem datumu dospjeća ili ponovnog određivanja cijena. Mjerenje se vrši na mjesečnom nivou.

Na mjesečnom nivou se takođe korišćenjem gap analize izvještava o izloženosti pozicija baznom riziku, kao i veličini izračunatog VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99%.

Osim navedenog, Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima na mjesečnom nivou vrši mjerenje i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka za sve značajne valute pojedinačno (značaj je određen veličinom izloženosti i likvidnošću valute), a po ostalim valutama zbirno (pokazatelj Equity ratio). U značajne valute spadaju EUR, USD, CHF, GBP, CAD, JPY, RSD.

Rezultati mjerenja predstavljaju osnovu za donošenje odgovarajućih odluka Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

Upravljanje kamatnim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limitirani su Equity ratio pokazatelj, kao i mjesečno izračunati IRR VaR. Pokazatelj Equity ratio ne smije preći smanjenje od 20% regulatornog kapitala Banke kod scenarija promjene kamatnih stopa od 200 baznih bodova, dok izračunati VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99% na mjesečnom nivou ne treba da prelazi 200 hilj. EUR.

Upravljanje rizikom kamatne stope je dopunjeno praćenjem osjetljivosti bilansa uspjeha Banke u odnosu na različita scenarija promjene kamatnih stopa. Osjetljivost bilansa uspjeha je efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u toku jedne godine.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2022. godine:

EUR 000

	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Sredstva			-
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	39,860	39,860
Kredit i potraživanja od banaka	5,664	0	5,664
Kredit i potraživanja od klijenata	161,765	0	161,765
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1,881	0	1,881
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti		300	300
Nekretnine, postrojenja i oprema	0	1,631	1,631
Nematerijalna sredstva	0	2,397	2,397
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	0	310	310
Tekuća poreska sredstva	0	1,598	1,598
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	18	18
Ostala sredstva	0	3,090	3,090
Ukupno sredstva	169,310	49,204	218,514
Obaveze			-
Depoziti klijenata	143,528	19,990	163,518
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	11,767	0	11,767
Subordinisani dugovi	5,502	0	5,502
Ostale finansijske obaveze	0	32	32
Ostale obaveze	0	4,335	4,335
Rezerve	0	1,102	1,102
Ukupno obaveze	160,797	25,459	186,256
Kapital			-
Akcijski kapital	0	27,661	27,661
Gubitak iz prethodnih godina	0	356	356
Dobit/gubitak tekuće godine	0	4,165	4,165
Ostale rezerve	0	74	74
Ukupan kapital	0	32,256	32,256
Ukupni kapital i obaveze	160,797	57,715	218,512
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa			
- 31. decembar 2022. godine	8,511	23,745	
- 31. decembar 2021. godine	6,451	21,639	

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2021. godine:

	EUR 000		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Sredstva			-
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	36,116	36,116
Kredit i potraživanja od banaka	8,087	0	8,087
Kredit i potraživanja od klijenata	162,200	0	162,200
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	0	0	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	0	1,609	1,609
Nematerijalna sredstva	0	2,327	2,327
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	0	296	296
Tekuća poreska sredstva	0	1,597	1,597
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	5	5
Ostala sredstva	0	2,699	2,699
Ukupno sredstva	170,287	44,649	214,936
Obaveze			-
Depoziti klijenata	144,052	18,573	162,625
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	14,282	0	14,282
Subordinisani dugovi	5,502	0	5,502
Ostale finansijske obaveze	0	36	36
Ostale obaveze	0	3,525	3,525
Rezerve	0	876	876
Ukupno obaveze	163,836	23,010	186,846
Kapital			-
Akcijski kapital	0	27,661	27,661
Gubitak iz prethodnih godina	0	0	-
Dobit/gubitak tekuće godine	0	356	356
Ostale rezerve	0	74	74
Ukupan kapital	-	28,091	28,091
Ukupni kapital i obaveze	163,836	51,101	214,937
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa			
- 31. decembar 2021. godine	6,451	21,639	
- 31. decembar 2020. godine	10,778	16,957	

Rizik promijene cijena finansijskih instrumenata i novčanih tokova

Cjenovni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjene cijena finansijskih instrumenata, evidentiranih bilansno.

Mjerenjem cjenovnog rizika se obezbjeđuju podaci o uticaju na prihode i kapital Banke nastalog usljed promjena u tržišnim cijenama.

Postavljeni limiti ograničavaju veličinu ulaganja i definišu prihvatljiv gubitak za Banku. Vrijednost ulaganja, odnosno tržišna vrijednost portfolija se utvrđuje dnevno. Takođe, praćenje poštovanja postavljenih limita se odvija na dnevnom nivou.

Važećom Strategijom rizika je predviđeno izbjegavanje ove vrste rizika kroz zabranu otvaranja pozicija u vlasničkim hartijama od vrijednosti, kao i sopstvenih pozicija Banke.

(52) Rizik likvidnosti

52.1. Definicija

Likvidnost Banke se definiše kao sposobnost da izvršava svoje obaveze u skladu sa rokom dospijeaća.

Rizik likvidnosti se definiše kao rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirenje obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva uz troškove koji su veći od uobičajenih.

Svoje obaveze iz poslovanja Banka izvršava iz sljedećih izvora:

- Tekućih novčanih priliva;
- Priliva od prodaje likvidnih instrumenata;
- Pozajmljenih sredstava sa tržišta.

52.2. Metode mjerenja i praćenja rizika likvidnosti

Kratkoročna (dnevna) likvidnost

Osnovni instrumenti i pokazatelji za praćenje i mjerenje kratkoročne (dnevne) likvidnosti su:

- Priprema i praćenje plana novčanih tokova u određenom vremenskom razdoblju (nedeljno praćenje za period od 1 godine od dana izvještavanja);
- Analiza kretanja i projekcija usklađenosti novčanih tokova u pojedinim vremenskim intervalima i poštovanje postavljenih limita za scenarije normalnih uslova poslovanja, krize srednjeg inteziteta, kao i u slučaju ozbiljnih poremećaja na tržištu, na nedeljnom i mjesečnom nivou;
- Obim potencijalnih novčanih tokova koje je moguće pokriti korišćenjem sekundarnih izvora likvidnosti;
- Ispunjavanje regulatornih zahtjeva na području likvidnosti.

Likvidnost na rok

Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima vrši utvrđivanje usklađenosti novčanih priliva i odliva preko skale dospijeaća (GAP analiza), najmanje za sljedeće vremenske periode: 7, 30, 90, 180, 365 i preko 365 dana. Adekvatna ročna usklađenost sredstava i izvora sredstava obezbjeđuje se poštovanjem sljedećih limita:

- kratkoročni izvori sredstava sa dospijeaćem do 30 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijeaća do 30 dana (pokriće 100%);
- kratkoročni izvori sredstava sa dospijeaćem od 30 do 90 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijeaća do 90 dana (pokriće 100%);
- najviše 10% kratkoročnih izvora sredstava sa dospijeaćem od 90 do 180 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijeaća dužim od 180 dana (pokriće 10%);

U 2022. godini Banka je interno računala 2 racia za praćenje likvidnosti na rok:

- NSFR - Basel III koeficijent pokrivaća neto stabilnih izvora finansiranja (strukturni racio likvidnosti). Predstavlja odnos raspoloživog iznosa stabilnog finansiranja i potrebnog iznosa stabilnog finansiranja. Ustanovljeni čvrsti limit je 105%.

LCR - Basel III kratkoročni koeficijent pokrivaća likvidnosti koji pokazuje da li Banka ima dovoljno visoko kvalitetne aktive da pokrije potrebe likvidnosti u slučaju stresnog scenarija likvidnosti na 30 dana. Postavljeni interni limit visoko likvidna aktiva/neto novčani odliv je minimum 110%.

Imajući u vidu značajnu povezanost sa matičnom kompanijom Addiko Bank AG, Beč, Austrija, kao i planove i principe poslovanja po kojima će raditi Banka, kao ključne faktore za održavanje likvidnosti prepoznaju se:

Eksterni faktori:

- Raspoloživost depozitnih izvora od matične kompanije;
- Raspoloživost depozita domaćih pravnih lica.

Interni faktori:

- Redovna naplata kredita;
- Upravljanje likvidnošću, u skladu sa procedurama upravljanja likvidnošću.

Ključni faktori likvidnosti u Banci

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Prema očekivanom dospjeću

	EUR 000							
	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	preko 5 godina	UKUPNO
I Finansijska aktiva u bilansu stanja								
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	31,969	486	978	1,387	2,171	2,787	82	39,860
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	31,306	0	-	-	0	0	-	31,306
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	663	486	978	1,387	2,171	2,787	82	8,554
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	6,074	2,045	12,287	8,374	18,475	92,773	29,590	169,618
Potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	5,664	0	-	-	0	0	-	5,664
Kreditni klijentima	558	2,957	13,655	11,795	21,212	95,682	29,590	175,449
Hartije od vrijednosti	0	0	0	0	0	1,881	0	1,881
Ostala finansijska sredstva	310	0	-	-	0	0	-	310
Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-456	-912	-1,368	-3,421	-2,737	-4,790	-	-13,684
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	18	0	-	-	0	0	-	18
Ostala finansijska sredstva	18	0	-	-	0	0	-	18
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	-	-	0	300	-	300
Hartije od vrijednosti	0	0	-	-	0	300	-	300
Ostala sredstva	3,090	0	-	-	0	0	-	3,090
Ukupno	41,151	2,531	13,265	9,761	20,646	95,860	29,672	212,886
II Finansijske obaveze u bilansu stanja								
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	1,507	3,703	12,254	13,514	38,805	94,794	10,708	175,285
Depoziti banaka i centralnih banaka	0	0	-	-	0	0	-	-
Depoziti klijenata	1,506	3,703	12,254	13,415	38,296	92,541	1,803	163,518
Kreditni banaka i centralnih banaka	0	0	-	-	0	0	-	-
Kreditni klijenata, koji nijesu banke	1	0	-	99	509	2,253	8,905	11,767
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	32	0	-	-	0	0	-	32
Ostale finansijske obaveze	32	0	-	-	0	0	-	32
Subordinisani dug	2	0	-	-	0	0	5,500	5,502
Ostale obaveze	0	1,084	1,084	1,084	1,083	0	-	4,335
Ukupno	1,541	4,787	13,338	14,598	39,888	94,794	16,208	185,154
III Razlika								
Gap dospjeća I-II	39,610	-2,256	-73	-4,837	-19,242	1,066	13,464	27,732
Kumulativni Gap	39,610	37,354	37,281	32,444	13,202	14,268	27,732	
% od ukupnog izvora sredstava	21.39%	20.17%	20.14%	17.52%	7.13%	7.71%	14.98%	
- 31. decembar 2021. godine								
Gap dospjeća I-II	38,000	-3,520	-1,663	-8,582	-19,005	-1,015	19,218	23,433

Kumulativni Gap	38,000	34,480	32,817	24,235	5,230	4,215	23,433
% od ukupnog izvora sredstava	20.52%	18.62%	17.72%	13.09%	2.82%	2.28%	12.66%

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Prema očekivanom dospijeću

	EUR 000							
	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	preko 5 godina	UKUPNO
I Finansijska aktiva u bilansu stanja								
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	28,089	494	995	1,411	2,208	2,835	84	36,116
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	27,415	0	0	0	0	0	0	27,415
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	674	494	995	1,411	2,208	2,835	84	8,701
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	8,284	1,910	11,429	8,888	17,939	85,104	37,029	170,583
Potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	8,087	0	0	0	0	0	0	8,087
Kreditni kljentima	473	3,028	13,105	13,079	21,292	90,971	37,029	178,977
Ostala finansijska sredstva	296	0	0	0	0	0	0	296
Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-572	-1,118	-1,676	-4,191	-3,353	-5,867	0	-16,777
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	5	0	0	0	0	0	0	5
Ostala finansijska sredstva	5	0	0	0	0	0	0	5
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	0	0	0	0	0	0
Hartije od vrijednosti	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostala sredstva	2,699	0	0	0	0	0	0	2,699
Ukupno	39,077	2,404	12,424	10,299	20,147	87,939	37,113	209,403
II Finansijske obaveze u bilansu stanja								
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	1,039	5,043	13,206	18,000	38,270	88,954	12,395	176,907
Depoziti banaka i centralnih banaka	0	0	0	0	0	0	0	0
Depoziti kljenata	1,036	4,993	13,206	17,950	38,153	85,459	1,828	162,625
Kreditni banaka i centralnih banaka	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditni kljenata, koji nijesu banke	3	50	0	50	117	3,495	10,567	14,282
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	36	0	0	0	0	0	0	36
Ostale finansijske obaveze	36	0	0	0	0	0	0	36
Subordinisani dug	2	0	0	0	0	0	5,500	5,502
Ostale obaveze	0	881	881	881	882	0	0	3,525
Ukupno	1,077	5,924	14,087	18,881	39,152	88,954	17,895	185,970
III Razlika								
Gap dospijeća I-II	38,000	-3,520	-1,663	-8,582	-19,005	-1,015	19,218	23,433
Kumulativni Gap	38,000	34,480	32,817	24,235	5,230	4,215	23,433	
% od ukupnog izvora sredstava	20.52%	18.62%	17.72%	13.09%	2.82%	2.28%	12.66%	
- 31. decembar 2020. godine								
Gap dospijeća I-II	20,309	-11,513	-8,107	-12,649	-17,766	18,367	34,956	23,597
Kumulativni Gap	20,309	8,796	689	-11,960	-29,726	-11,359	23,597	
% od ukupnog izvora sredstava	11.00%	5.00%	0.00%	-7.00%	-16.00%	-6.00%	13.00%	

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2022. godine (Napomena 46):

	EUR 000		
	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije	6,660	1,242	7,902
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	7,528	4,650	12,178
Ukupno 31.12.2022.	14,188	5,892	20,080

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2021. godine (Napomena 46):

	EUR 000		
	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije	7,588	2,208	9,796
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	6,811	4,180	10,991
Ukupno 31.12.2021.	14,399	6,388	20,787

Banka je u toku 2022. godine održavala dnevni koeficijent likvidnosti iznad limita od 0,9 propisanog od strane Centralne banke Crne Gore.

	31.12.2022	31.12.2021
Na dan 31. decembar	1.77	1.93
Prosjek za decembar	1.57	1.88
Maksimalan nivo u toku godine	1.97	2.07
Minimalan nivo u toku godine	1.33	1.4

Banka je tokom 2022. godine imala bolju adekvatnost ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava nego u 2021. godini. U 2022 godini se povećao udio avista depozita u ukupnim depozitima. Kako su avista depoziti tretirani prema očekivanom dospjeću na osnovu utvrdjenih pretpostavki stabilnosti, oni su svojim povećanjem uticali na bolji odnos aktive i pasive što je dovelo do poboljšanja svih koeficijenata.

Struktura na dan 31. decembra 2022 je sljedeća:

	31.12.2022	31.12.2021
Učešće likvidnih obaveza u likvidnim sredstvima - ročnost do 30 dana	14%	17%
Učešće likvidnih obaveza ročnosti od 31 - 90 dana u likvidnim sredstvima ročnost do 90 dana	26%	30%
Procenat obaveza ročnosti od 91 - 180 dana koji su plasirani u instrumente aktive sa ročnošću preko 180 dana	35%	50%

Stanja racija likvidnosti na dan 31. decembra 2022. godine:

NSFR - koeficijent pokriva neto stabilnih izvora finansiranja

	EUR 000	
	31.12.2022	31.12.2021
Raspoloživi stabilni izvori finansiranja	165,912	167,459
Potrebni stabilni izvori finansiranja	131,587	135,043
NSFR	126%	124%

LCR - kratkoročni koeficijent pokriva likvidnosti na 30 dana

	EUR 000	
	31.12.2022	31.12.2021
Visoko kvalitetna aktiva	41,435	36,116
Odlivi likvidnih sredstava	25,635	26,941
Prilivi likvidnih sredstava	7,398	9,626
Neto odliv likvidnih sredstava	18,237	17,315
LCR	227%	209%

(53) Operativni rizik

53.1. Definicija

Operativni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidljivih eksternih događaja. Banka identifikuje, procjenjuje i prati operativni rizik u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima, uključujući eksternalizaciju, a prije njihovog uvođenja procjenjuje operativni rizik koji može nastati njihovim uvođenjem.

53.2. Metode mjerenja i praćenja izloženosti operativnom riziku

Cilj Banke pri upravljanju operativnim rizikom jeste, pored identifikacije, i smanjenje vjerovatnoće nastanka identifikovanih potencijalnih događaja, kao i minimizacija gubitaka pri događajima po osnovu izloženosti Banke operativnom riziku.

Upravljanje operativnim rizikom (ORM) integriše prakse upravljanja rizikom u procese, sisteme i kulturu. Kao proaktivan partner višem menadžmentu, vrijednost ORM-a leži u podršci i izazovu višeg menadžmenta da uskladi sistem internih kontrola sa strategijom banke mjerenjem i ublažavanjem gubitaka usljed izloženosti riziku, doprinoseći optimalnom povratu za akcionare.

Robusni okvir upravljanja operativnim rizikom koji uključuje identifikaciju, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o operativnom riziku pruža mehanizam za diskusiju i efektivnu eskalaciju problema i vodi boljem upravljanju rizikom. Sveobuhvatno prikupljanje podataka, koje okvir podržava, omogućava analizu složenih pitanja i olakšava definisanje odgovarajućih akcija za ublažavanje rizika.

Upravljanje operativnim rizikom je kontinuirani ciklični proces koji uključuje samoprocjenu rizika i kontrole, donošenje odluka o riziku, analizu scenarija i implementaciju kontrola rizika, što rezultira prihvatanjem, ublažavanjem ili izbjegavanjem rizika.

Banka primjenjuje dva pristupa za identifikaciju i evaluaciju operativnog rizika: „reaktivni pristup“ procjene rizika na osnovu nastalog događaja i „proaktivni pristup“, putem scenariorne analize i samoprocjene rizika.

Cilj upravljanja operativnim rizikom u Banci jeste postizanje „proaktivnog pristupa“ (upravljanje rizikom) umjesto „reaktivnog pristupa“ (upravljanje gubicima).

Svi zaposleni Banke su dužni da aktivno učestvuju u identifikovanju i izvještavanju o gubicima povezanim sa operativnim rizikom. U tom smislu je uspostavljena baza podataka o gubicima za sistematsko prikupljanje podataka kroz cijelu organizaciju.

Banka koristi jednostavni metod (engl. Basic Indicator Approach - BIA) za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik.

(54) Ostali rizici

Sljedeće vrste rizika su podržane kapitalom kao “Ostali rizici”:

- reputacioni rizik,
- makroekonomski rizici,
- sistemski rizici,
- poslovni rizik/strateški rizik.

Za materijalne ostale rizike, ekonomski kapital se uzima u obzir u proračunu sposobnosti za podnošenje rizika.

Rizici životne sredine, društva i upravljanja (ESG)

ESG rizici uključuju sve rizike koji proizilaze iz potencijalnih negativnih uticaja, direktnih ili indirektnih, na životnu sredinu, ljude i zajednicu, pored onih koji proizilaze iz korporativnog upravljanja. ESG rizik može uticati na profitabilnost, reputaciju i kreditni kvalitet i može dovesti do pravnih posljedica.

Addiko banka uzima u obzir ekološke, društvene i upravljačke rizike povezane sa aktivnostima kompanija klijenata i posvećuje posebnu pažnju dubinskoj analizi pitanja održivosti u vezi sa sektorima koji se smatraju osjetljivi. Addiko ne tretira ESG rizike kao posebnu vrstu rizika, već ih integriše u postojeću klasifikaciju rizika i postojeći okvir upravljanja rizicima, kao pokretače drugih vrsta rizika (npr. kreditni rizik ili operativni rizik).

U skladu sa regulatornim očekivanjima, Addiko stavlja poseban fokus na upravljanje rizicima koji se odnose na klimu i druge rizike povezane sa životnom sredinom (C&E rizik). U ovom kontekstu Addiko razmatra i fizičke i tranzicione rizike:

- Fizički rizik se odnosi na direktan uticaj klimatskih promjena ili promjena životne sredine, koji mogu biti „akutni“ (npr. ekstremni vremenski događaji kao što su uragani, poplave i šumski požari) ili „hronični“ u slučaju progresivnih promjena, kao što su dugotrajne više temperature, toplotni talasi, suše i porast nivoa mora
- Tranzicioni rizik se odnosi na potencijalne gubitke koji nastaju zbog prilagođavanja nižim emisijama ugljenika i više ekološki održivoj ekonomiji (npr. promjene zakona i propisa, sudski sporovi zbog neuspjeha da se ublaže ili prilagode, i promjene u ponudi i potražnji za određenim robama, proizvodima i uslugama zbog promjena u ponašanju potrošača i potražnji investitora)

Addiko Banka je izvršila procjenu klimatskih i drugih rizika po životnu sredinu u dva uzastopna koraka. U prvom koraku Addiko Banka je procijenila uticaj klimatskih i ekoloških promjena na zemlje u kojima posluje, uzimajući u obzir različite scenarije za kratkoročni, srednjoročni i dugoročni rok. U drugom koraku Addiko Banka je analizirala kako će se uticaj identifikovan u prvom koraku prenijeti na Banku. Na osnovu ove analize, Banka je zaključila da posebno na njen kreditni rizik mogu uticati klimatski i drugi pokretači rizika po životnu sredinu. Iako zbog granularnosti i diversifikacije kreditnog portfolija Addiko Grupe, ne postoji neposredna materijalna prijetnja po kvalitet imovine Addiko Grupe, potencijalni uticaj na ekonomiju u oblasti poslovanja Addiko pokreće sistemski rizik kojem je Addiko izložen. U ovom kontekstu,

očigledno je da akutni i hronični klimatski i ekološki rizici već utiču na makroekonomske pokazatelje, pri čemu ozbiljnost ovog uticaja na srednji i dugi rok u velikoj mjeri zavisi od mjera koje se preduzimaju za suzbijanje klimatskih promjena. Shodno tome, Addiko je takođe uzeo u obzir uticaj tranzicionih rizika povezanih sa klimom u makroekonomskim finansijskim prognozama korišćenim za izračunavanje ispravki vrijednosti, čime je direktno uticao na rezervacije u knjigama kredita.

Banka je identifikovala industrije koje su i koje bi u budućnosti mogle biti pod uticajem klimatskih i ekoloških rizika, i postavio oprezne granice za maksimalnu izloženost ovim ograničenjima, koja se pažljivo prate.

U okviru operativnog procesa odobravanja kredita, Addiko je definisao mere za prepoznavanje potencijalnog uticaja klimatskog i ekološkog rizika na kvalitet imovine klijenata. Odgovarajuća procjena je neophodna kako bi se sprečile potencijalne finansijske, pravne ili reputacione posljedice po banku koje bi mogle nastati u slučaju da ta banka podržava finansiranje dotične kompanije.

(55) Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom, koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- Obezbjedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane Centralne banke Crne Gore, a u okviru Odluke o adekvatnosti kapitala;
- Obezbjedi adekvatan nivo kapitala po principu „nastavka poslovanja“;
- Održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se mjesečno od strane rukovodstva Banke, dok se regulatorno izvještava na kvartalnom nivou.

Centralna banka Crne Gore je Zakonom o kreditnim institucijama definisala sljedeće limite za kapital:

- Inicijalni kapital kreditne institucije od EUR 7.5 miliona,
- Koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4,5%
- Koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%
- Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%.

Dodatno, Zakonom o kreditnim institucijama su definisani i baferi kapitala, koje kreditne institucije moraju imati kako bi ispunile zahtjeve za kapitalom.

Odbor direktora Banke odobrava Strategiju upravljanja kapitalom, koja predstavlja osnovni dokument Banke za upravljanje kapitalom.

Radi održavanja odgovarajućeg nivoa i strukture raspoloživog internog kapitala koji može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, rizike kojima je Banka izložena i kojima se očekuje da može biti izložena u narednom periodu, Banka uspostavlja plan upravljanja kapitalom. Uvažavajući sve prethodno navedene elemente, Banka sprovodi kvantifikovanje planiranog kapitala.

Plan upravljanja kapitalom sadrži:

- Strateške ciljeve i vremenski period za njihovo ostvarenje;
- Način organizacije procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom;
- Postupak i procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- Način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala i

- Mjere koje bi Banka preuzela u slučaju nastanka nepredviđenih događaja koji mogu da utiču na iznos raspoloživog internog kapitala.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija („Sl.list CG” 128/20, 140/21 i 144/22) regulatorni kapital Banke se sastoje od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala.

Osnovni kapital (eng. Tier 1 capital) kreditne institucije predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala (eng. Common Equity Tier 1 capital - CET1) i dodatnog osnovnog kapitala (eng. Additional Tier 1 capital - AT1) kreditne institucije.

Redovni osnovni kapital kreditne institucije sastoji se od sljedećih stavki:

- 1) instrumenata kapitala, ako su ispunjeni uslovi propisani članom 8 ove odluke;
- 2) računa emisione premije koji se odnosi na instrumente iz tačke 1 ovog stava;
- 3) zadržane dobiti;
- 4) akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti;
- 5) ostalih rezervi;
- 6) rezervi za opšte bankarske rizike

Kreditne institucije oduzimaju od redovnog osnovnog kapitala sljedeće stavke:

- 1) gubitke tekuće poslovne godine;
- 2) nematerijalnu imovinu (aktivu), izuzev softvera čija je vrijednost oprezno (prudencijalno) utvrđena i na koju nemaju negativan uticaj sanacija, nesolventnost ili likvidacija kreditne institucije;
- 3) odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti;
- 4) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose rizikom ponderisane izloženosti korišćenjem pristupa zasnovanog na internim rejtinzima (IRB pristup), negativne iznose koji proizilaze iz obračuna iznosa očekivanih gubitaka;
- 5) imovinu penzijskog fonda pod pokroviteljstvom poslodavca u bilansu stanja kreditne institucije;
- 6) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u sopstvene instrumente redovnog osnovnog kapitala, uključujući sopstvene instrumente redovnog osnovnog kapitala za koje kreditna institucija ima stvarnu ili potencijalnu obavezu kupovine na osnovu postojeće ugovorne obaveze;
- 7) direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora, ako ti subjekti imaju sa kreditnom institucijom recipročno međusobno ulaganje za koje Centralna banka smatra da ima za cilj vještačko povećanje regulatornog kapitala kreditne institucije;
- 8) primjenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja kreditne institucije u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora, ako kreditna institucija u tim subjektima nema značajno ulaganje;
- 9) primjenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja kreditne institucije u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora, ako kreditna institucija u tim subjektima ima značajno ulaganje;
- 10) iznos stavki koje treba oduzeti od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji prelazi stavke dodatnog osnovnog kapitala kreditne institucije;
- 11) iznos izloženosti sljedećih stavki kojima se dodjeljuje ponder rizika od 1.250%, ako kreditna institucija oduzima taj iznos izloženosti od iznosa stavki redovnog osnovnog kapitala kao alternativu primjeni ponder rizika od 1.250%:
  - kvalifikovana učešća izvan finansijskog sektora;
  - pozicije sekjuritizacije
  - slobodne isporuke;
  - pozicije u korpi za koje kreditna institucija ne može da utvrdi ponder rizika prema IRB pristupu
  - izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja prema pristupu internih modela;

- 12) svi poreski troškovi povezani sa stavkama redovnog osnovnog kapitala predvidljivi u trenutku njihovog obračuna, osim ako kreditna institucija na odgovarajući način uskladi iznos stavki redovnog osnovnog kapitala u onoj mjeri u kojoj takvi poreski troškovi umanjuju iznos do kog se te stavke mogu primjenjivati za pokrivanje rizika ili gubitaka;
- 13) primjenljivi iznos nedostajućeg pokrića nekvalitetnih izloženosti ispravkama;
- 14) za minimalnu vrijednost obaveze iz člana 152 stav 2 ove odluke, bilo koji iznos za koji je sadašnja tržišna vrijednost udjela ili akcija u CIU, na kojoj se zasniva minimalna vrijednost obaveze, manja od sadašnje vrijednosti minimalne vrijednosti obaveze i za koji kreditna institucija još nije priznala smanjenje stavki redovnog osnovnog kapitala;
- 15) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva.

Stavke dodatnog osnovnog kapitala sastoje se od:

- 1) instrumenata kapitala, ako su ispunjeni uslovi iz člana 42 stav 1 ove odluke;
- 2) računa emisije premije koji se odnose na instrumente iz tačke 1 ovog stava.

(2) Instrumenti iz stava 1 tačka 1 ovog člana ne ispunjavaju uslove za stavke redovnog osnovnog kapitala ili dopunskog kapitala kreditne institucije.

Kreditna institucija oduzima od stavki dodatnog osnovnog kapitala:

- 1) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala za koje bi kreditna institucija mogla da ima obavezu kupovine na osnovu postojećih ugovornih obaveza;
- 2) direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora sa kojima kreditna institucija ima recipročna međusobna ulaganja za koja je Centralna banka ocijenila da im je cilj vještačko povećanje regulatornog kapitala kreditne institucije;
- 3) primjenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora, određen u skladu sa članom 52 ove odluke, ako kreditna institucija u tim subjektima nema značajno ulaganje;
- 4) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u instrumente dodatnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija u tim subjektima ima značajno ulaganje, isključujući pozicije proizašle iz pružanja usluge sprovođenja ponude, odnosno prodaje finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa koje drži najviše pet radnih dana;
- 5) iznos stavki koje treba oduzeti od stavki dopunskog kapitala u skladu sa članom 58 ove odluke, koji prelazi iznos stavki dopunskog kapitala kreditne institucije; i
- 6) sve poreske troškove povezane sa stavkama dodatnog osnovnog kapitala predvidljive u trenutku njihovog obračuna, osim ako kreditna institucija na odgovarajući način uskladi iznos stavki dodatnog osnovnog kapitala u onoj mjeri u kojoj takvi poreski troškovi umanjuju iznos do kog se te stavke mogu primjenjivati za pokrivanje rizika ili gubitaka.

(2) Za potrebe stava 1 tač. 1, 3 i 4 ovog člana primjenjuju se odredbe iz člana 29 st. 2 do 25 ove odluke mutatis mutandi, odnosno sa potrebnim odgovarajućim izmjenama, pri čemu se upućivanja na redovni osnovni kapital čitaju kao upućivanja na dodatni osnovni kapital.

Dodatni osnovni kapital kreditne institucije sastoji se od stavki dodatnog osnovnog kapitala nakon oduzimanja stavki iz člana 48 i primjene člana 88 ove odluke.

Stavke dopunskog kapitala sastoje se od:

- 1) instrumenata kapitala, ako su ispunjeni uslovi iz člana 55 i u obimu utvrđenom u članu 56 ove odluke;
- 2) računa emisije premije koji se odnose na instrumente iz tačke 1 ovog stava;
- 3) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa Dijelom trećim Glava II Odjeljak 2 ove odluke (standardizovani pristup), opštih ispravki vrijednosti za kreditni rizik, neumanjenih za poreske efekte, do 1,25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti izračunatih u skladu sa Dijelom trećim Glava II Odjeljak 2 ove odluke; i

- 4) za kreditne institucije koje izračunavaju iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa Dijelom trećim Glava II Odjeljak 3 ove odluke (pristup zasnovan na internim rejtingima), pozitivnih iznosa, neumanjenih za poreske efekte, koji proizilaze iz obračuna navedenog u čl. 177 i 178 ove odluke do 0,6% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti izračunatih u skladu sa Dijelom trećim Glava II Odjeljak 3 ove odluke.

Odbitne stavke od stavki dopunskog kapitala su sljedeće:

- 1) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u sopstvene instrumente dopunskog kapitala, uključujući sopstvene instrumente dopunskog kapitala za koje bi kreditna institucija mogla da ima obavezu kupovine na osnovu postojećih ugovornih obaveza;
- 2) direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora sa kojima kreditna institucija ima recipročna međusobna ulaganja za koja Centralna banka ocjenjuje da im je cilj da vještački povećaju regulatorni kapital kreditne institucije;
- 3) primjenljivi iznos, određen u skladu sa članom 62 ove odluke, direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija u tim subjektima nema značajno ulaganje;
- 4) direktna, indirektna i sintetička ulaganja kreditne institucije u instrumente dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija u tim subjektima ima značajno ulaganje, isključujući pozicije proizašle iz pružanja usluge sprovođenja ponude, odnosno prodaje finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa koje drži najviše pet radnih dana;
- 5) iznos stavki koje treba oduzeti od stavki kvalifikovanih obaveza u skladu sa članom 69 ove odluke, koji prelazi iznos kvalifikovanih obaveza kreditne institucije.

U vezi obračuna rizikom ponderisane aktive i vanbilansnih stavki za potrebe kapitala za kreditni rizik, rizična bilansna i vanbilansna aktiva se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive, a na osnovu Odluke o adekvatnosti kapitala banaka.

Dopunski kapital (eng. Tier 2 capital) kreditne institucije sastoji se od stavki dopunskog kapitala kreditne institucije nakon odbitnih stavki iz člana 58 i primjene člana 88 ove odluke.

Banka izračunava potrebni kapital za tržišne rizike u skladu sa propisanim regulativom. Potrebni kapital za tržišne rizike predstavlja zbir potrebnog kapitala za:

- pozicijski rizik, koji obuhvata cjenovni rizik i rizik kamatne stope;
- devizni rizik, i
- rizik poravnanja i rizik druge ugovorne strane.

Osim kreditnog, tržišnog, operativnog, Banka mjeri, prati i limitira rizik kamatne stope iz bankarske knjige i rizik likvidnosti. Preuzimanje, mjerenje, praćenje, limitiranje, kontrola i korektivne akcije su propisane sljedećim dokumentima: Politika upravljanja rizikom likvidnosti, Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama, Poslovnik rada Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom, Politika upravljanja tržišnim rizikom, odgovarajuće procedure i radna uputstva u pojedinačnim sektorima i odjeljenjima.

Banka je identifikovala i rizik usklađenosti, koji se prati na način kako je definisano u Politici koja uređuje kontrolu usklađenosti poslovanja.

U Banci je implementiran proces interne procjene adekvatnosti kapitala, kojim se u prvom redu utvrđuje rizični profil Banke, raspoloživi interni kapital za pokriće potreba za kapitalom, kao i visina internog kapitala potrebnog za pokriće materijalnih rizika za koje je primjenjiv kvantitativni ili kvalitativni pristup obračuna. Osim rizika tzv. prvog stuba koji su uzeti u obzir prilikom regulatornog obračuna potrebnog kapitala, ovim procesom se procjenjuju i kamatni rizik iz bankarske knjige, rizik koncentracije, rizik likvidnosti kao i ostali rizici.

Definisana su četiri metoda za obračun potrebnog internog kapitala za pokriće rizika:

- Regulatorni metod (jednostavni ili standardni);
- Ostali kvantitativni metodi koji predstavljaju dobru bankarsku praksu (VaR modeli, scenario analize, itd);
- Ostali kvalitativni metodi (tj. ekspertski stavovi zaposlenih i menadžmenta), i
- Rizik se ne mjeri iznosom potrebnog internog kapitala (bez obzira na materijalnost ne može biti izražen kao zahtjev za kapitalom).

Metodologija obračuna potrebnog kapitala je određena za sve materijalne tipove rizika:

- Tržišni rizik - ostali kvantitativni metodi (VaR);
- Kreditni rizik - ostali kvantitativni metodi. Banka primjenjuje jednofaktorski model aktive u okviru konteksta Basel II odredbi.;
- Operativni rizik - jednostavni metod propisan regulativom Centralne banke Crne Gore;
- Rizik likvidnosti - kvantitativni metod - VaR;
- Ostali rizici (strateški, reputacioni, poslovni, rizik kapitala) - Banka alocira 5% od minimalnog regulatornog zahtjeva za kapitalom u istom izvještajnom periodu.

U okviru Odluke o dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala Banaka („Sl. list CG”, br.38/11, 55/12 i 82/17) definisan je način na koji se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva Banke u toku tranzicionog perioda zbog prelaska na vrednovanje stavki primjenom MSFI 9. Smjernice dozvoljavaju jedan od dva pristupa priznavanja uticaja primjene MSFI 9 na regulatorni kapital:

- Priznavanje punog uticaja tokom petogodišnjeg perioda; ili
- Priznavanje punog uticaja na dan usvajanja

Prema Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija („Sl. list Crne Gore“ br. 140/21), Kreditna institucija može u 2022. Godini u redovni osnovni kapital uključiti 25% iznosa negativnog efekta prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđenog u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Službeni list CG“, br. 38/11, 55/12 i 82/17).

Banka se odlučila za prvi pristup. Kao posljedica te odluke, uticaj na kapital tokom 2021. godine je iznosio EUR 1,7 miliona. U slučaju da je Banka odlučila da prikaže puni uticaj u 2018. godini došlo bi do smanjenja osnovnog akcijskog kapitala i ukupnog kapitala od EUR 3,38 miliona.

Godina	Ublaživanje negativnog uticaja primjene MSFI 9	Priznati uticaj po godinama
2018	-169	5%
2019	-507	15%
2020	-1,015	30%
2021	-1,692	50%
2022	-2,537	75%
2023	-3,383	100%

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je na dan 31. decembra 2022. godine obavezna da održava minimalni stepen adekvatnosti kapitala na nivou od 10,13% koji se sastoji od minimalnog koeficijenta adekvatnosti od 8% i kombinovanog bafera od 2,13% (bafer za očuvanje kapitala 0,635% i bafer za strukturni sistemski rizik 1,5%) Iznos bafera za očuvanje kapitala je propisan Zakonom o kreditnim institucijama, dok je iznos bafera za strukturni sistemski rizik propisan Odlukom o primjeni bafera za strukturni sistemski rizik („Sl. list Crne Gore“ br. 139/21)

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o kreditnim institucijama i propisima Centralne banke Crne Gore.

Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET 1) kao i koeficijent osnovnog kapitala (TIER 1) na dan 31. decembra 2022. godine iznosili su 16,18% dok je koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala iznosio 18,99% (na dan 31. decembra 2021. godine: 17,68%).

Pregled potrebnih rezervi (pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke) prema klasifikaciji aktive je data u tabeli:

Klasifikacija	EUR 000		
	Regulatorne rezerve	Ispravka vrijednosti	Potrebne rezerve
A	894	3,400	153
B	489	746	167
C	2,788	6,948	152
D	1,567	909	720
E	2,327	2,078	249
Ukupno 31.12.2022	8,064	14,081	1,440

(56) Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva, odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa pravičnom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i pravične (fer) vrijednosti.

MSFI 13 zahtijeva objelodanjivanje mjerenja fer vrijednosti prema sljedećim hijerarhijskim nivoima:

- Kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze (nivo 1);
- Informacije, osim kotiranih cijena uključenih u nivo 1, koje su zasnovane na dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. cijene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cijena) (nivo 2);
- Informacije o sredstvu ili obavezi koje nijesu zasnovane na dostupnim tržišnim podacima (nivo 3).

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrijednosti kojima se trguje i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa stanja.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se različitim tehnikama procjene. Banka primjenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Te metode uključuju kotirane tržišne cijene ili kotirane cijene za slične instrumente, te procijenjene diskontovane vrijednosti novčanih tokova.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Kako je objelodanjeno u Napomeni 4, po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

56.1. Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

EUR 000

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	39,860	0	39,860	39,860
Kredit i potraživanja od banaka	0	0	5,664	5,664	5,664
Kredit i potraživanja od klijenata	0	170,715	0	170,715	170,715
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	0	1,881	0	1,881	1,881
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	0	0	310	310	310
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	300	300	300
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	18	18	18
Ukupna sredstva 31.12.2021	0	212,456	6,292	218,748	218,748
Depoziti banaka	0	0	0	0	0
Depoziti klijenata	0	173,538	0	173,538	163,518
Pozajmljena sredstva od Banaka	0	0	0	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	11,767	0	11,767	11,767
Ostale obaveze	0	0	4,335	4,335	4,335
Subordinisani dug	0	7,770	0	7,770	5,502
Ukupne obaveze 31.12.2022	0	193,075	4,335	197,410	185,122

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje njihove fer vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrdiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene.

EUR 000

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	36,116	0	36,116	36,116
Kredit i potraživanja od banaka	0	0	8,087	8,087	8,087
Kredit i potraživanja od klijenata	0	185,971	0	185,971	162,200
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	0	0	-	0	0
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	0	0	296	296	296
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	5	5	5
Ukupna sredstva 31.12.2021	0	222,087	8,388	230,475	206,704
Depoziti banaka	0	0	0	0	0
Depoziti klijenata	0	142,418	0	142,418	162,625
Pozajmljena sredstva od Banaka	0	0	0	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	14,355	0	14,355	14,282
Ostale obaveze	0	0	3,525	3,525	3,525
Subordinisani dug	0	9,046	0	9,046	5,502
Ukupne obaveze 31.12.2021	0	165,819	3,525	169,344	185,934

(57) Događaji nakon datuma izvještavanja

Banka nije identifikovala značajne događaje nakon datuma bilansa, koji bi zahtijevali dodatno objelodanjivanje.

Nema pomaka naprijed
bez osvrtnja na prethodno

Izvještaj Upravnog odbora 2022

Addiko Bank

OBRAĆANJE GLAVNOG IZVRŠNOG DIREKTORA

Poštovane kolege, partneri, klijenti i akcionari,

S neto profitom od 3,9 miliona eura Addiko Bank AD Podgorica ostvarila je najbolji rezultat u svojoj istoriji. Godinu 2022. obilježili su s jedne strane solidan ekonomski oporavak, podržan programom poreske reforme uvedene u januaru i dobrom turističkom sezonom. Istovremeno, geopolitička kriza izazvana ruskom invazijom na Ukrajinu i politička nestabilnost u Crnoj Gori poništile su pozitivne trendove i nanijele udarac ambiciji Crne Gore da ubrza potrebne ekonomske reforme, te dodatno odgodile proces pristupanja EU. Uz to, stopa inflacije od 17% na godišnjem nivou je pogoršala već izazovnu situaciju.

Naši ključni finansijski pokazatelji i pokazatelji rizika ponovo potvrđuju snažne operativne performanse Banke, zasnovane na solidnoj i rastućoj bazi klijenata. Zajedno sa novim bankarskim pristupom, inovativnim proizvodima i opreznim pristupom upravljanju rizicima, Banka je dodatno ojačala već jaku kapitalnu poziciju, sa koeficijentom adekvatnosti kapitala znatno iznad zakonskog minimuma.

Finansijski rezultati u 2022. potvrđuju dosadašnju uspješnu transformaciju i naš fokus na jačanje naše pozicije kao specijaliste za potrošačko kreditiranje i poslovanje s malim i srednjim preduzećima u crnogorskom bankarskom sektoru. U Addiko banci živimo i radimo jasno, jednostavno i direktno bankarstvo od 2016. Od tada do danas postali smo specijalizovana banka za kreditiranje potrošača i finansiranje malih i srednjih preduzeća, ali to putovanje i dalje traje, jer konstantno radimo na tome da dodatno poboljšamo naše usluge i korisničko iskustvo.

Ovu godinu obilježilo je repositioniranje Banke i predstavljanje novog imidža i marketinškog pristupa u liku netipičnog bankara Oskara! Sa njegovim dolaskom ušli smo u finalnu fazu transformacije u specijalističku banku u kojoj stremimo ka tome da budemo banka za sve one koji trebaju dodatni finansijski podsticaj u bilo kojoj životnoj situaciji.

Ono što želimo i na čemu predano svi radimo je da postanemo zaista „Najbolji izbor za brze kredite” na tržištu, odnosno, da učinimo život jednostavnijim, da pomognemo u nepredviđenim situacijama, te da omogućimo ostvarenje želja i potreba klijenata bilo kad i bilo gdje.

Naša snaga i samopouzdanje da ćemo u tome i uspjeti leže u činjenici da smo okupili i zajedno razvili tim koji je sposoban, pouzdan, agiln i koji dijeli iste vrijednosti, prije svega kulturu zajedništva, društvene odgovornosti, otvorenu komunikaciju i povjerenje. Kao uzoran poslodavac činimo sve kako bi se naši zaposleni na svom radnom mjestu osjećali zadovoljno i ispunjeno, jer svaki pojedinačni doprinos je važan i dio je naše priče o uspjehu. Upravo zbog društveno-odgovornog pristupa i posvećenosti kulturi zajedništva i brige o zaposlenima, naš imidž uzornog poslodavca jačamo iz godine u godinu.

Godina 2023. će biti podjednako izazovna i još nepredvidljivija nego ova, ali sa pravim stavom i voljom ponovo ćemo biti uspješni i štititi jaku poziciju koju imamo. Ono što je ključno za naš optimizam i samopouzdanje po pitanju ostvarenja dobrih rezultata u 2023. je naša svijest o sopstvenim kapacitetima, usredsređenost na zadatke, kao i to da se možemo osloniti jedni na druge i međusobno se podržavati u svakodnevnom radu.

U ime Upravnog odbora Addiko banke AD Podgorica, želim da se zahvalim svim našim klijentima, pružiocima usluga i poslovnim partnerima na dobroj saradnji i povjerenju u našu organizaciju, kao i zaposlenima na naporima koje ulažu svakodnevno da zajedno unapređujemo poslovanje, osiguramo održivost organizacije i stvaramo bolji poslovni ambijent.

S poštovanjem,
Christoph Schön, predsjednik Upravnog odbora

ČLANOVI UPRAVE BANKE

Christoph Schön, predsjednik Upravnog odbora, nadležan za opšte poslove i poslove podrške poslovanju

Odgovoran za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Odjeljenje za računovodstvo i izvještavanje
- Služba za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
- Služba interne revizije
- Sektor za korporativno upravljanje
- Odjeljenje za upravljanje ljudskim resursima i korporativne komunikacije, upravljanje projektima i procesima
- Sektor za informacione tehnologije i digitalizaciju
- Odjeljenje za upravljanje nabavkom i imovinom

Miloš Miketić, član Upravnog odbora, nadležan za komercijalne poslove i operacije

Odgovoran za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Sektor prodaje proizvoda na malo
- Odjeljenje za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslova zastupanja u osiguranju
- Odjeljenje za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima
- Sektor operacija
- Ekspertska funkcija za marketing

Biljana Vujović, članica Upravnog odbora, nadležna za poslove upravljanja rizicima

Odgovorna za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Sektor za upravljanje kreditnim rizikom i nekvalitetnom aktivom

Izveštaj Upravnog odbora na 31. decembar 2022. godine

OBRAĆANJE GLAVNOG IZVRŠNOG DIREKTORA	2
ČLANOVI UPRAVE BANKE	3
Izveštaj Uprave na 31. decembar 2022. godine	4
(1) Opšte informacije	5
(2) Poslovni aspekti	5
(3) Retail prodajna mreža.....	6
(4) Finansijski razvoj banke	7
(5) Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja	11
(6) Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure	14
(7) Korporativno upravljanje	14
(8) Upravljanje rizicima.....	18
(9) Upravljanje kapitalom	19
(10) Finansijski instrumenti.....	21
(11) Predviđanja za 2022. Godinu	21

Izjava o odgovornosti:

Određene izjave u ovom izvještaju mogu biti izjave o budućim očekivanjima i druge izjave koje se odnose na budućnost koje se temelje na trenutnom stanovištu i pretpostavkama menadžmenta i uključuju poznate i nepoznate rizike i neizvjesnosti koje bi mogle uzrokovati da se stvarni rezultati, učinak ili događaji materijalno razlikuju od one izražene ili implicirane u takvim izjavama.

Stvarni rezultati mogu se značajno razlikovati od predviđenih rezultata, a informacije o prošlim rezultatima ne dopuštaju donošenje pouzdanih zaključaka o budućim rezultatima. Izjave koje se odnose na budućnost temeljene na trenutnom stanovištu i pretpostavkama menadžmenta mogu uključivati rizike i neizvjesnosti koje bi mogle uzrokovati materijalno odstupanje od ovdje sadržane izjave.

Ovo je prevedena verzija izvještaja. Samo je crnogorska verzija autentična.

Addiko Bank AD Podgorica neće biti odgovorna iz bilo kojeg razloga za bilo kakvu štetu, gubitak, trošak ili izdatak bilo koje vrste koji proizlazi direktno i/ili indirektno iz ili na temelju bilo koje upotrebe ovog izvještaja ili njegovog sadržaja ili na drugi način proizlaze u vezi s ovim dokumentom.

Ovaj izvještaj ne predstavlja preporuku ili poziv ili ponudu za ulaganje ili bilo kakav drugi savjet ili bilo kakvo nagovaranje na učestvovanje u bilo kojem poslu i niko se ne smije oslanjati na ove materijale u vezi s bilo kojom ugovornom ili drugom obavezom, i tako dalje.

Svi podaci prikazani su na nivou Addiko Bank AD Podgorica (u cijelom dokumentu naziva se Addiko banka ili Banka), osim ako nije drugačije navedeno. Tablice u ovom izvještaju mogu sadržavati razlike u zaokruživanju.

(1) Opšte informacije

57.1. O Banci

Addiko Bank AD Podgorica, Podgorica, Bul. Džordža Vašingtona 98, PIB O2454190 (dalje u tekstu: Banka) je kreditna institucija koja je dobila licencu Centralne banke Crne Gore (dalje u tekstu: CBCG) za rad u Crnoj Gori broj licence 0101-377/17-6, upisana je u Centralni registar privrednih subjekata pod registarskim brojem subjekta: 4-0215615 čime je stekla svojstvo pravnog lica i ovlaštena je za obavljanje bankarskih poslova shodno Zakonu o bankama.

Banka je članica Addiko Grupe, međunarodne grupe kreditnih institucija koja se sastoji od matične banke Addiko Bank AG sa sjedištem u Beču i podružnica koje su registrovane, licencirane i posluju u pet zemalja centralne i istočne Evrope: Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina (gdje posluje preko dvije banke), Srbija i Crna Gora.

Osnovni kapital Addiko Bank AD Podgorica je u 100% vlasništvu Addiko Bank AG Wipplingerstraße 34/4, OIB: 51364807807, čije su akcije uvrštene u trgovanje na Bečkoj berzi.

Na osnovu svoje strategije, Addiko banka se repositionirala u specijalizovanu banku za poslovanje sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima (MSP), kao i usluga plaćanja (oblasti koje su u fokusu) nudeći neobezbjedene kredite za fizička lica i kredite za obrtni kapital za svoje MSP klijente. Ove osnovne aktivnosti se uglavnom finansiraju iz depozita stanovništva. Portfolio stambenih kredita, javnih i velikih korporativnih kredita (oblasti koje nisu u fokusu) postepeno su se smanjivali tokom vremena, obezbjeđujući likvidnost i kapital za rast kreditiranja stanovništva i malih i srednjih preduzeća.

Addiko banka svojim klijentima pruža savremeno korisničko iskustvo u skladu sa svojom strategijom. Bankarski proizvodi i usluge su standardizovani, naročito u segmentu stanovništva i malih i srednjih preduzeća, u cilju poboljšanja efikasnosti, upravljanja rizicima i održavanja kvaliteta aktive. Ovaj specijalistički pristup kontinuirano se unapređuje, kako bi reagovao na potrebe kupaca i tržišno okruženje.

1.1. Informacije o registraciji

Shodno dozvoli za rad izdatoj od strane Centralne banke Crne Gore, Banka može da obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično za svoj račun.

Pored navedenog, Banka može da obavlja i druge bankarske poslove, odnosno:

- Izdaje garancije i preuzima druge obaveze;
- Kupuje i naplaćuje potraživanja;
- Izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove);
- Vršiti platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- Trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta: stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove, valutnim i kamatnim instrumentima;
- Prikuplja podatke, izrađuje analize i daje informacije i savjete o kreditnoj sposobnosti preduzeća i preduzetnika;
- Vršiti depo poslove;
- Vršiti usluge čuvanja u sefovima.

(2) Poslovni aspekti

2.1. Ekonomski ambijent

Vojni sukob Rusije i Ukrajine, koji je započeo u februaru, pogodio je čitav svijet, te time uticao i na regionalno tržište na kojem Banka posluje.

Banka nema materijalno ograničenu direktnu i indirektnu izloženost Rusiji i Ukrajini. Ipak, ne mogu se isključiti direktne posljedice kao što su nestabilnost finansijskog tržišta ili uticaj sankcija na neke od klijenata Banke.

Tokom 2022. godine inflacija je ubrzano rasla, pa je na kraju godine dostigla nivo iznad 17%, prije svega kao posljedica viših cijena hrane i energenata. Takođe, dolazi do rasta cijena zakupnina kao posljedica privremenih prebivališta građana Rusije i Ukrajine, što sa druge strane utiče na povećanu privatnu potrošnju i dotok novca.

Zabilježen je rast BDP-a, prije svega zahvaljujući rastu privatne potrošnje i oporavku turizma. Rast potrošnje je posljedica poreskih reformi koje su pozitivno uticale na BDP, ali negativno na stabilnost budžeta. Iako je zabilježen oporavak turizma isti nije dostigao nivo prije COVID-19 pandemije. Cijena zaduživanja raste i pristup Crne Gore kapitalnim tržištima može biti smanjena na neko vrijeme.

2.2. Repozicioniranje Addiko brenda

Addiko sprovodi proces transformacije sa jasnom vizijom da raste i proširi svoju finansijsku platformu u veći ekosistem, gdje klijenti pronalaze jednostavna i brza kreditna rješenja za sve svoje životne potrebe. U tom cilju, usklađena je strategija Addiko banke da bude specijalista u bankarstvu sa svrhom i obećanjem brenda.

Addiko repozicioniranje brenda uvedeno je na svih šest tržišta u maju 2022. kroz više-kanalnu marketinšku kampanju uz podršku medijskih i PR aktivnosti.

Novo-definisana svrha Addika je: „Olakšati život klijentima, pomoći im u nepredvidivim situacijama i pomoći im da dobiju stvari koje žele”. Ova jednostavna rečenica će biti vodilja, posebno u aktivnostima transformacije. Na osnovu toga, novo obećanje brenda glasiće: „Kao stručnjaci za kreditiranje građana i malih i srednjih preduzeća, zalažemo se za brzinu i fleksibilnost i obećavamo da ćemo biti tu za vas u svim situacijama kad god i gdje god vam zatreba dodatni podsticaj”. Kada se primijeni u svakodnevnom životu, to znači da banka želi da bude blizu klijenata i da ih podrži kada im zatreba kredit, bilo da se radi o kupovini novog kućnog aparata ili bicikla za svoju djecu.

Novi predstavnik brenda, Oskar, zamjenjuje prethodni simbol trougla. Od maja 2022, Oskar je nosilac poruka za Addiko, kako spolja, potencijalnim i postojećim kupcima, tako i interno zaposlenima kako bi se pojačao fokus na klijente. Oskar se obraća na odgovarajućem lokalnom jeziku na svakom tržištu i nastaviće da biti vidljiv na svim medijskim kanalima kao što su TV, bilbordi, društvene mreže, digitalno oglašavanje i mobilni uređaji na svim Addiko tržištima u 2022.

Oskar se obraća postojećim klijentima porukom kako Addiko obećava da će isporučiti gotovinu na brz i jednostavan način kadgod i gdje god kupcima treba dodatni podsticaj i biće njihov šampion. Nove i potencijalne klijente Oskar poziva da isprobaju Addiko i poručuje da je banka tu da služi mlađoj zaposlenoj populaciji, penzionerima, preduzetnicima i naprednim digitalnim korisnicima.

(3) Retail prodajna mreža

U skladu sa svojim strateškim opredjeljenjem da predvodi digitalnu transformaciju, Banka je 2022. primijenjivala moderan koncept organizacije načina poslovanja u Addiko mreži sa ciljem da postigne još bolje prodajne rezultate, izvrsnost u pružanju bankarskih usluga i omogući bolju dostupnost usluga klijentima širom Crne Gore.

Posebna pažnja je posvećena kreiranju i razvoju Partnership kanala u okviru kojeg je formirana baza od 29 partnera iz različitih industrija/djelatnosti, sa daljim ciljem povećanja baze klijenata i prihoda iz ovog kanala. Pokrenut je i projekat Kreditnih posrednika, čija se realizacija i GO LIVE očekuju u H1 2023.

Na kraju 2022. godine, Addiko retail mreža posluje kroz filijale/ekspoziture na sljedećim lokacijama:

Filijala Podgorica - Bulevar Svetog Petra Cetinskog 37
Ekspozitura Podgorica I - Bul. Save Kovačevića 74 (Mall of Montenegro)

Ekspozitura Podgorica II - Blaža Jovanovića 8 (TC „Bazar”)

Filijala Bar - Maršala Tita br. 3

Ekspozitura Budva - Ul. 22. novembra 2A

Filijala Kotor - Partizanski put 570, Tabačina

Ekspozitura Herceg Novi - Njegoševa 20

Šalter Sutorina - Sutorina bb (HDL Novi Mall)

Kreditna Express poslovnica - HDL Radanovići

Ekspozitura Nikšić - Trg slobode 29

Ekspozitura Bijelo Polje - Ul. Tršova bb

Ekspozitura Pljevlja - Trg Đorđa Peruničića

(4) Finansijski razvoj banke

4.1. Bilans stanja

		EUR 000		
	Napomene	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	(8, 31)	39,860	36,116	30,785
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		169,618	170,583	173,148
Kreditni i potraživanja od banaka	(9, 32)	5,662	8,087	4,014
Kreditni i potraživanja od klijenata	(9, 33)	161,765	162,200	168,858
Hartije od vrijednosti		1,881	0	0
Ostala finansijska sredstva	(34)	310	296	276
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		300	0	0
Hartije od vrijednosti		300	0	0
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje		0	0	0
Ostala finansijska sredstva		18	5	24
Nekretnine, postrojenja i oprema	(10, 35, 36)	1,631	1,609	1,410
Nematerijalna sredstva	(10, 37)	2,397	2,327	2,281
Tekuća poreska sredstva	(38)	1,598	1,597	1,597
Odložena poreska sredstva		29	0	0
Ostala sredstva	(39.1)	3,090	2,699	2,223
UKUPNA SREDSTVA		218,541	214,936	211,468
OBAVEZE				
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		175,285	176,907	173,686
Depoziti klijenata	(40)	163,518	162,625	156,932
Kreditni banaka i centralnih banaka	(12, 41.1)	0	0	3,503
Kreditni klijenata koji nijesu banke	(12, 41.2)	11,767	14,282	13,251
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja		32	36	49
Ostale finansijske obaveze		32	36	49
Rezerve	(8, 13, 42)	1,102	876	1,151
Tekuće poreske obaveze		315	0	0
Ostale obaveze	(43)	4,335	3,525	3,346
Subordinisani dugovi	(44)	5,502	5,502	5,502
UKUPNE OBAVEZE		186,571	186,846	183,734
KAPITAL				
Akcijski kapital	(15, 45.1)	27,661	27,661	125,100
Dobitak iz prethodnih godina		356	0	-100,564
Dobit tekuće godine		3,879	356	3,125
Ostale rezerve	(45.2)	74	74	74
Ukupan kapital		31,970	28,091	27,735
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		218,541	214,937	211,469
VANBILANSNA EVIDENCIJA	(16, 46)	333,641	332,918	334,490

4.2. Analiza bilansa stanja

Bilans stanja Banke pokazuje jednostavnu i solidnu strukturu aktive - skoro 75% ukupne aktive čine neto krediti i veći dio njih je već u oblasti koja je u fokusu (neobezbjedeđeni krediti fizičkim licima i krediti malim i srednjim preduzećima). Banka je nastavila da mijenja strukturu poslovanja od niskoprofitabilnih proizvoda, kao što su stambeni krediti i javno finansiranje, ka visokoprofitabilnim proizvodima namijenjenih stanovništvu i malim i srednjim preduzećima. To se odražava povećanim udjelom ova dva segmenta od 90% ukupnih bruto kvalitetnih kredita (na kraju 2021: 85%)

Ukupna aktiva Banke se povećala i iznosi 218.5 miliona EUR (2021: 214.9 miliona EUR).

Istovremeno, gotovinske rezerve su porasle na 39.9 miliona EUR (2021:36.1 miliona EUR) što odražava snažnu likvidonosnu poziciju Banke.

Ukupni krediti i potraživanja od kreditnih institucija (neto) zabilježili su pad u iznosu od 2.4 miliona EUR, tj. na 5.7 miliona EUR (2021: 8.1 miliona EUR).

Kredit i potraživanja od klijenata (neto) smanjena su za 0.4 miliona EUR, tj. na 161.8 miliona EUR (2021: 162.2 miliona EUR). Do promjene je uglavnom došlo u segmentima koji nisu u fokusu (stambeni krediti, velika i javna preduzeća), koji su se smanjili za 7.8 miliona EUR - sa 25.7 miliona u 2021. godini na 17.9 miliona EUR u 2022. godini. Ovo smanjenje je nadoknađeno novim isplatama u dijelu potrošačkih kredita (neto rast potrošačkih kredita iznosio je 8.7 miliona EUR). Tokom 2022. godine došlo je do investiranja u hartije od vrijednosti u iznosu od 2 miliona EUR i ista se odnose na obveznice države Crne Gore.

Zakonom o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija definisano je da kao jedna od podsticajnih mjera može biti umanjeње poreza na dobit pravnih lica, ukoliko pravno lice izvrši ulaganje u startup-ove u visini

maksimalno 0.3 miliona EUR za tri godine. Banka je iskoristila datu mjeru i investirala 0.3 miliona EUR u jedno pravno lice, tako da je došlo do rasta finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Materijalna sredstva su ostala na skoro istom nivou kao i prošle godine i ista iznose 1.6 miliona EUR, dok su istovremeno nematerijalna sredstva neznatno povećana i sada su dostigla nivo od 2.4 miliona EUR (2021: 2.3 miliona EUR).

Poreska sredstva su ostala na istom nivou i iznose 1.6 miliona EUR (2021: 1.6 miliona EUR).

Ostala aktiva uvećana je na 3.1 miliona EUR (2021: 2.7 miliona EUR).

Na strani pasive, finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku uvećane su na 175.3 miliona EUR (2021: 176.9 milion EUR):

- Depoziti klijenata porasli su na 163.5 miliona EUR (2021: 162.6 miliona EUR) što pokazuje stabilnu depozitnu bazu koja je još jedna od prednosti Banke.
- Depoziti ostalih klijenata su se smanjili na 11.8 miliona EUR (2021: 14.3 miliona EUR) kao posljedica redovnih otplata pozajmica po osnovu kojih su dati krediti u saradnji sa Investiciono-razvojjim fondom.

Rezerve su povećane na 1.1 miliona EUR (2021: 0.9 miliona EUR).

Ostala pasiva bilježi povećanje na 4.3 miliona EUR (2021: 3.5 miliona EUR), a obuhvata vremenska razgraničenja za usluge koje su pružene ali još uvijek nisu fakturisane, kao i obaveze za avanse primljene od klijenata.

Kapital je uvećan na 32.0 miliona EUR (2021: 28.1 miliona EUR) uslijed ostvarene dobiti nakon oporezivanja iz tekuće godine.

4.3. Bilans uspjeha

		EUR 000	
		01.01. -	01.01. -
	Napomene	31.12.2022	31.12.2021
Prihodi od kamata i slični prihodi	(5, 18.1)	12,655	12,580
Rashodi od kamata i slični rashodi	(5, 18.2)	-1,813	-2,079
Neto prihodi od kamata		10,842	10,501
Prihodi od naknada i provizija	(5, 19.1)	3,904	3,216
Rashodi naknada i provizija	(5, 19.2)	-2,106	-1,952
Neto prihodi od naknada i provizija		1,798	1,264
Neto dobiti / gubici od kursnih razlika	(6, 20)	290	230
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	(21)	-46	-84
Ostali prihodi	(22)	354	692
Troškovi zaposlenih	(13, 23)	-4,818	-4,311
Troškovi amortizacije	(10, 24)	-926	-1,040
Opšti administrativni troškovi	(25)	-4,409	-4,084
Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	(26)	-109	-44
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjedjenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(9, 27)	1,341	-2,273
Troškovi rezervisanja	(28)	-110	-175
Ostali rashodi	(29)	-42	-320
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		4,165	356
Porez na dobit	(7, 30)	286	0
NETO PROFIT		3,879	356

4.4. Analiza bilansa uspjeha

Banka uprkos makroekonomskim šokovima ostvaruje pozitivan rezultat uz proaktivno upravljanje rizicima, kako bi se na vrijeme identifikovali i uračunali svi potencijalni efekti povećanog kreditnog rizika na rezultat. Banka je na kraju 2022. godine ostvarila profit poslije oporezivanja u iznosu od 3.9 miliona EUR (2021: 0.4 miliona EUR).

U odnosu na 2021. godinu, kada je iznosio 10.5 miliona EUR, neto kamatni prihod se u 2022. godini povećao za 0.3 miliona EUR, odnosno 3.2% te iznosi 10.8 miliona EUR. Ovakav rast je posljedica snažnog rasta u dijelu potrošačkih kredita kao i nižim kamatnim rashodima na depozite. Na rast prihoda od kamata (0.6% ili 0.1 miliona EUR) pozitivno je uticao rast portfolija u dijelu potrošačkih kredita koji su u potpunosti kompenzovali planirani pad portfolija u segmentima koji nisu u fokusu. Osim toga, rast prihoda od kamata odražava i prinose u hartijama od vrijednosti. Pozitivan uticaj na neto kamatni prihod imali su i niži kamatni rashodi u iznosu od 0.3 miliona EUR, sa -2.1 miliona EUR u 2021. godinu na -1.8 miliona EUR u 2022. godini.

Glavni uzrok nižih rashoda od kamata je uslovljen prelaskom s oročenih depozita sa višim prinosom na depozite po viđenju sa nižim prinosom. Slijedom toga, neto kamatna marža bilježi blagi rast sa 4.93% u 2021. godini na 5.00% u 2022. godini.

Neto prihodi od naknada i provizija porasli su na 1.8 miliona EUR (2021: 1.3 miliona EUR) kao posljedica rasta prihoda od naknada i provizija na 3.9 miliona EUR, koji je u 2021. godini iznosio 3.2 miliona EUR, dok troškovi naknada i provizija također pokazuju rast ali u manjem iznosu i iznosili su -2.1 miliona EUR, dok su u 2021. godini iznosili -2.0 miliona EUR. Povećanje neto prihoda od naknada i provizija uslovljeno je povećanim poslovnim aktivnostima u segmentu fizičkih lica, posebno u dijelu kartičarstva zahvaljujući rastu broja kartičnih transakcija kao i broja klijenata.

Neto prihod od kursnih razlika bio je pozitivan i pokazuje rast u odnosu na 2021. godinu u iznosu od 26% i iznosi 0.29 miliona EUR (2021: 0.23 miliona EUR).

Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata su iznosili -0.11 miliona EUR (2020: -0,04 miliona EUR). Proknjiženi gubitak od modifikacija posljedica je usvajanja Programa aktivnosti u cilju zaštite klijenata koji imaju kredite u EUR sa varijabilnom kamatnom stopom. Naime, Banka je u situaciji značajnih promjena EURIBOR-a, odgovornim pristupom prema klijentima odlučila da ponudi fiksiranje EURIBOR-a na vrijednost koja je bila na kraju kvartala i

da tu vrijednost zaključa na period od naredne dvije godine.

Ostali neto prihodi (koji predstavljaju zbir ostalih poslovnih prihoda i ostalih poslovnih rashoda) iznose 0.3 miliona EUR (2021: 0.4 miliona EUR).

Poslovni rashodi su u 2022. godini rastu do iznosa od 10.2 miliona EUR (2021: -9.4 miliona EUR), uglavnom vođeni većim troškovima za zaposlene. Troškovi zaposlenih porasli su za -0.5 miliona EUR i na kraju 2022. godine iznose -4.8 miliona EUR (2021: -4.3 miliona EUR). Ovaj rast uslovljen je jednim dijelom jednokratnom isplatom uslijed promjene u strukturi Upravnog Odbora. Navedena isplata nije dio redovne strukture zarada te se ne očekuje da će se ponoviti u budućnosti. Takođe, na pomenuto povećanje uticao je i program podrške zaposlenima u cilju ublažavanja efekata inflacije, kao i povećani troškovi podsticaja zaposlenima uslijed boljih ispunjenja ciljeva u odnosu na prošlu godinu. Ostali administrativni troškovi također rastu, najvećim dijelom zbog većih troškova osiguranja, kao i povećanih troškova reklamiranja u vezi repositioniranja Brenda, ali i kao rezultat inflacije i posljedično većih troškova. Troškovi amortizacije su niži nego prethodne godine i sada iznose -0.9 miliona EUR (2021: -1.0 milion EUR) uglavnom kao posljedica ažuriranja računovodstvenih politika kao i otpisa sredstava koja se više ne koriste.

Troškovi rezervisanja pokazuju pad na -0.11 miliona EUR (2021: -0.17 miliona EUR).

U toku 2022. godine knjiženo je oslobađanje rezervacija u iznosu od 1.3 miliona EUR (2021: -2.3 miliona EUR). Oporavak ekonomije nakon pandemije koronavirusa, kao i značajan uticaj programa "Evropa sad", uticao je na povoljniji razvoj portfolija u odnosu na prošlu godinu. Podsticaj za smanjenje nenaplativih izloženosti (NPE), pokrenut tokom druge polovine 2021. godine, rezultirao je smanjenju NPE u toku 2022 godine. Manje migracije u NPE, kao rezultat pojačanih aktivnosti na rješavanju nekvalitetnih kredita, potpomognut pozitivnim efektima programa "Evropa sad" uslovljeno je oslobađanje rezervacija.

Porez na dobit pokazuju iznosi -0.3 miliona EUR (2021: 0 miliona EUR), kao rezultat tekućeg poreza. Zakonom je definisano da kao jedna od podsticajnih mjera može biti umanjenje poreza na dobit pravnih lica, ukoliko pravno lice izvrši ulaganje u stratup-ove u visini maksimalno 0.3 miliona EUR za tri godine. Banka je iskoristila datu mjeru i investirala 0.3 miliona EUR tokom 2022.godine u jedno pravno lice tako da je porez za 2022. godinu umanjen za dato investiranje.

(5) Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja

5.1. Tržište i razvoj poslovanja

Banka posluje na principima direktnog i jednostavnog bankarstva, s fokusom na proizvode koji zadovoljavaju ključne potrebe klijenata, a zasnivaju se na efikasnosti i jasnoj i transparentnoj komunikaciji. U oblastima poslovanja sa fizičkim licima, fokus je na ključne proizvode - potrošačko kreditiranje, pakete računa za isplate zarada i redovne transakcije.

Digitalne mogućnosti banke se kontinuirano razvijaju sa misijom da poboljšaju i obogate korisničko iskustvo, prije svega, na mobilnoj platformi. Pored transakcionog bankarstva, klijentima Banke je omogućeno da putem mBanking-a apliciraju za gotovinski kredit i dobiju sredstva na svoj tekući račun u roku od nekoliko minuta, bez odlaska u ekspozituru/filijalu.

Tokom 2022. godine, Banka je svojim klijentima omogućila niz novih funkcionalnosti u sklopu mBanking aplikacije kao što su aktiviranje trajnog naloga, poručivanje kartica, povećanje limita potrošnje na kartici i reset PIN-a. Osim toga, klijentima je omogućeno automatsko odobrenje kreditne kartice i overdrafta putem mBanking-a, odnosno, bez odlaska u ekspozituru (E2E proces). Na ovaj način je dodatno unaprijeđena usluga klijentima i omogućeno im je lakše poslovanje bez odlaska u banku.

Nakon perioda COVID-19 krize uslijedio je postepeni oporavak, koji je u prvoj polovini 2022. obilježen usvajanjem Programa „Evropa sad”, koji je podrazumijevao značajno povećanje zarada u Crnoj Gori i uticao na standard i kupovnu moć građana, a time i povećanje kreditne sposobnosti. Ovaj period je praćen veoma intenzivnim prodajnim aktivnostima, koje su u određenim mjesecima davale rekordne rezultate u posljednjih pet godina u mnogim prodajnim segmentima.

Početkom druge polovine 2022, efekat pomenutog Programa je počeo da slabi, najvećim dijelom zbog velike zaduženosti klijenata, nastale inflacije i ratnih dešavanja u Ukrajini. Navedene okolnosti su imale negativan uticaj na privredu Crne Gore i kreditne aktivnosti, čime su anulirani prethodno ostvareni izvanredni prodajni rezultati.

Prepoznajući značaj i uticaj situacije nastale uslijed trenda rasta EURIBOR-a, Banka je usvojila Program aktivnosti u cilju zaštite klijenata koji imaju kredite u eurima sa varijabilnom kamatnom stopom.

Primjenjujući princip odgovornog finansiranja, i kontinuiranog jačanja povjerenja između banke i klijenata, Banka je pripremila ponudu i sprovela aktivnosti (za klijente koji su prihvatili ponudu) kojom je definisano fiksiranje vrijednosti tromjesečnog (3M) EURIBOR-a u periodu od naredne dvije godine.

Učešće kredita iniciranih digitalnim kanalima je bilo 75% od ukupnog broja kreditnih zahtjeva, što je još jedan dokaz uspješnog puta ka digitalnoj transformaciji i aktivnosti koje se sprovode u tom cilju.

Usklađena je i ažurirana jedinstvena ponuda paketa računa, koja osim besplatnih digitalnih transakcija i podizanja gotovine na svim bankomatima u Crnoj Gori, klijentima korisnicima paketa omogućava i upotrebu “3 u 1” kreditne kartice. Ova kartica je jedinstvena na crnogorskom tržištu po tome sadrži tri različite funkcionalnosti na osnovu kojih korisnici mogu birati način otplate duga: odloženo do 40 dana (bez kamate), na rate ili minimum 5% duga mjesečno.

Klijenti su prepoznali prednosti jednostavnosti i brzine procesa otvaranja paketa računa (za koji je potrebna samo lična karta) i mogućnost besplatnih transakcija putem e/mBanking-a, što za rezultat ima konstantno uvećanje baze korisnika navedenih proizvoda. U odnosu na prethodnu (2021) godinu, broj korisnika koji su vršili digitalne transakcije je porastao za 21%, dok je učešće digitalnih transakcija u ukupnom broju transakcija povećano za 15%.

Segment malih i srednjih preduzeća je jedan od tri ključna segmenta Addiko banke. Digitalni tim zadužen za poslovanje sa privredom, razvio je internu platformu za upravljanje poslovnim procesima u cilju pružanja naprednih i brzih usluga. Ova platforma je omogućila značajno ubrzanje i pojednostavljivanje procesa odobravanja kreditnih proizvoda, što za posljedicu ima rast zadovoljstva klijenata. Učešće kredita odobrenih tokom 2022. godine kroz platformu je bilo 75% od ukupnog broja kreditnih zahtjeva.

U pravcu dodatnog poboljšanja korisničkog iskustva, klijentima Banke je omogućeno da putem web platforme apliciraju za kredite, bez odlaska u ekspozituru/filijalu.

Uvođenjem jedinstvene kreditne kartice “2u1” za pravna lica, koja ima dvije funkcionalnosti: revolving i charge, zaokružen je paket proizvoda za kreditiranje sa jednostavnim i brzim procesom odobravanja.

Tokom godine je kreirana i ponuda paketa računa za pravna lica, uz koje su sve transakcije besplatne do potrošnje iznosa mjesečne naknade, a korisnicima paketa je omogućeno i korišćenje e-Bankinga i debitne kartice.

Sve prethodno potvrđuje reputaciju Banke kao inovativne, koja razumije potrebe tržišta i u skladu sa tim prilagođava svoju ponudu i unapređuje postojeće procese.

5.2. Upravljanje ljudskim resursima

Strategija upravljanja ljudskim resursima pokreće kulturnu transformaciju Banke koja se konstantno razvija, odražavajući principe povjerenja, integriteta i jasne orijentacije na rezultate. HR procesi Banke koji podržavaju tu transformaciju odnose se na zapošljavanje i selekciju, upravljanje učinkom, razvoj zaposlenih, te odnos prema zaposlenima. Na ovaj način Banka teži uspostavljanju kvalitetnog radnog okruženja, kako bi nastavila da gradi imidž uzornog i poželjnog poslodavca.

U 2022. Banka je postala nosilac Employer Partner certifikata čime je potvrdila visoke standarde kvaliteta upravljanja ljudskim resursima, te važnost ulaganja u zaposlene. Banka se najviše istakla u područjima HR strateško savjetovanje i Transformacija i rast. Inače, ovo je jedini regionalni certifikat za izvrsnost u upravljanju ljudskim resursima kojeg dodjeljuje hrvatska SELECTIO Grupa, najveća grupacija za savjetovanje u upravljanju ljudskim resursima u regiji.

Kada je u pitanju zapošljavanje, izbor i regrutacija su bazirani na jasno definisanim potrebama poslovanja, a transparentnost i jednakost su osnov svakog postupka izbora, zaposlenja, imenovanja i unapređenja. Za ključne funkcije, sprovodi se procjena sposobnosti i podobnosti kandidata (Fit&Proper), u skladu sa regulatornim smjernicama. Proces selekcije je podržan digitalnim rješenjem (TalentLyft) koje omogućava pregled kandidata, te monitoring relevantnih indikatora uspješnosti procesa.

Banka ima godišnju Employer branding strategiju, s definisanim mjerama i tačkama revizije. Employer branding aktivnosti se sprovode sistemski. Banka saraduje s velikim brojem institucija i učestvuje u različitim inicijativama za približavanje ciljnim grupama na tržištu rada.

Ove godine Banka je učestvovala u Programu prilike, Sajmu praksi i zapošljavanja i Vladinom Programu stručnog osposobljavanja.

Zaključno sa 31.12.2022, ukupan broj zaposlenih u Addiko banci iznosio je 169 lica. Svi zaposleni imaju priliku za razvoj kroz različite razvojne programe, usmjerene na ključne kompetencije, leaderske kompetencije, regulatorne zahtjeve, odnos prema klijentima i svijest o rizicima, s posebnim fokusom na digitalizaciju i poslovanje sa stanovništvom i malim i srednjim

preduzećima. Većina zaposlenih pokazuje veliko zadovoljstvo mogućnostima obrazovanja unutar organizacije i kvalitetom razvojnih programa. Pored navedenog, znanje unutar Banke se prenosi putem internih predavanja, kroz program mentorstva, coachinga, itd.

Banka je u 2022. investirala po zaposlenom 36 sati u trening i edukaciju. Fokusrani na prepoznavanju talenta i nasljednika, te definisanju razvojnih mogućnosti u karijeri, Banka je u ovoj godini sve otvorene menadžerske pozicije zatvorila internim kandidatima, tj. stopa interne promocije je iznosila 100%.

Sistem upravljanja radnim učinkom je razvijen za sve zaposlene. Sistem upravljanja radnim učinkom ima više kriterijuma (finansijski i nefinansijski ciljevi). Poslovni ciljevi su usklađeni i kaskadirani kroz cijelu organizaciju, kombinovanjem pristupa odozdo prema gore i odozgo prema dolje.

Politika isplate zarada i naknada regulisana je zakonskim odredbama, smjericama Evropske bankarske agencije (EBA) i EU direktivama o kapitalnim zahtjevima. U skladu sa Politikom zarada i naknada definisan je sistem praćenja radne uspješnosti.

Zadovoljstvo zaposlenih, dvosmjerna komunikacija i davanje povratnih informacija čine važne elemente korporativne kulture Banke. Godišnje se sprovodi istraživanje zadovoljstva zaposlenih putem Upitnika o kulturi organizacije i radnom okruženju (Culture and Engagement Survey) u kojem je učestvovalo čak 94,4% zaposlenih. Indeks zadovoljstva zaposlenih (Employee satisfaction index) je 67,4. Indeks zadovoljstva zaposlenih komunikacijom na organizacijskom nivou je 80. Rezultati istraživanja se koriste u cilju boljeg razumijevanja stavova zaposlenih i unapređenja kulture organizacije kroz otvorenu komunikaciju, iskrenost i povjerenje.

Banka promovira posvećenost uspostavljanju raznolike i inkluzivne radne snage. U okviru Politike raznolikosti i inkluzije definisan je Strateški akcioni plan različitosti i uključenosti, za period 2022 - 2024.

Za sve zaposlene sprovode se različite inicijative za dobrobit zaposlenih, a neke od njih uključuju i članove porodica zaposlenih. Kada je riječ o zdravlju i zdravstvenim beneficijama, Banka za zaposlene obezbjeđuje 24/7 osiguranje od nesrećnog slučaja i participira u premiji za dopunsko privatno zdravstveno osiguranje. U toku oktobra, mjeseca borbe protiv karcinoma dojke, organizovani su besplatni pregledi za sve Addiko dame.

5.3. Društveno odgovorno poslovanje

Addiko Bank AD Podgorica konstantno teži ka tome da unaprijedi zajednicu u kojoj živi i podrži one inicijative koje nude dugoročna rješenja i podstiču poboljšanje kvaliteta i uslova života ljudi. Realizovane aktivnosti u 2022. u fokusu su imale razvoj i blagostanje djece i mladih, te podršku ugroženim društvenim grupama.

Addiko Bank AD Podgorica je kao renomirana kompanija, uzoran poslodavac i član zajednice u kojoj posluje već niz godina aktivan član AmCham Komiteta za društveno odgovorno poslovanje.

Njegujući solidarnost i humanost kao vrijednosti, zaposleni učestvuju u društveno odgovornim aktivnostima Banke kroz Addiko Cares volonterski klub.

Početakom 2022. donirana su sredstva u zajedničkoj humanitarnoj akciji Banke i njenih zaposlenih za pomoć ugroženom stanovništvu ratom zahvaćene Ukrajine.

Realizovano je i niz drugih društveno-odgovornih aktivnosti koje su uključivale volonterizam zaposlenih, poput prikupljanja sredstava za nabavku školskog pribora za djecu OŠ „Boško Radulović” u Komanima, te sredstva za podršku aktivnostima JPU „Đina Vrbica”, do dobrovoljnog darivanja krvi.

Uslijedila je podrška Banke zajednici akademskih ekonomista kroz finansijsku pomoć otvaranju Kluba studenata, alumnista i profesora Ekonomskog fakulteta.

Tokom 2022. podržane su i humanitarne aktivnosti Američke privredne komore (Dan zahvalnosti), aktivnosti ambasade Austrije i ambasade Sjedinjenih američkih država (Dan nezavisnosti), kao i EU info centra povodom organizovanja Dana Evrope. Takođe, Banka tradicionalno učestvuje u inicijativi CBCG „Nedjelja štednje” namijenjene novorođenčadi.

Društveno-odgovorno poslovanje Banke je usklađeno sa najvišim međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

5.4. ESG strategija

Banka podržava rastući značaj rizika koji proizilaze iz potencijalno negativnih uticaja, direktnih ili indirektnih, na životnu sredinu, ljude i zajednicu (ESG), posebno klimatskih promjena na svoje poslovno i operativno okruženje. Tokom 2022. godine napravljen je značajan iskorak formalizacijom ESG okvira Addiko banke, koji podržava organizovan i integrisan pristup ESG i temama održivosti u Addiko banci.

U prvom kvartalu 2023. godine biće usvojena ESG strategija, koja će biti usko povezana sa poslovnom i risk strategijom. Ova strategija će definisati okvire za uključivanje ESG u procese upravljanja, odobravanja kredita i izvještavanje. Takođe, strategija će definisati koji klimatski i ekološki rizici mogu imati uticaja na poslovnu strategiju i kako ovi rizici mogu uticati na implementaciju poslovne strategije.

Važan element ESG okvira je integracija ESG-a u okvir upravljanja rizikom i usklađenosti. Iz perspektive upravljanja rizikom, Banka nastavlja da identifikuje faktore rizika ESG (prvenstveno klimatske i ekološke rizike), procjenjujući njihovu materijalnost i inkorporirajući ih u postojeće tipove rizika, a ne u jedan, samostalni tip rizika ESG. Iz perspektive usaglašenosti, dinamični razvoj regulatornih zahtjeva u vezi sa standardima objelodanjivanja ESG-a se propisno prati i ugrađuje, tako da je obezbijeđeno da se poštuju svi obavezni zahtjevi za objelodanjivanje u vezi sa ESG-om.

5.5. Ulaganje u životnu sredinu

Banka odgovorno pristupa temi zaštite životne sredine i u svojim svakodnevnim aktivnostima pokušava da implementira što više različitih rješenja u svim oblastima koje se tiču životne sredine.

U skladu sa Zakonom o životnoj sredini Banka obavlja sljedeće aktivnosti:

- Uvođenje energetski efikasnih tehnologija
  - Upotreba proizvoda, tehnologija i procesa koji smanjuju ugoženost životne sredine
  - Preduzimanje preventivnih mjera i otklanjanja posljedica i šteta po životnu sredinu
  - Druge mjere u skladu sa Zakonom o životnoj sredini
- Direktne mjere koje se imaju efekat na životnu sredinu se realizuju kroz inicijative:
- Potrošnja električne energije
  - Potrošnja vode
  - Smanjenja upotreba papira i maksimalno korišćenje savremenih digitalnih rješenja u radu
  - Upravljanje otpadom i recikliranjem
  - Upravljanjem objektima i voznim parkom
  - Redovno unapređivanje i servisiranje opreme i prostora

Indirektne mjere koje banka primjenjuje odnose se primjenu međunarodnih standarda procjena objekata i povećanje vrijednosti svih objekata koji su Sertifikovani kao energetski efikasni. Nažalost, praktična primjena Sertifikata u Crnoj Gori još nije započela zbog neusvajanja pratećih podzakonskih akata.

Banka nije, shodno kriterijumima definisanim Zakonom, prepoznata kao zagađivač. Takođe, u doglednoj budućnosti ne planira realizaciju projekata koji bi imali negativan uticaj na životnu sredinu.

Banka je u 2022. godini izvršila reviziju aktuelne politike za službena vozila i usvojila plan da izvrši tranziciju na upotrebu električnih vozila. Osnovna ideja je da u narednih pet godina, a u zavisnosti od infrastrukturnih mogućnosti u Crnoj Gori, Banka poveća udio električnih vozila koje koriste zaposleni na najmanje 50% od ukupnog voznog parka Banke.

(6) Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure

Addiko banka posjeduje interni sistem kontrole za računovodstvene procedure (ICS) gdje se kroz organizaciju definišu i implementiraju odgovarajuće strukture i procesi.

Sistem interne kontrole Addiko banke ima za cilj da obezbijedi efikasno i uspješno poslovanje, odgovarajuću identifikaciju, mjerenje i ublažavanje rizika, smotreno vođenje posla, pouzdanost dokumentovanih podataka vezanih i nevezanih za finansije, bilo da su interni ili eksterni, kao i postupanje u skladu sa zakonom, propisima, zahtjevima supervizora i internim pravilima i odlukama.

Sistem interne kontrole (ICS) sastoji se od niza pravila, procedura i organizacionih struktura sa ciljem da se:

- Omogućiti primjena korporativne strategije,
- Postignu efektivni i efikasni procesi,
- Zaštiti vrijednost korporativne imovine,
- Obezbedi pouzdanost i integritet računovodstvenih podataka i podataka vezanih za upravljanje
- Omogućiti poslovanje u skladu sa svim relevantnim pravilima i propisima.

Kada su u pitanju posebni ciljevi u vezi sa računovodstvenim procedurama Addiko banke, sistem interne kontrole omogućava momentalno, precizno i istovjetno knjiženje svih poslovnih transakcija u računovodstvene svrhe. Realizacija sistema interne kontrole u vezi sa procesom finansijskog izvještavanja definisana je internim pravilima i propisima.

Sistem interne kontrole Addiko banke izgrađen je na pristupu koji se fokusira na sami proces. Addiko banka razvija kontrolne aktivnosti kroz obradu dokumentacije preko koje se prati i dokumentuje svaki proces, kao i

podaci o toku procesa, u skladu sa internim smjernicama za upravljanje procesom.

Sveobuhvatna efikasnost internih kontrola konstantno se prati. Praćenje ključnih rizika dio je svakodnevnih aktivnosti Addiko banke, a povremeno se vrši procjena od strane rukovodilaca, interne kontrole, kao i sektora za upravljanje rizicima, usklađivanje poslovanja i internu reviziju.

Definisano je i stalno praćenje internog sistema kao i blagovremeno informisanje relevantnih strana (npr. odbora) o nepravilnostima interne kontrole i podizanju na viši nivo.

Nedostaci interne kontrole, bilo da su identifikovani od strane rukovodilaca, interne revizije ili drugih vidova kontrole, blagovremeno se prijavljuju odgovarajućem menadžmentu za dalje odlučivanje i brzo reagovanje na iste. Interna revizija vrši nezavisnu i redovnu provjeru usklađenosti sa zakonskim odredbama i internim pravilima.

Sami sistem interne kontrole nije statičan već se konstantno usklađuje sa promjenama u sredini. Primjena sistema interne kontrole u osnovi se bazira na integritetu i etičkom ponašanju zaposlenih. Upravni odbor i rukovodeći tim aktivno i savjesno vrše svoju ulogu postavljajući primjer u promovisanju visokih etičkih standarda i integriteta, i uspostavljajući kulturu rizika i kontrole u organizaciji. Na taj način zaposlenima na svim nivoima ističe se i prezentuje važnost interne kontrole.

(7) Korporativno upravljanje

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i datumom dobijanja licence od strane Centralne banke Crne Gore br. 0101-377/17-6 od 29. decembra 2005. godine, Banka je stekla svojstvo pravnog lica i ovlašćena je za obavljanje bankarskih poslova shodno Zakonu o kreditnim institucijama. Osnovni principi rada Banke određeni su Osnivačkim aktom i Statutom Banke. Osnovni koncept korporativnog upravljanja uspostavljen je Zakonom o kreditnim institucijama, koji Banka sprovodi i nad čijim sprovođenjem nadzor obavlja Centralna banka Crne Gore.

Korporativno upravljanje je skup standarda i principa koji se koriste kako bi se uspostavio sistem kontrola i pravila kojim se obezbjeđuje zakonito funkcionisanje institucije. U skladu sa novim Zakonom o kreditnim institucijama, koji uređuje rad kreditne institucije, odnosno, banke i Zakonom o privrednim društvima, korporativni organi Banke su Skupština, Nadzorni odbor i Upravni odbor, kao i komiteti koje osniva Nadzorni odbor ili Upravni odbor. Dakle, organi upravljanja kreditnom institucijom su

Nadzorni odbor, koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem kreditne institucije, i Upravni odbor koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje kreditnom institucijom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje.

Članovi Nadzornog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno vođenje i nadziranje poslova kreditne institucije, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika kreditne institucije, o čemu se sprovode procesi internih procjena kao i procesi procjene primjerenosti od strane regulatora.

Nadzorni odbor i Upravni odbor su u stalnoj interakciji u cilju razmjene informacija i dostavljanja izvještaja u funkciji realizacije nadležnosti koje su definisane Zakonom o kreditnim institucijama i njihove funkcije kao kolektivnih organa Banke.

Interno izvještavanje koristi Nadzornom odboru i Upravnom odboru kao sredstvo za nadgledanje poslovanja Banke u cjelosti, a zaposleni koriste ove informacije u cilju sprovođenja redovnih poslova i/ili nastaju iz redovnih poslovnih aktivnosti.

Nadzorni odbor daje saglasnost Upravnom odboru na ciljeve i opštu strategiju kreditne institucije, poslovnu politiku, finansijski plan, strategije i postupke procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala, politike i procedure za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove Upravnog odbora i druga lica odgovorna za vođenje poslova u okviru pojedinih područja poslovanja kreditne institucije, politiku primanja u kreditnoj instituciji, osim ako statutom nije uređeno da tu saglasnost daje Skupština akcionara, akt o internoj reviziji i godišnji plan rada interne revizije.

Nadzorni odbor direktno nadzire postupak sprovođenja i efikasnost i efektivnost sistema upravljanja kreditnom institucijom, sprovođenje poslovne politike, strateških ciljeva i strategije i politike preuzimanja rizika, sprovođenje politike primanja u kreditnoj instituciji, proces objelodanivanja i komunikacija, adekvatnost postupaka i efikasnosti interne revizije; predlaže spoljnog revizora; usvaja godišnji plan interne revizije i izvještaje interne revizije, donosi i periodično provjerava opšta načela politike primanja u kreditnoj instituciji; saziva sjednice skupštine akcionara, utvrđuje predlog dnevnog reda i predloge odluka za skupštinu akcionara i kontrolise njihovo sprovođenje; bira i razrješava predsjednika nadzornog odbora; imenuje i razrješava članove upravnog odbora uključujući i predsjednika; imenuje i razrješava članove revizorskog odbora, razmatra godišnji izvještaj o radu revizorskog odbora, imenuje i razrješava članove odbora za primanja, odbora za rizike, odbora za imenovanja i druge odbore osnovane u cilju pružanja

stručne pomoći u vršenju nadzora poslovanja kreditne institucije, ukoliko su osnovani, shodno propisima, razmatra i zauzima stavove o nalazima iz izvještaja Centralne banke i izvještaja drugih nadzornih organa o izvršenoj kontroli, u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja o kontroli. Sjednice odbora se održavaju po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca.

Upravni odbor vodi poslove kreditne institucije. Upravni odbor kreditne institucije dužan je da obezbijedi da kreditna institucija posluje u skladu sa propisima i uspostavlja i sprovodi pouzdan sistem upravljanja kreditnom institucijom u skladu sa zakonom.

U cilju uspostavljanja i sprovođenja efikasnog i pouzdanog sistema upravljanja, Upravni odbor kreditne institucije utvrđuje ciljeve i opštu strategije kreditne institucije, usvaja poslovnu politiku kreditne institucije, redovno preispituje strateške ciljeve, strategije i politike upravljanja rizicima, uključujući i upravljanje rizicima koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem kreditna institucija posluje, kao i stanje poslovnog ciklusa kreditne institucije; uspostavlja osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, adekvatne veličine kreditne institucije, složenosti poslova i nivoa preuzetog rizika; usvaja politiku primanja u kreditnoj instituciji; obezbjeđuje integritet računovodstvenog sistema i sistema finansijskog izvještavanja i finansijske i operativne kontrole; obezbjeđuje nadzor višeg rukovodstva i uspostavlja tačno utvrđene, jasne i dosljedne interne odnose u vezi sa odgovornošću, koji obezbjeđuju jasno razgraničavanje ovlašćenja i odgovornosti i sprečavaju nastanak sukoba interesa; utvrđuje unutrašnju organizaciju društva uz saglasnost nadzornog odbora; donosi opšte akte kreditne institucije, osim akata koje donose drugi organi kreditne institucije; bira i razrješava više rukovodstvo kreditne institucije i druga lica u skladu sa ovim zakonom i statutom kreditne institucije i određuje im zarade; donosi etičke standarde ponašanja zaposlenih u kreditnoj instituciji; odobrava uvođenje novih proizvoda i usluga u poslovanje kreditne institucije; obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i statutom kreditne institucije; obezbjeđuje realizaciju supervizorskih mjera Centralne banke.

Upravni odbor kreditne institucije periodično, a najmanje jednom godišnje, preispituje efikasnost sistema upravljanja kreditnom institucijom, uključujući primjerenost postupaka i efikasnost kontrolnih funkcija, i o zaključcima obavještava Nadzorni odbor i preduzima adekvatne mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Banka ima korporativnu strukturu koja je transparentna i organizovana tako da promovise i pokazuje efikasno

upravljanje organizacijom, te jasna i transparentna za zaposlene u Banci kao i za relevantne nadležne organe.

Korporativno upravljanje se uspostavlja na način:

- Da se u svim segmentima korporativnog upravljanja poštuje pravni okvir Crne Gore i dobra praksa poslovanja, regulative i smjernice Centralne banke Crne Gore;
- Da su u tom okviru postavljeni principi koji su fleksibilni i daju prostor Upravnom odboru da na najbolji način upravlja i rukovodi Bankom i postiže postavljene ciljeve, o kojima izvještava Nadzorni odbor i Skupštinu;
- Da svi međusobni odnosi zainteresovanih strana u funkcionisanju Banke budu jasno diferencirani, da nema preklapanja niti praznina u odgovornostima i nadležnostima, te da kod svih zainteresovanih strana bude uspostavljena ravnoteža odgovornosti i obaveza, odnosno prava i nadležnosti;
- Da se odnosi među svim zainteresovanim stranama postave tako da kod svih preovladava zajednički interes, odnosno interes Banke u odnosu na njihove pojedinačne interese;
- Da se u potpunosti, efikasno i efektno izvršavaju sve funkcije upravljanja i rukovođenja Bankom, odnosno da se Banka upravlja na način koji dovodi do postizanja postavljenih ciljeva i zadataka.

U primjeni pravila korporativnog upravljanja implementirana je navedena regulativa, kao i druga interna akta Banke i u samoj primjeni istih ne postoje odstupanja.

Nadzorni odbor

U skladu sa konceptom korporativnog upravljanja, objašnjenim u tački 7.2, principi korporativnog upravljanja baziraju se na upravljanju koje sprovode sljedeća tijela Banke:

Nadzorni odbor u sastavu:

- Tadej Krašovec – predsjednik
- Mirko Španović – zamjenik predsjednika
- Ivan Jandrić – član
- Varja Dolenc – član
- Alina Czerny – član

Kombinovani Odbor za rizike i reviziju u sastavu:

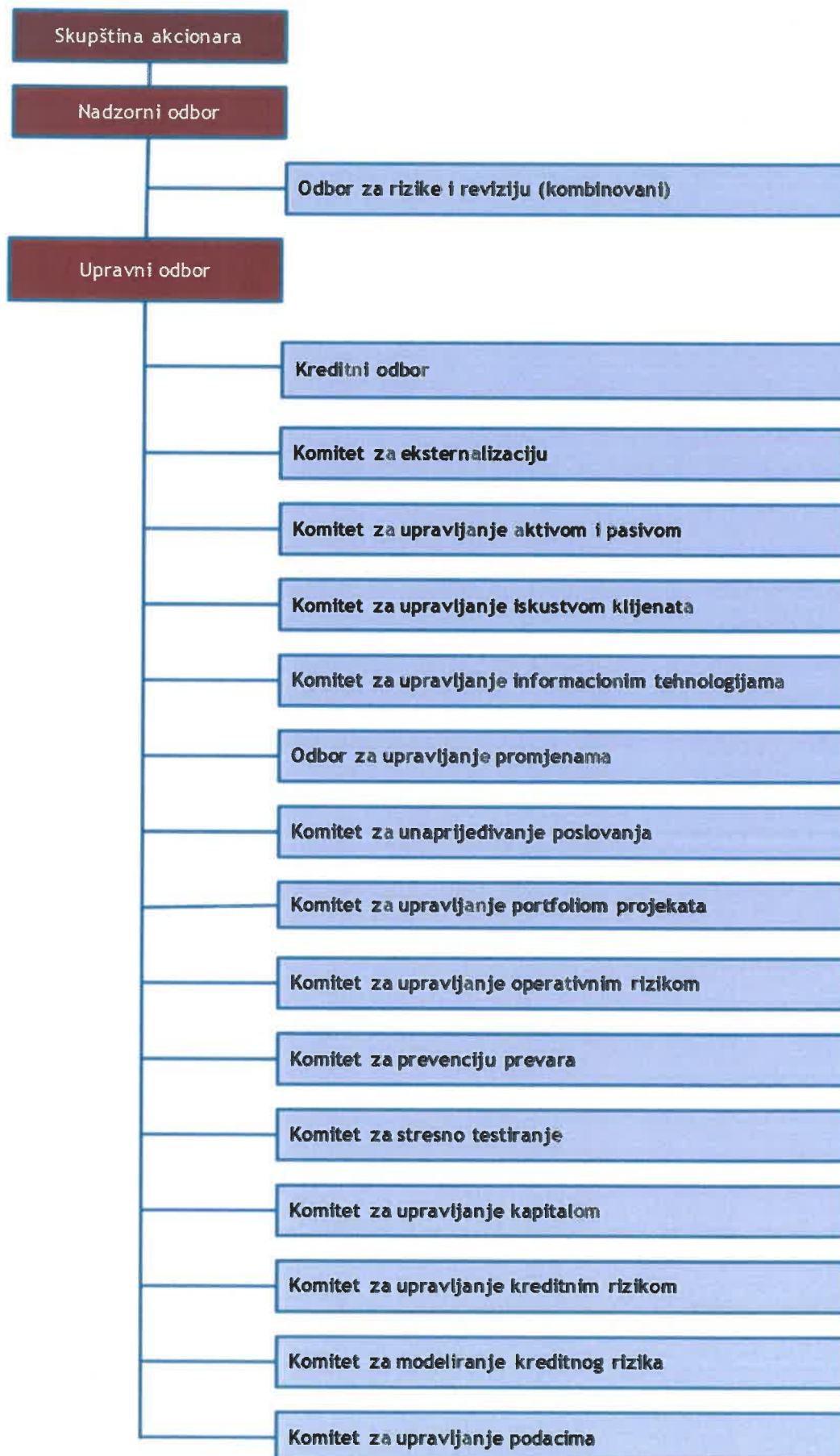
- Ivan Jandrić – predsjednik
- Tadej Krašovec – član
- Varja Dolenc – član
- Marlene Schellander-Pinter – član
- Bernadette Afritsch – član

Upravni odbor u sljedećem sastavu:

- Christoph Schoen – predsjednik
- Miloš Miketić – član
- Biljana Vujović – član

U toku 2022. godine je došlo do promjene u sastavu Upravnog odbora i to dana 1.9.2022. godine, kada je Biljana Vujović postala član Upravnog odbora umjesto dotadašnjeg člana Upravnog odbora Rada Bajića.

U skladu sa svojim nadležnostima, zakonskim i podzakonskim aktima i potrebama procesa rada Upravni odbor formira radna tijela Upravnog odbora čiji sastav se definiše poslovniciima o radu predmetnih tijela banke. Postojeća radna tijela Upravnog odbora su predstavljena dijagramom u nastavku.

(8) Upravljanje rizicima

Banka upravlja i vrši kontrolu rizika u svim poslovnim segmentima sa ciljem optimizacije povrata prilagođenih riziku kako bi se osigurala sposobnost podnošenja rizika, a samim tim i zaštitili povjerioci banke. Kroz Strategiju rizika Banka određuje viziju, sklonost ka riziku i mogućnosti kako bi se osiguralo da se svi materijalni rizici kojima se banka izlaže u poslovanju identifikovani, shvaćeni i da su na raspolaganju odgovarajući odgovori za zaštitu Banke i sprječavanje štete po klijente, akcionare, privredu, kolege ili zajednicu, omogućavajući banci ostvarenje ciljeva i poboljšanje sposobnosti reagovanja na nove mogućnosti.

Sljedeći principi su osnova za vršenje sveukupne kontrole u Banci:

- Jasno definisani procesi i organizaciona struktura za sve tipove rizika, prema kojoj se usklađuju svi zadaci, nadležnosti i odgovornosti učesnika;
- Front i back office su funkcionalno razdvojeni da bi se spriječio konflikt interesa;
- U cilju identifikovanja, analize, mjerenja, kombinovanja, kontrole i praćenja svih tipova rizika, Banka primjenjuje odgovarajuće i međusobno kompatibilne procese;
- Postavljanje odgovarajućih limita i vršenje efikasnog praćenja svih tipova materijalnih rizika.

U nastavku su date definicije svih rizika kojima je Banka izložena, a koji su identifikovani kao materijalni:

Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti druge strane. Ova definicija uključuje i rizik druge strane, emitenta i plasmana.

Operativni rizik definiše se kao rizik pojave gubitka usljed nepravilnog ili neodgovarajućeg ponašanja i aktivnosti zaposlenih, neadekvatnosti i/ili grešaka u internim procesima i sistemima, ili usljed eksternih faktora i uticaja. Definisane na ovaj način uključuje pravni rizik, ali ne i reputacioni i strateški.

Tržišni rizik definiše se kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjena u tržišnim cijenama ili parametrima koji utiču na formiranje cijena. Ovaj rizik pogađa kako bilansne, tako i vanbilansne stavke. Naročito se manifestuje kao rizik promjene kamatne stope, devizni rizik, kao i rizik promjene cijena finansijskih instrumenata.

Rizik likvidnosti se primarno definiše kao rizik likvidnosti sredstava. Sastoji se od rizika dospjeća (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da izmiri dospjele obaveze) i rizika refinansiranja (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da se potpuno ili djelimično refinansira ili samo uz nepovoljnije uslove od očekivanih). S druge strane, rizik tržišne likvidnosti podrazumijeva moguću nesposobnost Banke da izvrši velike transakcije po tržišnoj cijeni i u zadatom vremenu.

Rizik koncentracije nastaje usljed nejednake distribucije izloženosti po pojedinačnom klijentu ili grupi povezanih lica, kao i po privrednim granama/kolateralima, i predstavlja potencijal nastanka gubitaka dovoljno visokih da ugroze finansijsko zdravlje Banke ili njene osnovne operacije. Kao takvi, moraju se adekvatno obrađivati pravilnim mjerenjem, upravljanjem i izvještavanjem.

Rizik životne sredine, socijalni i upravljački rizici (ESG) uključuje rizike koji proizilaze iz potencijalno negativnih uticaja, direktnih ili indirektnih, na životnu sredinu, ljude i zajednicu, pored onih koji proizilaze iz korporativnog upravljanja. ESG može uticati na profitabilnost, reputaciju i kreditni kvalitet i može dovesti do pravnih posljedica. Addiko uzima u obzir ekološke, socijalne i upravljačke rizike povezane sa aktivnostima kompanija klijenata i posvećuje posebnu pažnju dubinskoj analizi pitanja održivosti u vezi sa sektorima koji se smatraju osetljivim. Addiko ne tretira ESG rizike kao posebnu vrstu rizika, već ih integriše u postojeću klasifikaciju rizika i postojeći okvir upravljanja rizicima, kao pokretače drugih vrsta rizika (npr. kreditni rizik ili operativni rizik).

Ostali rizici obuhvataju poslovni/strateški rizik, reputacioni rizik, kao i makroekonomski/sistemski rizik kojima je Banka izložena. Najvažniji od njih su reputacioni rizik (rizik da će negativni publicitet, bez obzira na istinitost tvrdnji, uzrokovati smanjenje klijentske baze, povećanje troškova ili smanjenje prihoda) i poslovni rizik (vjerovatnoća gubitaka po osnovu neočekivanih promjena u obimu poslovanja i/ili maržama).

Addiko banka definiše smjernice za upravljanje rizicima na standardizovan način. One se blagovremeno prilagođavaju organizacionim izmjenama kao i izmjenama djelova propisa kojima se regulišu procesi, metodologije i procedure. Postojeće smjernice provjeravaju se jednom godišnje kako bi se utvrdilo da li su potrebne izmjene. Na ovaj način omogućava se usklađivanje stvarnih i dokumentovanih procesa.

Upravni odbor je usvojio sljedeća interna akta kojima se uređuje sistem upravljanja rizicima:

- Strategija rizika
- Okvir za upravljanje rizicima
- Plan oporavka
- Strategija upravljanja kapitalom
- Plan kapitala
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti
- ICAAP politika
- Politika definisanja uloga u procesu odobrenja, prava i procesa
- Politika za finansiranje Finansijskih institucija, Države, Opština i grupne limite
- Politika za finansiranje privrede i Javnog sektora
- Kreditna politika za fizička lica
- Monitoring politika za privredu i javne finansije
- Politika za upravljanje problematičnim klijentima, restrukturiranje i prinudnu naplatu pravnih lica
- Politika za definisanje zajmoprimca
- Politika za definisanje naplate kod klijenata iz segmenta privrede i Javnih preduzeća
- Politika identifikacije problematičnih plasmana
- Politika za restrukturiranje fizičkih lica i mikro preduzeća
- Politika za izdvajanje rezervacija za kreditni rizik
- Politika upravljanja kreditnim rizikom
- Politika upravljanja kolateralima
- Forbearance politika
- Politika naplate potraživanja za fizička lica i mikro preduzeća
- Politika revizije poslova na malo
- Politika upravljanja procesom stresnog testiranja
- Politika razvoja i implementacije modela
- Politika za korišćenje modela
- Politika validacije za modele rizika
- Politika rizika likvidnosti
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope bankarske knjige
- Politika za definisanje limita za tržišni rizik i rizik likvidnosti
- Politika sistema interne kontrole
- Politika upravljanja operativnim rizikom
- Politika upravljanja rizikom prevara
- AML/CFT politika
- Politika za upravljanje eksternalizacijom
- Politika upravljanja kontinuitetom poslovanja
- Politika implementacije proizvoda
- Politika upravljanja pravnim rizikom
- Politika osiguranja
- Politika finansijskog planiranja
- Politika zaštite ličnih podataka
- Politika zadržavanja ličnih podataka
- Politika upravljanja povredom ličnih podataka
- Politika bezbjednosti informacija

- Politika bezbjedne implementacije i rada IT sistema
- Politika upravljanja podacima
- Politika upravljanja kvalitetom podataka
- Politika usklađenosti

(9) Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- Obezbjedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane Centralne banke Crne Gore, a u okviru Odluke o adekvatnosti kapitala krediznih institucija;
- Obezbjedi adekvatan nivo kapitala po principu „nastavka poslovanja”; i
- Održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

9.1. Kapital banke i upravljanje kapitalom

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se mjesečno od strane rukovodstva Banke, dok se regulatorno izvještava na kvartalnom nivou.

Centralna banka Crne Gore je Zakonom o kreditnim institucijama definisala sljedeće limite za kapital:

- Inicijalni kapital u iznosu od 7.5 miliona EUR;
- Koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4,5%
- Koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%
- Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%

Dodatno, Zakonom o kreditnim institucijama su definisani i baferi kapitala, koje kreditne institucije moraju imati kako bi ispunile zahtjeve za kapitalom.

Na kraju 2022. godine minimalno propisani koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala za Addiko banku (uključujući bafere) je iznosio 10,13% i sastojao se od minimalnog koeficijenta adekvatnosti od 8% i kombinovanog bafera od 2,13% (bafer za očuvanje kapitala 0,635% i bafer za strukturni sistemski rizik 1,5%).

Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala na kraju 2022. godine iznosio je 18,99% i značajno je iznad propisanog minimuma.

Nadzorni odbor Banke odobrava Strategiju upravljanja kapitalom, koja predstavlja osnovni dokument Banke za upravljanje kapitalom.

Radi održavanja odgovarajućeg nivoa i strukture raspoloživog internog kapitala koji može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, rizike kojima je Banka izložena i kojima se očekuje da može biti izložena u narednom periodu, Banka uspostavlja plan upravljanja kapitalom. Plan upravljanja kapitalom sadrži:

- Strateške ciljeve i vremenski period za njihovo ostvarenje,
- Način organizacije procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom,
- Postupak i procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala,
- Način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala,
- Mjere koje bi Banka preuzela u slučaju nastanka nepredviđenih događaja koji mogu da utiču na iznos raspoloživog internog kapitala.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija ("Službeni list Crne Gore", br. 128/20 od 30.12.2020, 140/21 od 30.12.2021, 144/22 od 26.12.2022.), regulatorni kapital Banke sastoji se od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala.

9.2. ICAAP - Politika interne procjene adekvatnosti kapitala

Osiguranje sposobnosti Banke da podnese ekonomski rizik glavni je dio upravljačke aktivnosti Addiko banke. Stoga,

Banka je uspostavila jasno definisan interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP).

Upravljanje rizicima dio je sveobuhvatnog upravljačkog procesa banke, čime se rizični kapital alokira po vrstama rizika u skladu sa strategijom, postavljaju ograničenja i kapital prati kroz postavljene sisteme limita. Identifikacija svih materijalnih rizika vrši se kroz godišnji proces popisivanja rizika koji predstavlja polaznu tačku za procjenu sposobnosti podnošenja rizika.

Metoda rizične vrijednosti (VaR metoda) primjenjuje se za procjenu zahtjeva za kapitalom za kreditni, tržišni i rizik likvidnosti, koji su prepoznati kao glavne kategorije rizika. Addiko banka upravlja se u skladu sa „gone concern” principom, sa nivoom povjerenja od 99.7%.

Zahtjevi za kapitalom posmatraju se u odnosu na kapital za pokriće rizika. Ovo se uzima kao osnova godišnjeg planiranja limita i mjesečno poređenje sa zahtjevima za rizičnim kapitalom, što čini dio analize o sposobnosti podnošenja rizika. Sprovode se i stresna testiranja gdje su parametri rizika (mogući problematični plasmani, vrijednosti kolaterala, devizni kursevi, itd.) naglašeni u određenim scenarijima, a predstavljeni su uticaji stresnih scenarija na likvidnost i sopstvena sredstva.

9.3. Informacije o kupovini sopstvenih akcija

Tokom 2022. godine, Addiko Banka nije vršila otkup sopstvenih akcija. U dijagramu ispod se nalazi trenutni broj akcija i vrijednost osnivačkog kapitala.

Naziv Akcionara	Broj akcija	2022		Broj akcija	2021	
		U hiljadama EUR	% Učešća		U hiljadama EUR	% Učešća
Addiko Bank AG, Vienna	125.100	27.661	100%	125.100	27.661	100%
Ukupno	125.100	27.661	100%	125.100	27.661	100%

(10) Finansijski instrumenti

Za informacije o finansijskim instrumentima, vidite poglavlje 3.5. Finansijskih izvještaja sa napomenama iz donjeg teksta.

(11) Predviđanja za 2022. godinu

Predviđeno je da će ekonomski rast biti manji naredne godine uslijed povećanih makroekonomskih neizvjesnosti.

Rast lične potrošnje zabilježen tokom 2022. pozitivno će uticati i na 2023., uz rast BDP-a od 2,6%. To je rezultat poreske reforme koja je uticala na povećanje prosječne plate nominalno za 30 odsto i pogurala potrošnju. Pored toga, vjerovatno je da će potrošnju dodatno podstaknuti Ukrajinci i Rusi koji su kupili nekretnine i nastanili se u Crnoj Gori. Ova povećana ulaganja snažno su uticala na rast cijena nekretnina. Uprkos poboljšanju ekonomskog oporavka, stopa nezaposlenosti i dalje je bila visoka 2022. i očekuje se da će se polako smanjivati 2023. na 14,9%. Očekuje se da će inflacija biti 6% u 2023., uz napomenu da zemlja ima ograničene monetarnih mjera za njenu kontrolu.¹

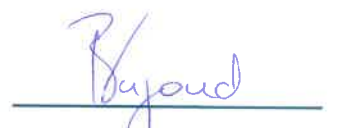
Cilj organizacije je da dodatno ubrza sprovođenje svoje konkurentne specijalističke strategije, fokusirajući se na održivi rast poslovanja u segmentima potrošača i malih i srednjih preduzeća, sa posebnim fokusom na mikro i mala preduzeća, i opštom ambicijom da postane vodeća specijalizovana banka za ove segmente.

Razborit pristup riziku ostaće ključno sidro strategije generisanja rasta kredita. U narednom periodu Banka će nastaviti sa kontinuiranim balansiranjem svoje sklonosti ka riziku, kako bi omogućila rast i istovremeno iskoristila svoje napredne alate za upravljanje rizikom u segmentu potrošača i malih i srednjih preduzeća, kao dio svoje moderne digitalne platforme.

Jasan fokus na poslovanje sa potrošačima i malim i srednjim preduzećima će ubrzati transformaciju bilansa stanja Banke ka ovim segmentima koji generišu veću vrijednost.

Kratkoročan cilj i ambicija Banke sledeće godine je da dodatno unaprijedi svoju efikasnost smanjenjem troškova i složenosti, kao i racionalizacijom svog operativnog modela. Jedan od glavnih stubova za postizanje ovakvih rezultata jeste saradnja sa partnerima u dijelu potrošačkog kreditiranja, gdje Banka planira ostvariti "E2E" process realizacije kredita u prostorijama partnera, odnosno, bez direktnog kontakta sa Bankom.

Addiko Bank AD Podgorica
Christoph Schoen
Predsjednik Upravnog odbora

Biljana Vujović
Članica UO nadležna za poslove
upravljanja rizicima

Boris Čabrilo
Direktor Odjeljenja za
računovodstvo i izvještavanje

Addiko Banka AD Podgorica
Podgorica, 10. 03. 2023. godine

¹ Bečki institut za internacionalne ekonomske studije Austrija (wiiw)